

Demokrasiyi öğrenme ve yaşama

Tüm öğretmenler vatandaşlık ve insan hakları eğitimini nasıl destekleyebilirler: Yeterliliklerin geliştirilmesine ilişkin bir çerçeve

Publishing
Editions

Tüm öğretmenler vatandaşlık ve insan hakları eğitimini nasıl destekleyebilirler: Yeterliliklerin geliştirilmesine ilişkin bir çerçeve

Peter Brett, Pascale Mompoin – Gaillard ve Maria Helena Salema

Katkıda Bulunanlar: Virgilio Meira Soares, Vedrana Spajic – Vrkas, Sulev Valdmaa ve Ulrike Wolff – Jontofsohn

Editör: Sarah Keating – Chetwynd

Avrupa Konseyi Yayınları

Bu çalışmada ifade edilmiş olan görüşlerden yazarları sorumludur ve bu görüşler Avrupa Konseyi'nin resmi politikasını yansıtmazlar.

Her hakkı saklıdır. Bu yayının her hangi bir kısmı, "Public Information and Publication Division, Communication Research Directorate"dan (F-67075 Strasbourg Cedex ya da publishing@coe.int) önceden yazılı izin alınmadan, fotokopi, kayıt ya da her tür bilgi saklama ve alma sistemi de dahil olmak üzere, elektronik (CD, İnternet vs) ya da mekanik olsun her hangi bir biçim ya da yöntem ile çoğaltılamaz, aktarılamaz ya da çevrilemez.

Kapak Tasarımı: Document and Publication Production Department (Belge ve Yayın
Prodüksiyon Bölümü) (SPDP), Avrupa Konseyi

Avrupa Konseyi Yayınları
<http://book.coe.int>
F-67075 Strasbourg Cedex

ISBN 978-92-871-6555-8
© Avrupa Konseyi, Mart 2009
Belçika'da basılmıştır

İçindekiler

<u>Yönetici Özeti</u>	5
<u>Teşekkür</u>	7
1. <u>Önsöz</u>	9
2. <u>Giriş</u>	13
3. <u>Yeterlilikler ve tüm belgenin bir özeti</u>	17
4. <u>Küme A: DVE/İHE bilgisi ve anlayışı</u>	21
5. <u>Küme B: DVE/İHE'nin sınıfta ve okulda gelişmesini sağlayan eğitim ve öğretim faaliyetleri</u>	33
6. <u>Küme C: Ortaklıklar ve yerel topluluğun katılımı ile DVE/İHE'nin geliştirilmesini sağlayan öğretme ve öğrenme faaliyetleri</u>	47
7. <u>Küme D: Katılımcı DVE/İHE yaklaşımlarının uygulanması ve değerlendirilmesi</u>	59
8. <u>Diğer paydaşlara ilişkin kaynaklar</u>	69
9. <u>Sonuç</u>	75
10. <u>Ek</u>	77
11. <u>Referanslar ve Kaynaklar</u>	81

Yönetici Özeti

Avrupa Konseyi'nin (DVE/İHE) herkes için Demokrasiyi Öğrenme ve Yaşama Programının (2006-09) mevcut aşaması bağlamında, bu yayın, "gerek eğitimde gerek topluluklar ve STK'lar başta olmak üzere, toplum kuruluşları ile işbirliği konusunda, üye devletlerin kendi içlerinde ve aralarında, öğretmen yetiştirme ve geliştirme kapasitesi"nin güçlendirilmesine ilişkin kilit amaca cevap veren bir çalışmadır.

Öğretmenlerin aktif, katılımcı eğitim yoluyla, demokratik değerlerin geliştirilmesinde üstlendikleri rol yaygın biçimde kabul edilmektedir. Yeni toplumsal eğilimlerin ortaya çıkışı, karşılıklı dayanışmadaki artış, ve yerel topluluklardaki ve dünyadaki değişimlerin bir sonucu olarak, demokratik vatandaşlık eğitimi (DVE) ve insan hakları eğitimi (İHE)'ndeki başarı, önemli ölçüde eğitimcilere ve öğretmenlere bağlıdır.

Bu yayın, hem okulda, hem de geniş anlamda topluluk içerisinde, DVE/İHE'nin sınıfta uygulanmasında öğretmenlerin başlıca yetkilerini tanımlayan temel yeterlilikleri ortaya koymaktadır. Yayın, eğitimin tüm aşamalarındaki öğretmenleri (sadece DVE/İHE uzmanlarını değil, aynı zamanda konuyla ilgili tüm alanlardaki öğretmenleri); ve yüksek eğitim kurumlarında ya da diğer ortamlarda, hem hizmet içi hem de hizmet öncesi eğitimde çalışan öğretmen eğitimcilerini hedeflemektedir.

Yaklaşık 15 kadar yeterlilik Öğretmenlerin ve Öğretmen eğitimcilerinin DVE/İHE'yi uygularken mutlaka karşılaştıkları soru ve konulara denk gelen dört ilerleyici küme halinde sunulmuş ve gruplanmıştır:

- DVE/İHE bilgisi ve anlayışı ;
- Sınıfta ve okulda DVE/İHE'nin geliştirilmesini sağlayan öğretme ve öğrenme faaliyetleri (planlama, sınıf yönetimi, öğretme ve değerlendirme) ;
- Ortaklıklar ve yerel toplulukların katılımı yoluyla DVE/İHE'nin geliştirilmesini sağlayan öğretme ve öğrenme faaliyetleri (uygulamadaki DVE/İHE)
- Katılımcı DVE/İHE yaklaşımlarının uygulanması ve değerlendirilmesi

Her bir yeterlilik kümesi, içerisinde yeterliliklerin ayrıntılı biçimde ve örneklerle tanımlandığı bir bölümde yer almaktadır. Okuyucuya, her bir yeterlilik için ilerleme şemaları sunulacaktır: Bu şemalar, öğretmenlere ve öğretmen eğitimcilerine kendilerinin mesleki pratiklerinin denk geldiği seviyeyi tespit etmelerinde ve dolayısıyla hangi iyileştirmeler üzerinde odaklanabileceklerini belirlemelerinde yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Diğer paydaşlar da, DVE/İHE pratiği ve uygulaması ile ilgili kaynakları bulacaklardır; bunlar, politikacılar, okul müdürleri ve yüksek eğitim kurumlarıdır.

Bu kitapta, son on yıl içinde Avrupa Konseyi DVE/İHE programı kapsamında geliştirilmiş olan zengin materyal yelpazesi bir araya getirilmektedir ve kitap aynı zamanda, DVE/İHE konusunda diğer üç önemli Avrupa Konseyi yayınına rehber niteliğindedir:

- *Demokratik vatandaşlık eğitimi ve insan hakları eğitimine ilişkin öğretmen eğitimi aracı* (Huddleston, T. (Editör), 2005); DVE/İHE konusunda öğretmen eğitimine ilişkin sistematik ve koordineli yaklaşımlara olan ihtiyacın kabul edilmesinde hükümetler ve eğitim makamlarına yönelik öneriler sunulmaktadır;
- *Okulların demokratik yönetişimi* (Backman, E. ve Trafford, B., 2007); DVE/İHE konusunda okul ve liderlik meseleleri araştırılmaktadır.
- *Okullarda demokratik vatandaşlık eğitiminin kalite güvencesine ilişkin araç* (Birzea, C. Ve Arkadaşları, 2005); kalite güvencesi esasları ve süreçlerini DVE/İHE'ye uygulayan bir referans belgesi / aracıdır.

Bu yayında önerilmiş olan faaliyet ve önerilerin rehberliğinde, öğretmenlerin genellikle zor ve

ekifmeli DVE/İHE konularını ele almalarında ve gençlerin yarının sorumlu, aktif ve duyarlı vatandaşları olarak eğitilmesi için en uygun öğrenme ortamını yaratmalarında güçlü bir hale getirilmelerini ümit ediyoruz.

Teşekkür

Bu çalışma bir yıllık beyin fırtınası, danışma faaliyetleri ve taslak hazırlıklarının sonucudur. Bundan dolayı, bu el kitabına katkıda bulunmuş değişik kişilere teşekkür edilmesi ve bu kapsamdaki özel rollerinin belirtilmesi önemlidir.

İlk taslak hazırlama grubu, birinci toplantısını Haziran 2007’de yapmıştı ve Peter Brett, Virgilio Meira Soares, Maria Helena Salema, Vedrana Spajic-Vrkas ve Sulev Valdma’dan oluşmaktaydı.

Her ne kadar başlangıçta bu çalışmanın ana yazarının kim olacağı kararlaştırılmamış olsa da, ilk turdaki görüşmelerin ardından, grup el kitabının kaleme alınmasında baş rolü Peter Brett'e vermiştir. Böylelikle, kendisi aşağıda bahsi geçmeyen kısımların oluşturulmasından sorumlu olmuş ve tüm proje boyunca önemli bir editörlük görevini yerine getirmiştir.

Virgilio Meira Soares, Avrupa Konseyi yüksek eğitim programı ile bütünlüğü sağlamış ve yüksek öğretime ilişkin kısımları kaleme almıştır.

Maria Helena Salema ise, 5, 9, 13 ve 14 Sayılı Yeterlilikleri hazırlamıştır, ve el kitabının değişik kısımlarından ve DVE ve öğretmen eğitimi araştırmasının, ve öğretmen gelişiminin teorik temelinden kısmen sorumlu olmuştur. Yıl boyunca, süreç içerisinde sıkı bir çalışma yürütmüştür.

Vedrana Spajic – Vrkas, el kitabının genel kavramının oluşturulmasına katkıda bulunmuştur.

Sulev Valdmaa, 1 ve 8 Sayılı Yeterliliğe katkıda bulunmuş, + ve öğretmen eğitimcileri ve eğitim alanındaki çarpanlar için Avrupa Konseyi Pestalozzi eğitim programı ile bağlantı kurmuştur.

Eylül 2008 tarihinde, Ulrike Wolff – Jontofsohn, uzman grubuna katılmış ve yüksek eğitim ve hizmet öncesi öğretmen eğitimine ilişkin kısımlara katkıda bulunmuştur.

Pascale Mompoin-Gaillard, 2008 Martında Pestalozzi DVE Grubu ile yaptığı ayrıntılı görüşmelerin ardından, hem yapı hem de ek içerik açısından el kitabını kapsamlı bir şekilde yeniden kaleme almıştır.

Avrupa Konseyi Okul ve Okul Dışı Bölümü Başkanı Olöf Olafsdottir, el kitabına yönelik olarak cinsiyet eşitliği de dahil olmak üzere kuvvetli bir insan hakları temelini oluşturmasını sağlamıştır. Josef Huber ise, Pestalozzi programı vasıtasıyla el kitabının geliştirilmesine destek sunmuştur. Heather Courant ve Sharon Lowey mükemmel idari destek sağlamışlardır.

Ve, son olarak, DVE koordinatörlerine, Güney – Doğu Avrupa DVE Ağına ve başta, değerli destek ve tavsiyelerini sürekli sağlamış bulunan başkanı Reinhild Otte olmak üzere, Demokratik Vatandaşlık Eğitimi geçici Danışma Grubuna teşekkürlerimi sunmak isterim.

Tüm yazarlara ve katılım sağlayan kişi ve kuruluşlara teşekkürlerimi ifade etmek isterim. Sadece bu çalışmanın ürününün faydalı olacağına olan inancımdan değil, aynı zamanda sürecin kendisinin dahi kararlı, deneyimli ve yenilikçi eğitimciler ile birlikte çalışma konusunda zengin bir fırsat yaratması sebebiyle, bu projenin sorumluluğunu üstlenmek benim için bir zevkti.

*Sarah Keating – Chetwynd
Proje ekibi lideri ve editör
Strasbourg, Aralık*

1. Önsöz

Demokratik öğrenmenin aktif, katılımcı yaklaşımlar vasıtasıyla geliştirilmesinde öğretmenlerin rolünün hayati önemde olduğu, yaygın kabul görmektedir. Demokratik vatandaşlık eğitimi (DVE) ve insan hakları eğitiminin (İHE) başarısı önemli ölçüde öğretmenlik mesleğine bağlıdır.

Hiç kuşkusuz bundan dolayı da, Avrupa Konseyi'nin 47 üye devletinin eğitim bakanları, Avrupa Eğitim Bakanları Daimi Konferansı Sonuç Bildirgesinde (İstanbul, Mayıs 2007), vatandaşlık yeterliliğinin, demokratik kültür ve toplumsal uyumun geliştirilmesi için gerekli olan beş yeterlilikten biri olduğunu ifade etmişlerdir (diğerleri ise, çok kültürlülük yeterliliği, çok dillilik yeterliliği, toplumsal taahhüt, dayanışmaya dayalı gelecek ve çok perspektiflilik). Bu el kitabı, söz konusu bakanlık beyannamesine yönelik bir yanittir ve bu nedenle kuvvetli siyasi desteğe sahiptir.

3 Ekim 2008 tarihinde, Avrupa Konseyi Parlamenterler Asemblisi, öğretmen eğitimi vasıtasıyla demokrasi ve insan hakları kültürünün geliştirilmesine yönelik 1849 (2008) Sayılı Tavsiye Kararını kabul ederek bir adım daha ileri gitmiştir.

Asemble, diğer hususların yanı sıra, şunları önermiştir:

Bakanlar Komitesi, bu alanda, özellikle şu başta olmak üzere, Avrupa Konseyi'nin deneyim ve uzmanlığından yeterince faydalanmaları için üye devletlerin hükümetlerine ve uygun makamlarına çağrıda bulunmaktadır:

.....

5.2. Sınıfta demokrasi ve insan hakları kültürünün teşvik edilmesi için gerekli olan yeterlilikler, tüm branş öğretmenlerinin eğitimine ilişkin öğretim programına dahil edilmelidir;

Bu siyasi çerçeveler dahilinde, bu yeni belgenin Avrupa Konseyi'nin DVE/İHE üzerine 1997'den bu yana yürüttüğü hükümetler arası çalışmasının daha geniş kapsamında, ve Avrupa Konseyi'nin DVE/İHE'ye ilişkin çalışmasının mevcut aşamasının

gerek eğitimde gerek topluluklar ve STK'lar başta olmak üzere, toplum kuruluşları ile işbirliği konusunda, üye devletlerin kendi içlerinde ve aralarında, öğretmen yetiştirme ve geliştirme kapasitesinin güçlendirilmesi doğrultusunda

- herkes için demokrasinin öğrenilmesi ve yaşanması (2006-09) - kilit amaç ve hedeflerine verilen yanıt olarak ta görülmesi gerekir.

Çoğu Avrupa ülkesinde, DVE/İHE konusundaki resmi politika ve söylem ile okullardaki gerçek uygulama arasında çoğu zaman bir ayrılık bulunmaktadır. Bir Eurydice araştırmasında şu husus tespit edilmiştir: vatandaşlık eğitimi okullarda uygulanan öğretim programları kapsamında daha yaygın bir duruma gelmiş olmakla birlikte, sadece birkaç Avrupa ülkesinde temel öğretmen eğitimine dahil edilmiştir.

"Gerek hizmet öncesi ve gerek hizmet içi düzeylerde daha etkin ve kapsamlı öğretmen eğitimi [ni geliştirme]" kapasitesi, yakın tarihlerde tespit edilmiş olan çetin sorunlardan biridir:

Batı Avrupa bölgesindeki genel biçim, DVE/İHE konusunda sınırlı, plansız öğretmen eğitimi mahiyetindedir; bunun da büyük bir kısmı, temel öğretmen eğitiminde genel nitelikte olup hizmet içi eğitim açısından ise isteğe bağlı tutulmaktadır. Bu ise, etkin DVE/İHE uygulamalarının

geliştirilmesinde öğretmenlerin hayati önemdeki rolüne uygun düşmemektedir. Birçok ülkedeki vatandaşlık eğitimi reformları ile bağlantılı olan daha aktif, katılımcı yaklaşımları teşvik etmede öğretmenlerin kabiliyeti ve etkinliğine ilişkin ciddi soruları gündeme getirmektedir.

Bu yaygın, Avrupa Konseyi DVE programı tarafından geliştirilmiş olan zengin materyal yelpazesini bir araya getirmektedir ve aynı zamanda, diğer CoE faaliyetleri / yayınlarına eşlik etmektedir:

- Avrupa Vatandaşlık Yılı'nın (2005) geliştirilmesi ve başlatılması da dahil olmak üzere, eğitim alanında Avrupa Konseyi faaliyetleri arasında gözle görülür bir yer tutan öğretmen eğitimi, baştan itibaren önemli olmuştur. Bunlardan sonuncusunun bir parçası olarak Avrupa Konseyi, DVE/İHE konusunda öğretmen eğitimine sistematik ve koordineli yaklaşıma olan ihtiyacın kabul edilmesi için üye devletlerdeki hükümetlere ve eğitim makamlarına tavsiyelerde bulunan *demokratik vatandaşlık eğitimi ve insan hakları eğitimine yönelik öğretmen eğitimi konusunda bir araç* yayınlamıştır. Metinde, hizmet öncesi öğretmen eğitimine ilişkin iyi uygulama yaklaşımlarının özellikleri anlatılmış ve tanımlanmıştır. Bu yayında, temel öğretmen eğitimi için vatandaşlık ve insan hakları eğitimine yönelik temel yeterliliklerin geliştirilmesi ve örneklendirilmesi için ek çalışma yapılması çağrısında bulunulmuştur ve bu yayının temel aldığı proje söz konusu çağrının yanıtını temsil edilmektedir:

Öğrencilere yeni kavramları ve değerleri tanıtip açıklayan, yeni beceri ve yeterliliklerin geliştirilmesini kolaylaştıran ve öğrencilerin, bu beceri ve yeterlilikleri evde, okulda ve toplum içinde günlük hayatlarında uygulamalarına imkan veren şartları yaratan kişiler (öğretmenler) işte onlardır.

- Yazar grubunun çalışması DVE/İHE'ye ilişkin okul ve liderlik konularının araştırıldığı, Okulların Demokratik Yönetişimi adlı yayına ilişkin rehberlik sağlayan bir çalışma olarak da görülebilir. Yeterliliklere ilişkin çalışmamızın amacı, sınıf seviyesinde bireysel öğretmenin ihtiyaçlarının ele alınmasıdır.

Günümüzde öğrencilerin akademik başarılarına büyük önem verilmektedir ancak eğitime yönelik başka önemli bir rolü de unutmamamız gerekir; bu da, modern küreselleşmiş toplumda barış içinde bir arada yaşamının ön şartı olan değerlerin ve sosyal becerilerin geliştirilmesidir.

- "Avrupa'da okulların demokratik yönetiminde etkin uygulamalara yönelik kapsam tespit çalışması", öğrencilerin okul yönetimine katılım fırsatlarının, resmi okul öğretim programındaki öğretimle yakından bağlantılı olmaları halinde, çok daha etkin olabileceğini ortaya koymuştur:

Katılım faaliyetlerindeki öğrenme potansiyelinden yararlanmak için, öğrencilerin, okuldaki demokratik yönetime ilişkin konuların genelde dünyadaki demokratik yönetim konuları ile nasıl bir bağlantısının olduğuna yönelik "genel tablo"yu görebilme ihtiyacının yanı sıra, öğrendikleri şeyler hakkında eleştirel düşünme imkanına ihtiyaçları olmaktadır. Sadece genelde sınıf dahilinde eleştirel bir düşünme ortamının değil, aynı zamanda okulun kendisi ile bunun tartışılacağı dil ve kavramlar dahilinde demokratik uygulamaların standardı hakkında düşünmek üzere sınıf içinde imkanların geliştirilmesini önermektedir.

- "*Okullarda Demokratik Vatandaşlık Eğitiminin Kalite Güvence Aracı*", kalite güvencesi ilkelerini ve süreçlerini DVE/İHE'ye uygulayan bir referans belgesidir / aracıdır:

Başarılı olmak için, okulun aynı ilkeleri ECD öğretim programına uygulaması gerekir.

Son olarak, bu el kitabı hazırlanırken bazı danışmanlık hizmetlerinden faydalanılmıştır. Mart 2008 tarihinde, eğitim alanında öğretmen eğitimcileri ve çoğaltıcılarına ilişkin Pestalozzi eğitim programı, bu öğretmen yeterliliklerinin geliştirilmesi sürecinde faydalı olmuştur. Bu yayın, 14 Avrupa ülkesini temsil eden Pestalozzi öğretmen eğitimcileri ağı ile yapılan danışma çalışmalarının ardından revize edilmiş ve 2008 yılının ilkbaharında ve Yazında program kapsamında değişik ulusal eğitim kavramları çerçevesinde denenmeye başlamıştır.

Nisan 2008 tarihinde Viyana'da toplanmış olan DVE koordinatörleri de yol göstermişlerdir ve keza, Haziran 2008 tarihinde Zagreb'te bir araya gelen Güney – Doğu Avrupa bölgesel ağları ve Baltık / Karadeniz Ağı da benzer katkıda bulunmuştur.

2. Giriş

2.1 El kitabının ve hedef grubun amaçları

Bu el kitabının özel amacı, DVE/İHE konusunda öğretmen yeterliliklerinin tanımlanması ve örneklendirilmesi, ve sınıf seviyesinde bireysel öğretmenin ihtiyaçlarının ele alınmasıdır.

Hırvatistan, Estonya, İngiltere, Fransa, Almanya ve Portekiz'den gelen öğretmen eğitimcileri, DVE/İHE yeterliliklerinin tespit edilip tanımlanması amacı ile bir ekip çalışması yapmışlardır. Sonra da, yeterliliklerin, öğretmen eğitimcileri ve sınıf öğretmenleri için, sınıflarında DVE/İHE konuları, becerileri, değerleri ve aktif vatandaşlık projelerinin ele alınıp geliştirilmesine yönelik olarak düşünebilecekleri biçimde farklı ortamlara (muhtemelen Avrupa Konseyinin 47 üye devletini kapsayacak biçimde) nasıl dönüştürülebileceğini ortaya koymak üzere örnekler geliştirmek için çaba göstermişlerdir.

Bu araç, öğretmenler ve hizmet-öncesi ve hizmet-içi öğretmen eğitiminde bilgi verecek öğretmen eğitimcileri tarafından kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Yeterlilikler sadece DVE/İHE uzmanlarına yönelik olarak tasarlanmamıştır, bunların aynı zamanda hem ilk öğretim hem de orta öğretim seviyelerindeki tüm öğretmenlerle ilgili olması amaçlanmıştır.

Bu belgede ana hatları ile ortaya konulmuş olan yeterlilikler zorunlu değildir. Yeterliliklerle amaçlanan, öğretmenlere ve eğitim sağlayıcılarına yardım edilmesidir, yoksa onları korkutmak değildir. Yeterlilikler korkulacak bir unsur (ya da yetkililerin elindeki sopa) olarak görülmemelidir. Bu yeterliliklerin tasarlanmasındaki düşünce, öğretmene gerekli yetkilerin verilebilmesidir. Burada güdülen amaç, yargılamak değil, DVE/İHE konusunda eğitim ve öğrenim yöntemlerinin desteklenip güçlendirilmesidir. Burada ana hatları ile belirtilen fikir ve yönlendirmeler, öğretmen eğitim materyali olarak tamamen ya da kısmen kullanılabilir. Bunların değişik ulusal bağlamlar çerçevesinde kullanılırken esneklik gösterilmesini ve gerekli uyarlamaların yapılmasını ümit etmekteyiz, çünkü, ülkelerin DVE/İHE'yi kendi ulusal eğitim sistemlerine çok değişik biçimlerde dahil ettiklerini biliyoruz.

2.2 Tanımlar

DVE/İHE tanımları, yoruma açıktır.

Demokratik vatandaşlığa ilişkin genel, etkin eğitim, gençlere güç veren ve sosyal adaleti de güçlendiren değere-yönelik bilgi, eyleme-dayalı beceriler ve değişim-merkezli yeterliliklerin geliştirilmesine katkıda bulunur.

Avrupa Konseyi, DVE/İHE'nin insanların demokratik toplumda yaşamaya ve hareket etmeye hazırlanmalarında ve güçlendirilmelerindeki hayati önemini vurgulamaktadır. DVE/İHE'nin temel amacının, öğrencilerin aktif, bilgili ve sorumlu vatandaşlar olmaya teşvik edilmesi ve desteklenmesi olduğunu vurgular. Söz konusu vatandaşların özellikleri şöyle sıralanabilir:

- Vatandaş olarak hak ve sorumluluklarının bilincinde olma;
- Sosyal ve politik dünya hakkında bilgili olma;
- Diğerlerinin refah durumuna karşı duyarlılık;
- Görüşlerini ve argümanlarını yüksek sesle ifade etme;
- Dünya üzerinde etki yaratabilme kabiliyetine sahip olma;
- Yaşadıkları toplumlarda aktif olma;

- Vatandaş olarak hareketlerinden sorumlu olma.

Öğretmenlerin, değişik ulusal bağlamlar çerçevesinde DVE/İHE'ye ilişkin kendi gerekçelerini nasıl ve neden geliştirdikleri hususunda çok açık olmaları gerekir:

Bazı bağlantılı temalar, kavramlar ve boyutlar DVE/İHE için ortaktır. Bunlar arasında şu temalar bulunur: demokratik toplum ve onunla bağlantılı hakların korunmasında olduğu gibi, bir şeyin korunması; toplumdaki katılım nosyonu; aktif ve bilinçli katılıma yönelik gençlerin hazırlanması ya da kapasitelerinin geliştirilmesi; topluma dahil etme ya da entegrasyona odaklanma; çağdaş toplum üzerine yoğunlaşma; ortaklıkların teşvik edilmesi; ve uluslar arası bir perspektifin teşvik edilmesi...

DVE/İHE'yi vurgulayan ana kavramlar, demokrasi, haklar, sorumluluklar, hoşgörü, saygı, eşitlik, çeşitlilik ve yerel topluluğu içerir. DVE/İHE'de olduğu gibi, bu kavramlar da değişik bağlamlarda itirazlara tabi ve sorunlu olabilir.

DVE/İHE aynı zamanda bilgi ve anlayış, beceri, tavır ve değer boyutlarını da kapsar. Bu boyutlar, gençlerin yetişkinlik yaşamlarına geçişte tavır ve davranışlarını biçimlendirme ve değiştirme temel amacına sahip olan öğretim ve eğitim yaklaşımları vasıtasıyla bir araya getirilir.

“Yeterlilik” teriminin çok sayıda tanımı mevcuttur.

Projeye ilişkin bağlam, aynı zamanda öğretmen yeterliliklerinin rol ve niteliğine ilişkin eski düşünce biçimini de içermiştir. Lizbon Stratejisi kapsamında, Avrupa Komisyonu, Öğretmen Yeterlilikleri ve Niteliklerine İlişkin Ortak Avrupa İlkelerini geliştirmiştir. Öğretmenlerden gittikçe artan sayılarda yeni yeterlilikler istenmektedir ve bunlar sadece bireysel ya da kesin ve durağan değildir. Yeni yeterlilikler, okul ortamlarında tespit edilmiş olan yeni sosyal ve yerel toplum ihtiyaçlarının (çatışma yönetimi, kültürel yanıt verebilirlik, kültürler arası hassasiyet ve iletişim, küresel ve çoklu perspektifler ve rehberlik gibi) sonucunda ortaya çıkmıştır.

İlk defa yönetim alanında geliştirilmiş olan “yeterlilik”, “nitelik”, “kalifiye olma”, “vasıf” terimleri çoğunlukla birbirlerinin yerine kullanılırlar. Burada “yeterliliğin” kapsamlı bir tanımını yapamayız. Terim çok geniş bir anlam çeşitliliğine sahip olup “kabiliyet”, “istidat”, “yetenek”, “güç”, “etkililik” ve “beceri” terimleri ile ifade edilebilir. Yeterlilik, “dış çevrenin ortaya koyduğu özel gelişim amaçlarının başarılması ve önemli taleplerin karşılanmasına ilişkin şartlara sahip olan ya da elde eden” bireylere, sosyal gruplara ya da kurumlara atfedilebilir.

OECD yeterliliği şu şekilde tanımlamıştır:

Sadece bilgi ve becerinin de ötesinde olan şey. Bu, belli bir bağlam içinde psiko-sosyal kaynaklardan (beceri ve tavırlar da dahil olmak üzere) yararlanarak ve bunları seferber ederek, karmaşık talepleri karşılama kabiliyetini içerir.

UNESCO'nun 2006 yılında yapılan Yeterlilikler Bazında Yaklaşımlara İlişkin E-Forumu, yeterlilikler bazında yaklaşımlara dayalı olarak müfredat değişikliği ve geliştirmesine ilişkin deneyimlerin bölgeler arasında paylaşılmasına ilişkin çoğulcu, açık ve yapıcı bir platform sağlamayı amaçlamıştır. Bu üç haftalık çalışmada, “yerleşik yeterlilikler” kavramını geliştiren bir belge esas alınmıştır:

Bundan böyle, kavram olarak içi boşaltılmış yeterliliklerin sadece liste ya da kayıtlarının çıkarılmasının ötesinde, öncelik yeterlilik konusunda yerleşik bir yaklaşımın geliştirilmesi amacıyla, bir kimsenin belirli bir durumda yeterli eyleminin ne olduğunun tanımlanmasına verilmelidir.

Burada, temel yetenekler ile, DVE/İHE'nin öğretilmesi hedefi doğrultusunda, sinerji içerisinde etkileşim kuran çok çeşitli kabiliyetleri kapsayan yeterliliklere ilişkin çok yönlü bir bakışı öngörmekteyiz.

Genel olarak, yeterlilikleri konuları kapsayan bir yaklaşım olarak tanımlayabiliriz:

- Bilgi (gerekli olan şeyleri bilme);
- Tavrı ve davranışlar (neden ve bağlam içinde nasıl hareket ettiğimizin bilincinde olma);
- Yetenekler (değişime açık olma, motivasyonu hissetme);
- İşlemsel beceriler (neyi nasıl yapabileceğini bilme);
- Algısal beceriler (bilgi analizi, eleştirel düşünme ve eleştirel analiz);
- Deneyime dayalı beceriler (önceki bilgi, sosyal becerilere dayalı olarak nasıl tepkide bulunulması gerektiğini ve uyum gösterileceğini bilme);

2.3.DVE/İHE'nin faydaları nelerdir?

- DVE/İHE, gençlere ve yetişkinlere, ilgilerini çeken güncel konularla uğraşma imkanı verir.
- DVE/İHE, gençlerin ve yetişkinlerin güncel konuları tartışıp ele alacakları çok çeşitli aktif öğrenme biçimleri ve imkanlarını bir araya getirir.
- DVE/İHE'nin öğretilmesi zevklidir. Sınıflar ve sınıf dışı öğretim ortamları fikir, görüş ve tutkuyla dolar.
- İnsanların, kendi buldukları çevrelerde, ülkelerde ve küresel olarak barış ve işbirliği içinde bir arada yaşamalarından daha önemli ne olabilir? DVE/İHE, bir "gelecek" eğitimi biçimi olmaktadır (gençler, dünyayı nasıl daha iyi bir yere dönüştürebileceklerini aktif olarak düşünürler).
- DVE/İHE, "farklılık yaratılması" ve değişim için kulis faaliyetinde bulunma konusunda (öğretmenler ve diğer yetişkinler de dahil olmak üzere) gençlere yönelik doğal ve "gerçek" imkanlar sunar.
- DVE/İHE, gençlerin ve öğretmenlerin okul kapısı dışında da ortaklarla diyalog kurabilecekleri yönündeki yerel topluluk katılımına dair nosyonlara dayalıdır.
- DVE/İHE, başka biçimde derslerde yer bulmayacak konular, insan hakları ve siyasi – çevresel konular gibi konular hakkında gençlerin daha fazla bilgi sahibi olmalarına imkan vermek üzere müfredat kapsamında bunlara yer sağlar.
- DVE/İHE, toplumdaki olumsuz güçlere karşı olumlu bir duruş alınmasına yönelik imkanlar sunar (örneğin ırkçılık, medya klişeleri ve küresel göç konusundaki yanlış kavramlar).
- DVE/İHE, (asıl branşları ne olursa olsun) öğretmenlere öğrettikleri konuları güncel konularla ilişkilendirmelerine imkan verir ve bu da, öğrenmeyi önemli ve bağlantılı bir niteliğe kavuşturur.
- DVE/İHE, yukarıdan gelen talimatlardan kaynaklanan değişik baskılar yüzünden kendilerini güçsüz hissettikleri bir anda öğretmenlerin kendilerini güçlü hissetmelerini sağlayabilir.

2.4 DVE/İHE'nin uygulanmasına ilişkin zorlayıcı sorunlara verilen tepki

Bu projede çalışan geliştirme ekibi, gerçekçi olmayan hayallerin peşinde olmamıştır. DVE/İHE'nin, eğitim müfredatlarının yeni bir özelliği olarak takdim edilmesi güçtür. Çoğu Avrupa ülkesi, buna, örneğin tarih ve

sosyal bilimler gibi diğer mevcut konular üzerinden yaklaşmaya çalışmıştır.

Vatandaşlık eğitiminin üstü kapalı, parçalı ya da hayale dayalı özelliğe olabildiği durumlarda, programlar-arası yaklaşımların ekseriya sınıf ortamının gerçekleriyle kıyaslandığında, gücünün daha ziyade kağıt üzerinde kaldığının dikkate alınması gerekmeğe beraber, DVE/İHE'ye ilişkin değişik müfredat modellerinin bu konudaki üstünlükleri hakkında dogmatik yargılara ulaşılması burada gereksizdir. Sonuçlar genelde beklentileri karşılayamamıştır ve bu yaklaşımlar, daha odaklı bir yaklaşım lehine giderek terk edilmektedir;

Örneğin, tanımlı bir müfredata sahip ayrı bir vatandaşlık eğitimi, daha gerçekçi branşlar arası, proje tabanlı öğretim, aktif vatandaşlık projeleri, belli DVE/İHE konularına odaklı zenginleştirme günleri / haftaları ya da gerçekten tüm bu yaklaşımların zengin bir kombinasyonu.

Öğretmenler temelde konularının uzmanları - örneğin tarihi, coğrafyacı ve bilim adamları - olmakla birlikte, aslında bunun çok daha ötesinde bilgiye de sahiptirler. Tüm öğretmenlerin kendi konularının temelini göz önünde tutabilmeleri, bunlara eleştirel olarak yaklaşabilmeleri, bunları vatandaşlık gibi diğer alan ve konularla ilişkilendirebilmeleri ve bunların, insan haklarına ilişkin saygının, onu geliştirmenin ve kolektif değerinin bir gereği olarak ağdaş költür, hoşgörünün teşviki, eşitlik konuları, çeşitlilik ile ilgili toplumsal faydalarını, bağlantılarını ve ilişkililerini araştırabilmeleri gerekir.

3. Yeterlilikler ve tüm belgenin bir özeti

3.1. Yeterliliklerin nasıl ve neden dört küme olarak gruplandırıldığının kısa bir tanımı

14 değişik ülkeyi temsil eden, DVE/İHE'ye ilişkin Avrupa Konseyi Pestalozzi öğretmen eğitimcileri ağı, DVE/İHE koordinatörleri ve bu alanda çalışan uzmanlar gibi değişik paydaşlar ile yapılan danışma çalışmalarından sonra, kazanmaları ve sahip olmaları sonucunda öğretmenleri DVE/İHE'yi güvenle ve etkili bir şekilde öğretmelerinde güçlü kılacak toplam 15 Yeterlilik tespit ettik.

Bu 15 Yeterlilik, öğretmenlerin ve öğretmen eğitimcilerinin DVE/İHE uygulamalarında karşılaşılabilecekleri soru ve konulara denk gelen dört küme (A, B, C ve D) olarak gruplandırıldı. Ayrıntıya girmeden önce, bu dört kümeyi burada özet olarak anlatacağız ve 15 Yeterliliği gözden geçireceğiz.

Küme adı	İlgili sorular
DVE/İHE bilgisi ve anlayışı	Ne yapabiliriz?
DVE/İHE'yi sınıfta ve okulda geliştiren eğitim ve öğretim faaliyetleri: planlama, sınıf yönetimi, öğretim ve değerlendirme	Bunu nasıl yapabiliriz?
DVE/İHE'yi ortaklıklar ve yerel topluluğun katılımı ile geliştiren eğitim ve öğretim faaliyetleri: uygulamada DVE/İHE	Bunu kimlerle yapabiliriz?
Katılımcı DVE/İHE yaklaşımlarının uygulanması ve değerlendirilmesi	Bunu daha iyi nasıl yapabiliriz?

Tablo 1: Dört küme ve bunların renk kodları

Kümeler, pragmatik bir yaklaşımla tespit edilmiştir. Bunlar, öğretmenlerin ve öğretmen eğitimcilerinin, kendi mesleki ortamlarında DVE/İHE'yi uygularken kendilerine sorabilecekleri sorulara denk gelmektedir:

Küme A: "DVE/İHE uygulamasına hazırlanmak için neler yapabiliriz?"
Küme B: "DVE/İHE'yi çalıştığım okulda nasıl uygulayabiliriz?"
Küme C: "Kimlerle birlikte gençlere yönelik aktif vatandaşlığı geliştirebiliriz?"
Küme D: "Yaptıklarımızı nasıl iyileştirebiliriz / ne gibi mesleki gelişime ihtiyaç var?"

Tablo 2: Küme belirlenmesi ve ilgili sorular

3.2. Aradığınızı nasıl bulursunuz: belge yapısı ve renk kodları

Her bir kümeye, istenilen bilginin bulunup okunmasını kolaylaştırmak için görsel bir yardım olarak bir renk kodu verilmiştir. Aynı renk kodu baştan sona tüm belgede kullanılmıştır (Bakınız: Tablo 1 ve 2).

Yazarlar, bunun, hem öğretmenlerin hem de farklı ortamlardaki öğretmen eğitimcilerinin erişebileceği, mümkün olduğunca pratik bir araç haline getirilmesi için azami çabayı göstermişlerdir. Her bir küme ve her bir yeterlilik için benzer (ancak esnek) bir format benimsedik:

- (Bölüm 3, 4, 5 ve 6'da) her bir küme için: okuyucuya, önerilerimizin araştırma, kanıt ve geçmişleriyle ilgili teorik temellerinin genel hatları kısaca verilmektedir.
- (Bölüm 3.1 ila 3.4, 4.1 ila 4.4, 5.1 ila 5.4 ve 6.1 ila 6.4'te) her bir yeterlilik için: okuyucuya şu bilgiler verilmektedir:
- Yeterliliğin kısa bir tanımı;
- Öğretmenlerin ve öğretmen eğiticilerinin, kendi uygulamaları vasıtası ile değişik yeterliliklerin karşılanmasına ilişkin kanıt sağlayabildikleri yöntemlere ilişkin örnekler;
- Öğretmenlere ve öğretmen eğiticilerine, bu yeterliliğin karşılanmasına yönelik olarak kendi bilgileri ve anlayışlarına ilişkin “nerede bulduklarını” ve bundan dolayı da “bir sonraki adımlarının” ne olabileceğini tespit etmelerinde yardımcı olan aşamalı bir şema.

Bu yeterlilik modeline ilaveten, okuyucu, diğer kaynakları eklerde görecektir:

- Diğer paydaşlara ilişkin materyaller: bu belge öğretmenlere ve öğretmen eğiticileri yönelik olmakla birlikte, DVE/İHE'nin uygulanmasının, burada sadece birkaçını belirtmek gerekirse, politikacılar, okul müdürleri, başöğretmenler ve yüksek öğretim sistemindeki aktörler gibi çok çeşitli paydaşların aktif katılımını da gerektirdiğinin bilincindeyiz. DVE/İHE uygulamalarını kolaylaştırmada bu paydaşların önerdiğimiz yeterlilik modelini nasıl kullanabilecekleri hususunda okuyucuya burada bazı tavsiyelerde bulunmaktadır. Söz konusu paydaşlara yeterliliğin karşılanması açısından, kendi bilgileri ve anlayışlarında “nerede bulduklarını” ve bundan dolayı da “sonraki adımlarının” ne olabileceğini tespit etmelerinde yardımcı olmak üzere, yeterliliklere ilişkin bölümlerdeki benzer aşamalı şemalar verilmiştir;
- Kendi kendini değerlendirme araçları: öğretmenler ve öğretmen eğiticilerinin, kendilerinin ya da öğrencilerinin DVE/İHE'ye ilişkin bilgilerini, anlayışlarını ve planlamalarını geliştirmedeki ilerlemelerini sistematik olarak şema halinde göstermelerine imkan tanıyan bir öz değerlendirme süreci önerilmektedir.

3.3. 15 yeterliliğe genel bir bakış

Küme A DVE/İHE bilgisi ve anlayışı	Küme B Planlama, sınıf yönetimi, öğretim ve değerlendirme	Küme C Uygulamada DVE/İHE: ortaklıklar ve yerel topluluk katılımı	Küme D Katılımcı yaklaşımların uygulanması ve değerlendirilmesi
1 no.lu Yeterlilik DVE/İHE'nin hedef ve amaçları; değere yönelik bilgi, eyleme dayalı beceriler ve değişik merkezli yeterlilikler	5 no.lu Yeterlilik Kapsamında aktif öğrenme ve öğrenci katılımının önemli bir rol oynadığı kurumsal DVE/İHE bilgisi, becerileri, eğilimleri tavırları ve değerlerine ilişkin yaklaşım planlaması	10 no.lu Yeterlilik Öğrencilerin, medya, istatistikler ve ICT tabanlı kaynaklar da dahil olmak üzere, değişik kaynaklardan elde edilen bilgileri kullanarak, güncel siyasi, etik, sosyal ve kültürel konuları eleştirel bir şekilde analiz etmelerine imkan veren öğrenme ortamı	13 no.lu Yeterlilik Öğrencilerin kendilerini etkileyen hususlarda ne derecede konuşabildiklerinin değerlendirilmesi ve öğrencilere karar verme süreçlerine katılma imkanlarının sağlanması
2 no.lu Yeterlilik DVE/İHE ile ilişkili kilit uluslar arası çerçeveler ve ilkeler ve kilit DVE/İHE kavramları	6 no.lu Yeterlilik Bilgi, beceri ve katılımı geliştirmek ve demokraside genç vatandaşların güçlenmesine katkıda bulunmak için DVE/İHE ilke ve uygulamalarının uzmanlık konular halinde (programlar arası DVE/İHE) birleştirilmesi	11 no.lu Yeterlilik Öğrencilerin kendi yerel topluluklarında demokratik vatandaşlık konuları ile uğraşmaları için bazı imkanların planlanması ve uygulanmasına yönelik (aile, sivil toplum teşkilatları ile topluluk ve siyaset temsilcileri gibi) uygun ortaklar ile işbirliği	14 no.lu Yeterlilik Gençlerden beklenen olumlu DVE/İHE değerleri, tavırlar ve eğilimlerde; ve öğrencilerin planlamaya katılmalarının ve eğitim faaliyetlerini sahiplenmelerinin sağlandığı demokratik bir öğretim biçimi konusunda model oluşturulması.
3 no.lu Yeterlilik Siyasi ve hukuki, sosyal ve kültürel, ekonomik ve Avrupa ve küresel boyutları kapsayan DVE/İHE müfredatlarının içeriği	7 no.lu Yeterlilik Açık uygulama kurallarının ve güven, açıklık ve karşılıklı saygıya dayalı sürdürülebilir bir atmosferin oluşturulması. Olumlu okul alışkanlıklarının temin edilebilmesi için sınıf ve davranış yönetiminin DVE/İHE ilkelerini tanınması.	12 no.lu Yeterlilik Her tür ön yargı ve ayrımcılık ile mücadele etme ve ırkçılık karşıtlığını teşvik stratejileri	15 no.lu Yeterlilik Öğretim yöntemleri ve öğrencilerin öğrenmelerinin incelenmesi, takip edilmesi ve değerlendirilmesi için imkan ve irade; ve bu değerlendirmenin ileriye yönelik planlama ve mesleki geliştirmede bilgi olarak kullanılması
4 no.lu Yeterlilik DVE/İHE uygulamasının kapsamı, programlar-arası yaklaşımlar, okul kültürü ve yerel topluluk katılımı	8 no.lu Yeterlilik Başta hassas, çekişmeli konular olmak üzere öğrencinin tartışma becerilerinin geliştirilmesi için, bütün sınıfın kaliteli bir biçimde sorgulama yapması da dahil olmak üzere, bir öğretim stratejisi ve metodolojileri yelpazesi		
	9 no.lu Yeterlilik Öğrencilerin DVE/İHE'ye ilişkin ilerleme ve başarılarını bildirmek ve kutlamak üzere, (öğrencilerin kendi kendilerini ve arkadaşlarını değerlendirmesi de dahil olmak üzere) değerlendirmeye yönelik bir yaklaşım yelpazesinden yararlanma		

Tablo 3: DVE/İHE'nin geliştirilmesine ilişkin yeteneklere genel bir bakış

4. Küme A: DVE/İHE bilgisi ve anlayışı

Bu yeterlilik kümesi, DVE/İHE'nin konusunun tespit edilmesi ve öğretmenin bilgi temellerinin öğrencilere net bir yönlendirme anlayışıyla öğretebilecek biçimde hazırlanmasına ilişkindir. DVE/İHE'nin sınıfta, okulda ve daha geniş olarak da yerel toplulukta uygulanması için "ne yapabiliriz?" sorusuna denk gelir. Öğretmenler, aşağıdaki sorulardan bazılarına verilecek yanıtları tespit etmek isteyeceklerdir:

- Temel DVE/İHE bilgisi ve ilkelerini neler oluşturur?
- Ana kavramlar nelerdir?
- Öğretmenler DVE/İHE derslerini ve deneyimlerini planlarken ne gibi beceri, tavır ve eğilimleri geliştirmeyi amaçlıyorlar?
- Bir DVE/İHE müfredatının bileşenleri okul bağlamına en iyi uyacak şekilde, yönetilebilir unsurlara nasıl ayrılabilir?

4.1. Ana hatlarıyla Yeterlilikler ve teorik temel

Tüm öğretmenlerin aşağıdakilere yönelik sağlam bir bilgi ve anlayışa sahip olması ve bunları göstermesi gerekir:

1 no.lu Yeterlilik: DVE/İHE amaç ve hedefleri

Gençleri güçlendiren ve sosyal adaleti ve demokratik özgürlüğü geliştiren değere-yönelik bilginin, eyleme dayalı becerilerin ve değişim merkezli yeterliliklerin güçlendirilmesini amaçlayan DVE/İHE'nin belirgin katkısının anlaşılması.

2 no.lu Yeterlilik: DVE/İHE ile ilgili kilit uluslar arası çerçeveler ve ilkeler

DVE/İHE'nin ilkeleri ve kilit kavramları konusunda uluslar arası diyaloglar sonucu ortaya çıkan ve Birleşmiş Milletler sistemi, Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği tarafından geliştirilen çerçeveler hakkında bilgi; bunların ulusal, yerel ve okul politikalarına uyarlanması; ve öğretmenlerin sınıf içindeki ve sınıf dışındaki mesleki rolleri.

3 no.lu Yeterlilik: DVE/İHE öğretim programları ya da çalışma programlarının içeriği

Şu dört birbirleriyle bağlantılı bileşene ilişkin bilgi: siyasi ve hukuki boyut; toplumsal ve kültürel boyut; ekonomik boyut; ve Avrupa ve küresel boyut. Öğretmenlerin aktif katılım için öğrencilerin vatandaşlık bilgilerini, becerilerini, tavırlarını, değerlerini ve eğilimlerini geliştirebilmeleri ve öğrenmenin bu değişik yönlerini birbirleriyle ilişkilendirebilmeleri gerekir.

4 no.lu Yeterlilik: DVE/İHE uygulamasının değişik olası bağlamları

DVE / İHE'nin okuldaki ayrı bir ders, programlar arası yaklaşımın bir parçası; , tüm okul kültürünün temel bir bileşeni olarak algılanması; ve yerel topluluk katılımının ve bağlantılarının merkez konumunun anlaşılması.

Tablo 4: Küme A - DVE/İHE bilgisi ve anlayışı

Teorik Temel

Daha yüksek seviyelerde vatandaşlık bilgisi ve katılımın gerçekleştirilmesi amacı, yakın tarihlerde eğitim

araştırmacılarının küresel bazda ilgi odağı olmuştur. Örneğin, Uluslararası Eğitim Başarıları Değerlendirme Birliği (IEA) şu sonuca varmıştır: “Çoğu ülkede öğrenciler temel demokratik değerler ve kurumlar hakkında bir anlayışa sahipler ancak anlayış derinliği genellikle yüzeyseldir.”

Ian Davies, sadece bilinen hususları içeren bir yapı olarak değil de, anlamı çözmek için gerekli kavramsal çerçeveler, bağlantı biçimleri ve becerilere ilişkin zengin bir anlayış olarak DVE/İHE ders bilgisi konusunda kapsamlı bir görüşü savunmuştur. DVE/İHE bilgisi ve anlayışının mahiyetini, Shulman ve McNamara gibi kuramcıların fikirleri vasıtasıyla, öğretmen eğitimi bağlamında araştırmıştır. Bu yazarlar, örneğin analogi / benzeşim, tasvir, örnek ve açıklamalar ile, konuyu, özellikle çocukların ve gençlerin anlayabileceği bir biçimde sunmanın önemini vurgulamışlardır. Burada, kilit nokta, “uygulamalı” konu bilgisi olarak adlandırılabilir.

DVE/İHE'nin kilit içeriği, kavramları, değerleri ve organizasyonsal ilkeleri hakkında bilgi ve anlayışa sahip olmak önemlidir. Bir konu hakkında daha fazla bilgi sahibi olan öğretmenlerin, öğretme biçimlerinde daha ilginç, etkin ve cesur olma ihtimali daha da yüksektir. Tek tek konuları ve öğrenmedeki sıralamayı etkin bir şekilde yapılandırma ihtimalleri de yüksek olur. Öğrencilerin anlayışlarını ve becerilerini uygun biçimde geliştiren öğretme / öğrenme yöntem ve faaliyetlerini yaratıp seçebilirler. Öğretmenler, DVE/İHE kavram ve ilkeleri hakkında sadece sınırlı bilgilerinin olması halinde, öğrencileri demokratik vatandaşlığın daha karmaşık yönleri konusunda tartışmaya sevk etme ve didaktik bir şekilde öğretme hususlarında istekli olmayabilirler; bu da öğrenci katılımını ve sorgulamasını engeller ve böylece öğretmen gençlerin deneyimlerinden yararlanamaz.

DVE/İHE amaç ve gayeleri radikal olabilir. Bu amaçlara “siyasi kültürün değiştirilmesi” adı verilmiştir. Gençlerin demokratik vatandaşlığın ne olduğunu anlamaları gerekir; siyasi süreçleri anlamak ve aynı zamanda vatandaşlığın değişik boyutları hususunda bilinçli kararlar verebilmeleri için makul düzeyde okur yazar olmaları gerekir. Bundan dolayı da, öğretmenlerin, gençlere yönelik çalışmalarında bir vatandaşlık “okuryazarlığı” yelpazesini teşvik etmeleri gerekir. Siyasi ve hukuki, sosyal ve kültürel, ekonomik ve Avrupa ve Küresel olmak üzere “okuryazarlığı” dört tipe ayırıyoruz:

- Siyasi ve hukuki okuryazarlık, siyasi sistem ve hukukun üstünlüğüne karşılık olarak siyasi haklar ve görevler anlamına gelir. Siyasi / hukuki alana ilişkin anlayış, cinsiyet, ırk, renk, etnik köken, tabiiyet, din ya da sosyal ve ekonomik geri plan konularında farklılıklar göz önünde tutulmaksızın tüm insanların eşit değere ve onura sahip olduğuna dair tarihsel fikre dayalı olarak DVE/İHE'ye ilişkin uluslar arası çerçeve hakkında bilgi ve anlayış sahibi olunmasını gerektirir. Öğretmenlerin, insan haklarını ve bunların korunmasına ilişkin mekanizmaları öğrenmeleri ve aynı zamanda, bunları günlük hayatlarında uygulama becerilerini kazanmaları gerekir. Öğrencilerin de değerler üzerinde düşünebilmeleri, tavır geliştirmeleri ve insan haklarını savunmak için harekete geçmeleri icap eder. Bunlar, öğretmenler açısından “ağır” ve kuru bilgilerin edinilmesi gibi gözükabilir ancak aslında sınıfta “uygulanması” gereken bilgiler bu kadar yoğun olmayabilir; örneğin, oldukça küçük yaşta çocukların istekler ve ihtiyaçlar ya da haklar ve sorumluluklara dayalı olarak sınıf çalışması üstlenmeleri yaygın bir uygulamadır.
- Sosyal ve kültürel okuryazarlık ise, bir toplumda bireyler arasındaki ilişkiler ; bunların paylaştıkları değerler türünden unsurlar, sahip oldukları dünya görüşleri ve birlikte yaşama ortamını nasıl oluşturdukları anlamına gelir. Öğretmenlerin toplumsal çeşitlilik, kültür ve kimliğin dinamik mahiyeti vs gibi kilit kavramlar hakkında bilgi sahibi olmaları gerekir. Sosyal değerler üzerinde düşünmeleri ve sosyal kapsamayı, ayrımcılık karşıtlığını ve ırkçılık karşıtlığını teşvik eden kültürler arası yeterlilikleri, sosyal tavırları ve becerileri geliştirmeleri gerekir.
- Ekonomik okuryazarlık, bireyler / gruplar arasındaki ilişki ve bir toplumdaki ekonomik durum (işgücü ve tüketici piyasası, sosyal koruma, asgari ücret, satın alma gücü, vs) ile ilgilidir.

Öğretmenlerin, işletmelerin, şirketlerin ve finansal hizmetlerin rolü; tüketicilerin hak ve sorumlulukları; işçi – işveren ilişkileri ve etik tüketiciliğin etkileri dahil, ekonominin nasıl işlediğini bilmeleri ve anlamaları gerekir. Öğrencilerin, Çalışma ve asgari geçim seviyesine ilişkin haklar gibi İnsan Hakları nosyonlarıyla ilgilenmelerini sağlamalıdır.

- Avrupa'daki ve küresel çaptaki okuryazarlık ya da “küresel vatandaşlık”, birbirinden farklı konular gibi görülebilir. Bu, küresel dayanışmanın kabul edilmesi ve teşviki, sürdürülebilirlik konuları ve yeni nesillere ilişkin endişelerle ilgilenir. Öğretmenlerin Avrupa toplumlarının birliği ve çeşitliliğinin bilincinde olması, dünyayı küresel bir topluluk olarak algılamaları ve bunun siyasi, ekonomik, çevresel ve sosyal etkilerini kabul etmeleri gerekir. Gençlerin ve çocukların aşına olduğu kavramlar kullanarak, öğrencilerin dayanışma nosyonunu anlamalarında yardımcı olabilmelidirler.

Çoğu Avrupa Konseyi üyesi devlette, DVE/İHE, ilk ve orta eğitime ilişkin öğretim programının amaçlarını destekleyen düzenleyici bir ilke olarak görülmektedir. Bu, tüm öğretim programı ve daha geniş anlamda okul yapıları içinde değişik yollarla dile getirilebilecek genel bir eğitimsel amaç olarak adlandırılır. Ancak, DVE/İHE'nin öğretim programına dahil edilmiş biçimi, vatandaşlık eğitimi görenek ve kavramları, eğitim aşamaları ve benzeri unsurlara göre bir sistemden diğer bir sisteme çok büyük değişiklikler gösterebilmektedir. Demokratik vatandaşlığa ilişkin Rec (2002) 12 Sayılı Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Tavsiye Kararı, her seviye ve biçimdeki eğitim sisteminin, diğer konular içine yerleştirilmiş entegre bir konu biçiminde özel bir okul dersi ya da programlar arası bir tema olarak öğretim programı kapsamında DVE/İHE'nin uygulanmasına geçmesinin gerektiğini açıkça ifade etmektedir. Tavsiye kararında, insanların çoğulcu ve demokratik bir toplumda birlikte yaşaması için gerekli olan bilgi, tavır ve becerilerin kazanılmasının kolaylaştırılması için çok disiplinli yaklaşımlara olan ihtiyaç vurgulanır.

İlgili ülkede öğrencilerin yaşları, eğitim aşaması ve öğretim programının yapısına bağlı olarak, vatandaşlık eğitimi şu şekillerde verilebilir:

- Zorunlu ya da isteğe bağlı olabilecek ayrı, bağımsız bir ders olarak;
- Bir ya da birkaç değişik derse (sıklıkla tarih, sosyal bilimler, din ve ahlak bilgisi, etik, felsefe, coğrafya ve lisan) entegre edilmiş bir öğretim programı olarak;
- Ya da, son olarak, DVE/İHE perspektiflerinin tüm öğretim programı konuları içinde ve gerek okulda gerekse okul dışında tüm eğitim seviyelerinde kapalı ya da açık bir biçimde mevcut olabilmesi için programlar arası bir eğitim teması ya da prensibi olarak.

Bunlardan sonuncusuna ilişkin tehlike şudur: tüm öğretim programını kapsamak üzere her yerde mevcut olması amaçlanan bir alan, sonunda hiçbir hedefe ulaşamayabilir. Bir alan herkesin sorumluluğu olduğunda, bazen hiç kimse bu sorumluluğu almayabilir.

Burada şu hususun kaydedilmesi önemlidir: bu değişik öğretim programı yaklaşımları birbirlerini tamamen dışlamazlar ve aslında uygulamada birbirlerini takviye edebilirler.

4.2. 1 no.lu Yeterlilik

1 No.lu Yeterlilik: DVE/İHE'nin amaç ve hedefleri

Gençleri güçlendiren ve sosyal adaleti ve demokratik özgürlüğü geliştiren değere-yönelik bilginin, eyleme dayalı becerilerin ve değişim merkezli yeterliliklerin güçlendirilmesini amaçlayan DVE/İHE'nin belirgin katkısının anlaşılması.

4.2.1. Tanım ve örnekler: “bu yeterliliği karşılayan öğretmenlerin sergileyecekleri nitelikler...”

Bu DVE/İHE yeterliliğini karşılayan öğretmenler, özellikle bazı nitelikleri gösterebilirler, örneğin:

- DVE/İHE bilgisi ve anlayışının kapsamının nasıl tanımlandığının farkında olduklarını. Çoğu ülkede ve ders alanlarında birçok öğretmen eğitimi kursunda, öğretmenlerden gördükleri eğitim çerçevesinde eğitimin mahiyetini, felsefesini ve amaçlarını; orta dereceli okul öğretmenlerinden ise, kendi uzman ders disiplinlerini araştırmaları istenecektir. Bu alıştırma, orta vadede, az sayıdaki öğretmenin okulda ya da yüksek öğretim kurumlarında DVE/İHE bağlamında konu ile ilgili bizzat deneyim edinmiş olacağı yerlerde, özellikle önemlidir.
- Yüksek kalitede ve aktif DVE/İHE'nin heyecanını, kapsamını ve ayırt edici özelliklerini aktarabildiklerini.

Bu ise eğitim programlarının, bazı konuların düşünülmesi için ortam yaratmasını gerektirir. Örneğin;

- Modern toplumlarda neden DVE/İHE'ye büyük bir önem veriliyor
- Söz konusu gelişimlerde okul ve öğretmenler ne gibi roller oynayabilir
- Öğretme ve öğrenme yaklaşımlarının kapsam ve yönü üzerinde etkisi bulunan, DVE/İHE ile bağlantılı, birbirleriyle rekabet halindeki tanımların doğası;
- DVE/İHE'ye ilişkin fırsat ve zorluklar (onu farklı kılan nedir?)
- DVE/İHE ne gibi bilgi, dil, beceri, değer, tavır ve eğilimleri geliştirmeye çalışmaktadır
- DVE/İHE'nin düzenleyici kilit kavramları
- DVE/İHE konusunda ulusal bazda, Avrupa dahilinde ve küresel ölçekte hangi araştırma bize bilgi vermektedir

4.2.2. İlerleme şeması

1 no.lu Yeterlilik: DVE/İHE'nin hedef ve amaçları	
<p>Adım 1 (odaklanma) <i>DVE/İHE, önemi ve hedef veya amaçlarına aşına değilsiniz. Vatandaşlık "okuryazarlıkları" yelpazesi ve okulların bunları nasıl geliştirebileceği konusunda az bilginiz var.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• DVE/İHE'nin özünü, amaç ve hedeflerini öğreniniz.• DVE/İHE'yi oluşturan değişik "okuryazarlıkları" zihninizde netleştiriniz• Kendi öğretmenlik branşınız hakkında düşünün ve mesleki uygulamanızla DVE/İHE arasında bağlantılar bulun.• Dersinizi ve ilgili öğretim programını anlatırken ne gibi "okuryazarlık biçimlerinin" geliştirilebileceğini kararlaştırınız• DVE/İHE'nin sınıf eğitimi kapsamında verilmesi konusunda yerel, ulusal ve Avrupalı meslektaşlarınızın iyi uygulamaları hakkındaki bilgileri araştırınız• Değere-yönelik DVE/İHE bilgisi, eyleme dayalı DVE/İHE becerileri ve değişim merkezli DVE/İHE yeterliliklerine derslerinizde nasıl yer verebileceğinize ilişkin yöntemleri düşünmeye başlayınız.
<p>Adım 2 (gelişme) <i>Artık DVE/İHE'nin temel özelliklerine aşinasınız ve ulusal politikalar ve bunun eğitim sistemiyle nasıl geliştirilebileceğini teoride biliyorsunuz, ancak siz yine de DVE/İHE'ye dersleriniz kapsamında nadiren yer veriyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Dersleriniz kapsamında DVE/İHE'ye yer verebileceğiniz bazı uygun konu alanları ve temalarını bulmak için öğretim programınızı inceleyiniz.• DVE/İHE'nin öğretim programınızdaki ve / veya konu alanınızdaki yerini ve durumunu geliştirmeye yönelik bazı kısa ve orta vadeli hedefler belirleyiniz.• Ders programınızdaki değere yönelik bilgiyi geliştirebileceğiniz, eyleme dayalı becerileri ileriye taşıyabileceğiniz ve değişim merkezli yeterliliklere yer verebileceğiniz uygun üniteleri tespit ediniz.• DVE/İHE bilgisi, becerileri ve yeterliliklerini iletirmek için ne gibi eğitim ve öğretim yöntemlerini kullanacağınızı kararlaştırınız.• Birkaç DVE/İHE dersini planlayıp veriniz.
<p>Adım 3 (bilgilerin oturması) <i>Öğrencilerinize DVE/İHE'nin öğretmeye yönelik ders hazırlıklarınızı yaptınız ve DVE/İHE bilgisi ve gerekçesi açısından kendinize olan güveniniz geliyor. Ancak, karmaşık konular ve kavramların ele alınmasında ve riskli ve daha 'açık' öğretim yöntemlerini benimsemede kendinizi güvensiz hissediyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• DVE/İHE'ye öğretim programında yer verirken bu hususta öğrencilere karşı amaçlarınız ve hedefleriniz hususunda açık olunuz.• Her defasında geliştirmeyi amaçladığınız vatandaşlık "okuryazarlığını" tespit ediniz.• Dersinizin etki derecesi konusunda geri bildirim planlaması yapınız (Örneğin, göreve özgü başarı ölçütlerini önceden açıklayınız)• Gerektiğinde düzeltme yaparak, her bir dersten sonra öğrencilerin öğrenme seviyelerini analiz edip inceleyiniz• Değişik DVE/İHE "okuryazarlıkları"nın ders programınıza dahil edilip edilmediğini kontrol ediniz.
<p>Adım 4 (ileri seviye) <i>Kendi branşınız kapsamında DVE/İHE'nin öğretilmesine yönelik iyi kuramsal bilgi ve uygulama becerileri kazanmış durumdasınız. Öğrencilerin dersleriniz aracılığıyla değişik DVE/İHE "okuryazarlıkları"nda nasıl geliştiklerini anlayabiliyorsunuz. Öğrencilerin vatandaşlık konusundaki başarılarını değerlendirebiliyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Bu konudaki iyi uygulamalarınızı diğer dersleri veren meslektaşlarınızla paylaşınız.• Toplum içersinden, amaçlarınızı geliştirmede ve öğrencilerinizle birlikte DVE/İHE projelerinin uygulanması için hazırlık yaparken size yardımcı olacak ortaklar bulunuz.• DVE/İHE'nin tüm okul sistemi kapsamında ve okul alışkanlıklarının bir parçası olarak geliştirilmesine yardımcı olunuz.

4.3. 2 no.lu Yeterlilik

2 No.lu Yeterlilik: DVE/İHE ile ilgili kilit uluslar arası politika ve ilkeler

DVE/İHE'nin ilkeleri ve kilit kavramları konusunda uluslar arası diyaloglar sonucu ortaya çıkan ve Birleşmiş Milletler sistemi, Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği tarafından geliştirilen çerçeveler hakkında bilgi; bunların ulusal, yerel ve okul politikalarına uyarlanması; ve öğretmenlerin sınıf içindeki ve sınıf dışındaki mesleki rolleri.

4.3.1. Tanım ve örnekler: “bu yeterliliği karşılayan öğretmenlerin sergileyecekleri nitelikler...”

Bu DVE/İHE yeterliliğini karşılayan öğretmenler, örneğin, aşağıdaki konu ve sorulardan bazıları üzerinde eleştirel düşünebildiklerini ortaya koyabilirler:

- Uluslar arası diyalog ve Avrupa diyalogunun arkasındaki temel fikir ve değerler nelerdir?
- DVE/İHE'nin desteklenmesi ve teşvik edilmesine ilişkin uluslar arası sistem ve Avrupa sistemi nasıl işlemektedir? Evrensel insan hakları esasları konusunda uluslar arası yükümlülükler ve Avrupa yükümlülüklerinin mahiyeti nedir? Hukuken bağlayıcı belgeler ile ahlaken ya da siyaseten bağlayıcı belgeler arasındaki fark nedir?
- Uluslar arası ve Avrupa'ya ait taahhütlerin yerine getirilmesinde uluslar arası ve Avrupalı kuruluşların ve ulusal ve yerel hükümetlerin özel rolleri nelerdir?
- Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği ve OSCE tarafından geliştirilmiş olanlar da dahil olmak üzere, DVE/İHE hususundaki kilit uluslar arası ve Avrupa'ya ait değerler, politikalar, ilkeler ve programlar nelerdir? Bunlar nasıl gelişti? Kilit kavramlar ve metodolojiler yönünden bunların benzerlikleri ve farklılıkları nelerdir? Değişik kavramlar nasıl ilişkilendirilmektedir?
- DVE/İHE konusundaki uluslar arası ve Avrupa'ya ait politikalar ve ilkeler ile öğretmen eğitimindeki değişiklikler de dahil olmak üzere, ulusal, yerel ve kurumsal seviyedeki eğitim değişiklikleri arasında nasıl bir karşılıklı ilişki vardır?
- Ulusal ve yerel politika oluşturucularının, öğretmen eğitim kuruluşlarının, araştırma enstitülerinin, eğitim kuruluşlarının, sivil toplum kuruluşlarının ve bireylerin uluslar arası seviyede paylaşılan DVE/İHE amaçları ve değerlerinin geliştirilmesindeki rolleri nelerdir? Neden tek tek vatandaşlar uluslar arası ve Avrupa'ya ait değer ve ilkelerin geliştirilmesinde merkezi bir role sahiptirler?
- Öğretmenler kendi okullarında ve sınıflarında uluslar arası DVE/İHE ilke ve politikalarının teşvik edilmesine nasıl katkıda bulunabilirler?
- uluslar arası DVE/İHE ilke ve politikalarının teşvik edilmesindeki avantajlar ve engeller nelerdir? Bu yüksek idealler uluslar arası ve Avrupa işbirliği ile nasıl gerçekleştirilebilir?

4.3.2. İlerleme şeması

2 no.lu Yeterlilik: DVE/İHE'yle ilgili kilit uluslar arası politika ve ilkeler	
<p>Adım 1 (odaklanma)</p> <p><i>DVE/İHE ilkeleri, politikaları ve uygulamalarının uluslar arası bağlamına aşına değilsiniz. Aslında tüm bunlar nispeten bunaltıcı, soyut ve tatsız konular gibi gözükmemektedir. Uluslar arası ve Avrupa kuruluşlarının bu husustaki özel rolleri hakkında kafanız karışık bir durumda. BM uygulamaları ve Avrupa sözleşmeleri sınıftaki günlük faaliyetlerinize uzak görünmektedir.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Bu alanda, BM İnsan Hakları Beyannamesi, BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi gibi önde gelen uluslar arası politika belgelerine ilişkin özetleri okuyarak bu konuya aşına olunuz. Önemli örtüşmeler bulunmaktadır. Bunlarda, bir eğitimi olarak sahip olduğunuz role ilişkin en önemli 10 ilkeyi tespit ediniz.• Bilgi edinin, ve mümkünse bu alanda eğitim alın.
<p>Adım 2 (gelişme)</p> <p><i>DVE/İHE konusunda uluslar arası politika ve ilkelerin mevcut olduğunun bilincindediniz ve kuramsal olarak, bunların nasıl ulusal ve okul politikaları ile teşvik edilebileceğini biliyorsunuz ama yine de DVE/İHE'ye ders programınızda nadiren yer veriyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Ulusal ve yerel politika belirleyicilerinin, uluslar arası seviyede paylaşılan DVE/İHE amaç ve değerlerini sizin özel bağlamınızda nasıl uyguladıklarını keşfedin. Bunu öğretim programı ve ders kitaplarında nasıl bir yere oturtabiliyorsunuz?• Hak ve sorumluluklara ilişkin konuları araştırmak üzere kullanılabilir yaş-grubuna uygun bazı sınıf faaliyetleri belirleyiniz. Avrupa Konseyi ve UNICEF, birçok Avrupa Konseyi üye devletinde bu konuda bazı mükemmel eğitsel kaynaklar geliştirmiştir.• DVE/İHE politika ve ilkelerini tasvir edebilecek filmleri ve / veya film fragmanlarını belirleyin.
<p>Adım 3 (bilgilerin oturması)</p> <p><i>DVE/İHE bilgisi ve mantığı açısından kendinize olan güveniniz gelişmektedir. Ders programınız daha küresel bir boyut kazanmakta ve giderek daha uluslar arası bir özellik göstermektedir. Bu alandaki insan hakları temelini anlıyorsunuz. Bununla birlikte , Avrupa boyutlu bir eğitim hususunda biraz da tereddütlüsünüz ve dersleriniz hala büyük ölçüde, sınıf odaklı sürüyor.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Size öğrencilerin insan hakları ile ilgili konularla daha fazla ilgilenmelerini sağlamanızda yardımcı olacak harici ortak ve müttefikler arayınız - örneğin uluslar arası kalkınma faaliyetlerinde bulunan STK'lar ya da Uluslar arası Af Örgütü ve UNICEF gibi uluslar arası kuruluşlar;• Kardeş okul yaratma potansiyelini değerlendiriniz; bunun başarmanın yollarını araştırabilirsiniz ve AB üyesi ülkelerde, Comenius projesi vasıtasıyla finansman imkanlarını tespit ediniz.• Bir yıl bir grubun ya da tüm okulun uluslar arası bir Avrupa günü etkinliğine katılmasını sağlamanın yollarını arayınız (bu tür etkinlikler oldukça düzenli bir şekilde gerçekleşmektedir). Bu, değişik pratik ve katılımı sağlayıcı faaliyetler üstlenmek suretiyle, gençlerin değişik Avrupa kültürleri ve konularına ilişkin bilgilerini arttırmalarında yardımcı olmaktadır (Örneğin, değişik sınıflar değişik ülkeleri araştırabilirler, sunum yapabilirler ve bir Avrupa Pazarını simgeleyen sergiler kurabilirler)
<p>Adım 4 (ileri seviye)</p> <p><i>Sınıftaki dersler vasıtasıyla ve uluslar arası boyuta daha fazla bağlı kalmanız sayesinde, gençlerde köklü bir küresel vatandaşlık duygusu geliştirmeye başlıyorsunuz. DVE/İHE'ye ilişkin uluslar arası politikalar konusundaki bilginiz, okulun gerçekten dışa açık bir kurum haline getirilmesinde etkili olmuştur.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Gençlerin uluslar arası seviyede ortak projeler üstlenmelerine imkan veren uluslar arası girişimlere katılınız.• Çevrenizde amaçlarınızı gerçekleştirmede size yardım edebilecek ortaklar bulunuz.• Tüm personeli ve okul müdürünü bu girişimlere dahil ediniz.• Avrupa ve küresel boyutla ilgili olduğu sürece okulunuzun öğretim programı kapsamında daha fazla uyum ve ilerleme sağlamaya yönelik çabalarınızı sürdürünüz. Temaları, yıldan yıla gittikçe artan bir şekilde daha çetin zorluk seviyelerine yükseltmenin yollarını düşününüz.

4.4. 3 No.lu Yeterlilik

3 No.lu Yeterlilik: DVE / İHE müfredatlarının ya da çalışma programlarının içeriği

Birbirleriyle bağlantılı dört bileşene ilişkin bilgi: siyasi ve hukuki boyut; toplumsal ve kültürel boyut; ekonomik boyut; ve Avrupa boyutu ve küresel boyut. Öğretmenlerin aktif katılım için öğrencilerin vatandaşlık bilgilerini, becerilerini, tavırlarını, değerlerini ve eğilimlerini geliştirebilmeleri ve öğrenmenin bu değişik yönlerini birbirleriyle ilişkilendirebilmeleri gerekir.

4.4.1. Tanım ve örnekler: “bu yeterliliği karşılayan öğretmenlerin sergileyecekleri nitelikler...”

Bu DVE/İHE yeterliliğini karşılayan öğretmenler, bazı nitelikler gösterebilirler, örneğin:

- DVE/İHE bilgisi ve anlayışının, sınıfta verdikleri ders üzerinde nasıl etkili olduğunu anlarlar. Bu, örneğin, DVE/İHE kavramları ve becerileri konusundaki kavrayışı gösterme ve öğrencilerin en yaygın yanlış kanıları ve hataları hakkında bilgili olma anlamına gelebilir.
- Öğretmenler konu ilerledikçe, içerik ve amaçların kısaca belirtilmesi, geçiş işaretlerinin verilmesi ve kilit noktaların özetlenmesi de dahil olmak üzere, bilgiyi iyi bir şekilde yapılandırabildiklerini de göstereceklerdir. Konuya özgü uygun kelime dağarcığını ve dersin gidiş yönüne uyan etkin bir sorgulamayı kullanarak, bir grup kilit DVE/İHE fikirleri etrafında net bir sunum da yapabileceklerdir.
- Öğrencilerin düşünme seviyelerini ve sahip oldukları DVE/İHE bilgileri, becerileri ve katılım konusunda nasıl ilerleme sağlayabileceklerini bileceklerdir. Öğrencinin hedef hakkında net bir fikre sahip olarak öğrenmesini destekleyeceklerdir, ve bunu yaparken, bu fikrin DVE/İHE konusunda gelecekte öğrenilecekler ve başarılabacaklar için önceden edinilmesi gereken bilgi ve temeller üzerinde inşa edilmesini tutarlı bir biçimde düşüneceklerdir. Öğrenmenin değişik yönlerini tespit etmeleri gerekecektir; örneğin:
 - Bilgi ve kilit kavramlar: demokrasi ve vatandaşlık kavramları; vatandaşların medeni hakları ve sorumlulukları (Avrupa Birliği Temel Haklar Sözleşmesi de dahil olmak üzere); insan hakları; siyasi okuryazarlık; hukukun üstünlüğü; sosyal ve kültürel çeşitlilik ve kimlikler; sürdürülebilir kalkınma; küresel karşılıklı bağımlılık; yerel, ulusal ve küresel seviyelerde faaliyet gösteren ekonomik güçler; etik tüketicilik; ve katılım, dayanışma ve sosyal uyum süreçleri.
 - Beceriler: eleştirel düşünme; sorgulama; sorun çözme; ekip çalışması; planlama ve karar alma; araştırma ve iletişim amaçları ile ICT'nin kullanımı; konulara diğer kişilerin perspektifinden bakma; fikir ve kararların rasyonel biçimde gerekçelendirilmesi; argüman oluşturma ve tartışma; iddia sahibi olma; çatışmaları çözme; fikirlerin yazılı ve sözlü iletimi; inceleme ve kişinin iç-gözlemi.
 - Tavır ve eğilimler: sosyal ve kültürel farklılıklara ve mirasa saygı; vatandaşların hak ve sorumluluklarının birbirlerine bağlı olduğunu anlama; diğerleri ile işbirliği ve ortaklık; açık fikirlilik; gerçeğe bağlılık; hoşgörü; empati; kültürel çeşitliliğe saygı, ırkçılık karşıtlığı ve sosyal adalet; anlaşmazlıkları barışçıl bir şekilde çözme eğilimi; halkın yararı için gönüllülük.
 - Değerler: insan hakları (insan onuruna saygı, diğerlerinin haklarını üstün tutma); hukukun üstünlüğü, siyasi çoğulculuk, demokratik özgürlükler ve eşitlik nosyonları da dahil olmak üzere, demokratik değer ve uygulamalara saygı; tutarlı bir şekilde düşünmeye istekli oluş; barış/saldırmazlık, adalet ve eşitliğe bağlılık; ve katılım ve aktif vatandaşlığın takdir edilmesi
- Aktif katılım: değişik seviyelerde bilinçli ve sorumlu eylemde bulunma; oy verme; temsil, kulis faaliyetinde bulunma, kampanya düzenleme ve yandaşlık.

4.4.2 İlerleme şeması

3 No.lu Yeterlilik: DVE/İHE öğretim programlarının ya da çalışma programlarının içeriği	
<p>Adım 1 odaklanma) <i>DVE/İHE 'nin içeriği, ölçüğü ve amacı konusunda sınırlı bir anlayışa sahipsiniz. DVE/İHE'ye ilişkin öğretim programı hazırlığı plansız ve parçalı bir niteliktedir. DVE/İHE'nin öğretim programındaki diğer konular ile sahip olabileceği olası bağlantıları anlamıyorsunuz. Eğitimde demokratik değerlere fazla önem vermiyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Öğretiminizde daha fazla odaklanabilmek konusunda kendinizi rahat hissedebmeniz için, iyi bir DVE/İHE'nin biçimi ve hissettirdiği duyguyu anlamaya yönelik fırsatlar yaratınız. Alandaki iyi uygulamalara ilişkin bilgilerden faydalanarak, DVE/İHE "vizyonu" hakkında fikir edinmek için, okul dışındaki başarılı eğitimciler ya da uzmanlarla temasa geçiniz ya da diğer okulları ziyaret ediniz.• Sağlam DVE/İHE konu bilgisine sahip olmadığınız ancak bazı yeni ders planları geliştirme imkanlarının bulunduğu bir alanı belirleyiniz. Bu planları diğer öğretmenlerle tartışınız. Daha deneyimli bir meslektaşın ilgili bir konuyu öğretmesini incelemek için organizasyon yapın. Dersi anlatın ve dersin başarısını analiz edin.• İlk başta planlama yaparken şunu hatırla tutunuz: DVE/İHE geliştirme becerileri ve süreçleri, bilgi kadar önemlidir. Yaptığınız ders planlamasında öğrenme süreçlerine açık bir şekilde öncelik veriniz.
<p>Adım 2 (gelişme) <i>Sınıfınızda/dersinizin kapsamında bazı DVE/İHE unsurlarını öğretmeye başladınız. Kendi eğitim materyallerinizi geliştirme yerine, basılı kaynak ve ders kitaplarını esas alma eğilimindedesiniz. Ama yine de oldukça önemli bilgi "açıklarınız" var; örneğin, siyasi konuları ve kavramları ele almakta tereddüt ediyorsunuz. Bir miktar eğitimden geçtiniz ancak kuramsal bilgileri uygulamaya koymanın ilk aşamalarındasınız.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kilit DVE/İHE konularını, sorularını ve kavramlarını örneklemek üzere dersin konusuna ilişkin gazete kupürlerini ya da haber alıntılarını derleyin. Ders bilgisi hakkındaki kendinize güveniniz artacak ve öğrenciler güncel materyali beğeneceklerdir.• Kullanmakta olduğunuz ders kitabı kaynaklarını eleştirel biçimde inceleyiniz. Ne gibi unsurlar başarılı oluyor ve / veya öğrencilerin ilgisini çekiyor? STK'lar, hayır kurumları ya da alandaki dernekler tarafından hazırlanmış ve sizin kullanabileceğiniz başka kaliteli İnternet kaynakları mevcut mu? DVE/İHE eğitim faaliyetlerini nasıl anlamlı, hatırla kalıcı ve öğrencilerin ilgisini çekici bir hale getirebileceğinizi kendinize sorunuz.• Demokrasi, eşitlik, özgürlük ya da hakkaniyet gibi temel bir DVE/İHE kavramını ele alıp öğrencilerin bu fikirlere ilişkin anlayışlarını derinleştirmelerine imkan veren bir ders ya da bir dizi ders planlayınız. Kavramı öğrencilerinizin ilgisini çeken bir konuya uygulayınız. Sizin gibi onlar da siyasi yapıları ya da kurumları "can sıkıcı" bulabilirler; öğrencilerin siyasi konularda aynı biçimde hissedip hissetmediklerini test ediniz.
<p>Adım 3 (bilgilerin oturması) <i>Öğrettiğiniz konuda kendinize güveniniz var. Gittikçe daha az sayıdaki temada "açığınız" var. Rolünüzü, öğrencilere sadece DVE/İHE bilgi ve becerilerini değil değerlerini de aktaracak bir öğretmen olarak görmektesiniz. DVE/İHE programı, değişik konu alanları da dahil olmak üzere, tüm okulu kapsayacak biçimde gelişmektedir.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Planlı öğretim programıyla öğrencilerin DVE/İHE becerilerini nasıl güçlendirebileceğinizi dikkatli bir şekilde düşünün; örneğin, öğrencilerin araştırma becerilerinin kalitesi, gücü ve derinliğinin artırılması; ekip çalışması ya da işbirliğine dayalı öğrenmenin gözü önünde tutulması; ya da öğrencilere fikirlerini daha karmaşık ve ikna edici yöntemlerle kanıtlamalarında yardım edilmesi• Sadece konuların araştırmasında değil, aynı zamanda bilginin gittikçe daha etkin biçimlerde iletilmesi ve sunulmasında da, DVE/İHE'nin öğrenilmesinde BİT'in daha iyi kullanılmasını sağlayın.• Öğrenme faaliyetlerine ilişkin bilginizi nasıl DVE/İHE öğretim programına uygulayabileceğinizi düşününüz.
<p>Adım 4 (ileri seviye) <i>Öğrencileri eğitimleri hakkında bilinçli tercih yapmaya yönlendirmenin değerini bilirsiniz. DVE/İHE, hem ders kapsamında hem de okul toplantılarında düzenli olarak tartışılır. Öğrencilerin DVE/İHE'nin değişik yönlerindeki yeterliliklerini geliştirmedeki beceriniz gittikçe artar.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• DVE/İHE'nin kilit bir tanımlama özelliğinin, öğrencileri gerçek konuları ele alma ve bir tür "değişim eylemi"ni savunma işlerine katabilme kapasitesi olduğunu kabul edin (Bakınız: Yeterlilik 11). İlgili ve kararlı yerel topluluk katılımını teşvik etmek için tek başına bir öğretmen olarak daha fazla çaba göstermenin yollarını arayın. Yerel topluluk ortakları sınıfınızda öğrencilerin DVE/İHE deneyimlerini nasıl güçlendirebilirler?• Öğrencilerin DVE/İHE eğilimlerini ortaya çıkarmada sorgulama becerileriniz üzerinde odaklanmayı sürdürünüz. Öğretmenlerin karşılıklı birbirini değerlendirme desteğine ve sürekli mesleki gelişmeye yönelik potansiyel bir alan olarak, meslektaşlarınızdan ders verme performansınızı gözlemlenmelerini isteyiniz.• Ortaya çıkardığınız iyi uygulamaları ülkenizdeki ya da dışarıdaki diğer okullarla paylaşınız; kardeş okul ilişkisi kurmayı düşününüz.

4.5. 4 No.lu Yeterlilik

4 No.lu Yeterlilik: DVE / İHE uygulamasının olası değişik bağlamları

DVE / İHE'nin okuldaki ayrı bir ders, programlar arası yaklaşımın bir parçası; tüm okul kültürünün temel bir bileşeni olarak algılanması; ve yerel topluluk katılımının ve bağlantılarının merkez konumunun anlaşılması.

4.5.1 Tanım ve örnekler: "bu yeterliliği karşılayan öğretmenlerin sergileyecekleri nitelikler..."

Bu DVE/İHE yeterliliğini karşılayan öğretmenler, örneğin aşağıdaki özelliklere uygun olduklarını ortaya koyabilirler:

- Tüm okul kültürü çerçevesinde uygulanan DVE / İHE; müfredat kapsamında kendi sınıflarında öğretildiği biçimiyle DVE / İHE; ve sınıfın dışındaki ve okul kapısının ötesindeki yerel topluluğu kucakladığı ve bununla işbirliği içinde çalıştığı biçimiyle DVE / İHE kısaltmalarında yer alan üç C (citizen= vatandaş) harfinin neleri simgelediklerini anlayabilmekte ve kendi deneyimlerine dayalı olarak bunlara örnek verebilmektedirler.
- Karmaşık eğitim ortamlarının sorunlarını yönetmek ve değişik eğitim - öğretim stratejilerinin kullanılmasında ve uyarlanmasında uygun seçimleri yapmak için gerekli mesleki yeterliliğe sahiptir. Bu mesleki kapasite, DVE / İHE ilkelerini birbirinden farklı öğrencilerin yaşlarına, olgunluk seviyelerine, kabiliyetlerine ve ihtiyaçlarına göre ayarlanmış olan özel öğrenme faaliyetlerine dönüştüren, gençlere yönelik sınıf içi (ve sınıf dışı) deneyimlerin sağlanmasını amaçlar.
- DVE / İHE'ye uygun metodolojileri seçebilmekte, uyarlayabilmekte ve uygulayabilmektedirler.
- Okulda ve geniş topluluklar içersinde aktif katılımı ve görev almayı anlamakta ve bunları geliştirebilmektedirler.
- Öğretmenlerin mesleki kabiliyetinin aynı zamanda şunlarla da ilişkili olması gerekir:
 - Görev almaya yönelik mevcut imkanlar hakkında bilgi
 - Daha geniş yerel topluluk ve küresel ortam da dahil olmak üzere, bir okul topluluğu dahilinde aktif katılımı planlama ve yönetme kapasiteleri

4.5.2. İlerleme şeması

4 No.lu Yeterlilik: DVE/İHE'nin uygulamasının olası değişik bağlamları	
<p>Adım 1 (odaklanma)</p> <p><i>Değişik DVE/İHE uygulaması kapsamlarının bulunduğunu kabul etmiyorsunuz. Genel olarak kendinizi sınıf faaliyetlerinize ilişkin konularla sınırlandırıyorsunuz. Bu noktada, DVE/İHE'nin mevcut olduğunun ve bunun, geçmişte dersine girdiğiniz konuyla örtüşüğünün bilincindediniz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• “Büyük tabloyu” görünüz. Okulunuzdaki öğrencilerin DVE/İHE hakkında nasıl deneyim kazandıklarını kendinize sorunuz. Kendi sınıfınız için, öğrencilerin değişik bağlamlar içinde DVE/İHE hakkında nasıl deneyim kazandıklarını gösteren, kesişen daireler içeren bir diyagram çiziniz. Bütün olarak okul kültürü oy verme, kulüplere katılım, “arkadaşlık sistemleri” ya da birbirlerine öğretme faaliyetlerini içerebilir. Öğrenciler halen öğretim programı çerçevesinde hangi deneyimleri ediniyorlar? Öğretim programı yerel topluluk konuları ve sorunları arasında nasıl ilişki kurmaktadır?
<p>Adım 2 (gelişme)</p> <p><i>DVE/İHE'nin, sınıf dışındaki konu ve etkinlikleri ele aldığı daha etkili olabileceğini kabul etmeye başlıyorsunuz. Uyguladığınız eğitimin kapsamına yerel topluluk boyutunu eklemenin faydalarını görebiliyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">* Verdiğiniz eğitimin DVE/İHE konusunun içeriğiyle bağlantı kurabildiği üç yöntemi tespit ediniz. Şimdi sayfa 66'daki olası “değişim eylemleri” listesini inceleyiniz. Seçilmiş olan DVE/İHE konusunda / bilgi alanında, kim faydalı bir yerel topluluk müttefiki olabilir?
<p>Adım 3 (bilgilerin oturması)</p> <p><i>Geçmişte, DVE/İHE'ye ilişkin bir bütün olarak okul politikalarının ve alışkanlıklarının sizinle ilgisinin olduğunu gerçekten de pek düşünmediniz. Bu, kıdemli öğretmenlerin ve okul liderlerinin bir sorumluluğu olarak görülmektedir. Ancak, öğrencilere kendilerini etkileyen hususlarda daha fazla söz hakkı tanıyan okul yapısı değişikliklerinin giderek daha da farkına varıyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">* Okulda öğrencilerin kendilerini etkileyen konularda görüş belirtmelerine imkan veren yürürlükteki yapıları öğreniniz. Sınıfınızda öğrencilerin görüş ve fikirleri daha yüksek bir temsil seviyesine iletme fırsatına hangi derecede sahip oluyor? Okulunuz dahilinde daha demokratik bir kültürün desteklenmesi için bizzat yapabileceğiniz bir şeyin bulunup bulunmadığını kendinize sorunuz.• Okul etkinliklerinin tümü ile öğrencilerin öğretim programı deneyimleri arasında daha kuvvetli ve uyumlu bağlantıların kurulup kurulamayacağını araştırmaya devam ediniz.
<p>Adım 4 (ileri seviye)</p> <p><i>Bir bütün olarak okul politikaları ve uygulamaları, sınıf ve öğretim programı olanakları ile yerel topluluk ortaklıkları arasında bağlantılar kurmak suretiyle, bir DVE/İHE vizyonu geliştiriyorsunuz. Aşağıda belirtilen Tüm üç DVE/İHE boyutu ile bir şekilde şahsen ilgileniyorsunuz: Tüm okul kültürü bünyesinde uygulanmakta olan DVE/İHE; öğretim programı kapsamında kendi sınıflarında öğretildiği biçimiyle DVE/İHE; ve sınıfın dışındaki ve okul kapısının ötesindeki yerel topluluğu kucakladığı ve işbirliği içinde çalıştığı biçimiyle DVE/İHE;</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Okulunuzda, DVE/İHE eğitim ve öğretimi konusunda öğrenciler, öğretmenler ve velilerden oluşan kilit paydaşlardan düzenli bir şekilde geri bildirim alınmasını teşvik edici sistemlerin uygulanması önerisinde bulunun.• BİT'in öğrenci becerilerini, iyi uygulamaların paylaşılmasını ve harici ortaklar ile iletişimi nasıl geliştirebileceğini düşününüz.• Okulun “yerel topluluk” nosyonunu, birlikte çalışabileceğiniz Avrupalı ve küresel toplulukları da kucaklayabilecek biçimde genişletip genişletemeyeceğinizi araştırınız.

- **5. Küme B: DVE/İHE'nin sınıfta ve okulda gelişmesini sağlayan eğitim ve öğretim faaliyetleri**

Bu yeterlilik kümesi, DVE/İHE yaklaşımlarının hem sınıfta hem de okulda uygulanmasına ilişkindir. "DVE/İHE'yi okulumuzda nasıl uygulayabiliriz?" sorusuna yanıt verir. Öğretmenler, aşağıdaki sorularda bazılarını verilecek yanıtları belirlemek isteyeceklerdir:

- Faaliyetlerimi öğrencileri derste aktif bir rol oynamaya teşvik edecek biçimde nasıl planlayacağım?
- DVE/İHE'ye değişik konuların içersine katmada diğer öğretmenlerden hangileri ile işbirliği yapabilirim?
- Hangi değerler sınıf ortamında yönlendirici olacaktır ve bir öğrenenler topluluğu olarak nasıl birlikte çalışabiliriz?
- Çekişmeli konuları ele alırken kendimi nasıl rahat ve emin hissedeceğim?
- Kendi pratiğim içersinde , öğrencilerin öğrendiklerini değerlendirmede kullanabileceğim iyi uygulamalar hangileridir?

5.1. Ana hatlarıyla yeterlilikler ve teorik dayanak

Tüm öğretmenlerin, aşağıdaki hususlara ilişkin sağlam bilgi ve anlayış kazanması ve bunları gösterebilmesi gerekir:

5 No.lu Yeterlilik: yaklaşımların, yöntemlerin ve öğrenme imkanlarının planlanması

Aktif öğrenme ve öğrenci katılımının önemli bir rol oynadığı DVE / İHE bilgisi, becerileri, eğilimleri, tavırları ve değerlerini içinde barındıran yaklaşım, yöntem ve öğrenme imkanlarının planlanması.

6 No.lu Yeterlilik: Öğretmenin DVE / İHE ilkeleri ve uygulamalarına dersinde yer vermesi

Bilgi, beceriler ve katılımın artırılması ve çoğulcu bir demokrasideki genç vatandaşların güçlendirilmesine katkıda bulunmak için DVE / İHE ilkeleri ve uygulamalarına uzmanlık konularında (programlar arası DVE / İHE) yer verilmesi.

7 No.lu Yeterlilik: olumlu okul özellikleri için temel kuralların saptanması

Güven, açıklık ve karşılıklı saygıdan oluşan sürdürülebilir bir ortama ilişkin açık temel kuralların tespiti. Sınıf ve davranış yönetiminde, amaçlı ve etkin öğrenmenin sağlanması için DVE / İHE ilkeleri kabul edilmektedir.

8 No.lu Yeterlilik: Öğrencilerin tartışma becerilerine yardımcı bir dizi stratejinin geliştirilmesi

Özellikle hassas, çekişmeli konularda öğrencinin tartışma becerilerine yardımcı olmak üzere - bütün sınıfça yapılacak kaliteli bir sorgulama da dahil, bir dizi eğitim stratejisi ve metodolojisi.

9 No.lu Yeterlilik: Değerlendirmeye ilişkin bir dizi yaklaşımın kullanılması

Öğrencilerin DVE/İHE'ye ilişkin ilerleme ve başarılarını bildirmek ve kutlamak amacıyla, öğrencilerin kendileri ve arkadaşları için yaptıkları değerlendirmelerin kullanılması.

Tablo 5: B Kümesi - Sınıfta ve okulda DVE/İHE'nin geliştirilmesini sağlayan eğitim ve öğretim faaliyetleri

Kuramsal temel

Not: , Özellikle 5 ve 6 no.lular başta olmak üzere, bu kümedeki yeterlilikler 4 No.lu Yeterlilik ile doğrudan ilişkilidir, çünkü faaliyetlerin planlanması ve programlar arası yaklaşımların tanımlanması, DVE/İHE uygulaması bağlamında derin bilgi gerektirir ve ancak öğretmen ekiplerinin ortaklaşa çabasıyla başarılabilir.

Şimdi beş yeterlilikten her birinin neleri gerektirdiğini ayrıntılı olarak anlatacağız.

Planlama yeterliliğinin geliştirilmesi, zaman, destek, düşünce ve işbirliğine dayalı çalışma gerektirir. Bu bakımdan, DVE/İHE uygulamasının kapsamına ilişkin 4 No.lu Yeterlilik ile bağlantılıdır: Öğretmenin hangi "uygulama modelinin" kullanılacağını anlamasını ifade eder, yani; bransa dayalı, branşlar arası, bir bütün olarak okulu kapsayan ya da çoklu perspektife sahip yaklaşım.

Demokratik ve aktif vatandaşlık için öğrenme faaliyetlerinin planlanması, kilit bir yeterliliktir, çünkü, şunları gerektirir:

- Belirgin öğrenme amaçlarının formüle edilmesi ve paylaşılması;
- Öğrenme faaliyetlerinin odak noktasının saptanması, konuların seçimi ve derslerin zamanlaması;
- Konunun öğrenciyle ilgisinin tespiti ve değişik, uygun, erişilebilir ancak zorlayıcı faaliyetlerin seçilmesi;
- Aktif katılımı en iyi destekleyecek kaynakların tespit edilmesi;
- Öğrencilerden eğitim ve öğretim süreçlerine ilişkin etkili geri bildirim alınmasına fırsat tanınması.

Bu yeterlilik, öğrencilerin kafalarında anlam oluşturdukları ve DVE/İHE konuları ve meselelerine ilişkin önceden sahip oldukları bilgi yapı ve deneyimlerinin üzerinde etkin biçimde yeni bilgiler inşa ettikleri, farklı öğrenme biçimlerine uyarlanan öğrenme faaliyetlerinin tasarlanmasını ifade eder. Öğretilen konu ne olursa olsun, öğretmen, öğrencileri tartışmaya dahil ederek ve böylece ders programı, tercih edilen öğretme yöntemleri, öğrenme kaynakları seçimi ve uygun değerlendirme imkanları hususunda bilinçli ve açık bir duruşu benimseyerek, öğrenme sürecinin planlanmasında öğrenci katılımına kılavuzluk edecektir.

DVE/İHE'nin programlar arası bir yaklaşımla birleştirilmesi, öğretilen değişik konular vasıtasıyla DVE/İHE'ye ilişkin içerik bilgisinin geliştirilmesini amaçlar. Bu önemli bir konudur ve tüm öğretmenlerin dikkatini gerektirir. DVE/İHE'nin birçok kavramı ve içerik alanları (örneğin sivil toplum içindeki ihtilaflar, çevresel sürdürülebilirlik vs), belirli açılardan, değişik konuların ders programlarının içersine yerleştirilebilir. Öğretmenlerin öğretim programını denetlemeleri ve ortak zemin oluşturmak üzere işbirliği içinde çalışmaları gerekir. Bu, parçalara bölünmenin önlenmesi ve öğrencilere tutarlı bir öğrenme deneyiminin yaratılması yönünden bir gerekliliktir. Konuların bütünleştirilmesi, paylaşılan beceriler konusunda da gerçekleştirilir. Örneğin, DVE/İHE'nin önemli bir özelliği olarak öğrencilerin kendilerini ifade yeteneklerinin geliştirilmesini amaçlıyorsak, bu takdirde, tüm öğretmenlerin buna katkıda bulunması gerekir. Hangi konuların kapsanabileceği ya da kapsanması gerektiği ise, ayrı ayrı her okulun ve öğretmenin kendi sorunudur.

Uygulamada, DVE/İHE'nin "taşıyıcı konularının" makul bir sayı ile sınırlandırılması daha iyi olur. Bir "taşıyıcı" konu, DVE/İHE ile bir miktar doğal yakınlığa sahiptir ya da DVE/İHE ile örtüşür. "Taşıyıcı" konunun en bariz adayları, beşeri dersler ve sosyal bilgiler konularıdır, ancak bunun katılım istekliliği açısından matematik, fen bilimleri ile sanat ve tasarım gibi diğer konuları dışlamaması gerekir. Örneğin, sporla uğraşı biçimimiz ve "sportmenlik" konusunda geliştirdiğimiz tavırlar, DVE/İHE açısından bir "taşıyıcı" unsur olabilir.

Sınıf yönetimi ve iyi bir sınıf ortamı için temel kuralların geliştirilmesi, DVE/İHE açısından büyük önem taşımaktadır. Demokratik kurum ve toplumlar, üyelerinin kural ve kanunlara körü körüne uymalarından çok daha fazlasına gereksinim duyarlar. Uygulamalar ve kurumlar hakkında eleştirel ve ahlaki açıdan düşünebilen, ve adil davranabilen, kanun ve kuralları kendi yaşantılarına uygun olarak yorumlayabilme yeteneğine sahip vatandaşlara gereksinimleri vardır. Bill Rogers, gerek okul ve gerek sınıf ortamındaki davranış politika ve yöntemlerinin hak, sorumluluk ve hakkaniyete ilişkin kilit kuralları açık biçimde referans alması gerektiğini vurgular:

Tüm disipline ortak hak, kural ve sorumlulukların perspektifinden yaklaşınız. Bunun anlamı şudur: disiplinin odak noktası, sadece (empoze edilmesinden ziyade kazanılmış) öğretmenin nispi güç ve yetkisi değil de, sınıfın tüm fertlerinin ortak haklarıdır.... Öğretmenlerin, öğretmen tehdidinden ziyade öğrencinin tercihini vurgulayan bir dil kullanarak, öğrencileri kendi davranışlarının sorumluluğunu üstlenmeye yönlendirmeleri, pozitif disiplinin önemli bir özelliğidir....

"Tartışmalı meseleleri öğretme" yeterliliği, söz konusu meselelerden kaçınmama konusunda kendilerini rahat ve emin hissetmeleri gereken öğretmenler için bir odak noktası olmalıdır. DVE/İHE, gençlerin, (cinayet, suç, adaletsizlik, çocuk hakları, çevre gibi) kendilerini ve içinde yaşadıkları yerel toplulukları etkileyen gerçek hayata dair fikir ve görüşleri paylaşmalarını gerektirir. Bu tür meseleler, çekişmeli ya da hassas mahiyette ya da her iki özellikte birden olabilir. Bu nedenle, DVE/İHE öğretmenlerinin, kendilerinden farklı görüş açılarına saygı göstermek suretiyle, gençleri kendi düşüncelerini iddialı bir şekilde ifade etmeye nasıl teşvik edebileceklerini öğrenmeleri gerekir. Aynı zamanda birer öğretmen olarak, çekişmeli bir meselede hangi zamanlarda kendi düşüncelerini ifade haklarının bulunduğunun da bilincinde olmaları icap eder.

Çekişmeli meselelerin planlı ve hassas biçimlerde ele alınmasında, öğretmenler aşağıdaki kontrol listesinden faydalanabilirler:

- Meselenin ana özellikleri ve uzantıları nelerdir?
- Bilginin doğruluğuna ne kadar ikna olmuş durumdayız?
- Hangi gruplar meseleye dahil olmuştur?
- Bu grupların menfaatleri ve değerleri nelerdir?
- Bu konular nasıl, nerede ve kimler tarafından ele alınabilir?
- Başka ne gibi seçenekler mevcut?
- İnsanlar fikirlerini uygulamaya ya da değiştirmeye nasıl ikna edilebilir / edilmelidir?
- Sonucu nasıl etkileyebiliriz? Sonuç bizi nasıl etkiler?

Öğrencilerin öğrenmelerinin değerlendirilmesi, DVE/İHE bağlantılı öğretim konusunda bir dizi değerlendirme yaklaşımının kullanılmasını gerektirir. Günümüzde değerlendirme konusunda çok tartışma yapılmaktadır. Son yıllarda, eğitim camiası, biçimlendirici değerlendirmeye nazaran özetleyici değerlendirmenin yararlarını araştırıyor. Öğrencilerin DVE/İHE bilgisi, becerileri ve aktif katılımına ilişkin ilerleme ve başarıları hakkında bilgi vermek ve bunları kutlamak için, öğrencinin kendini ve arkadaşını değerlendirmesi gibi katılımcı yaklaşımlar uygundur. Değerlendirmenin nasıl oluşturulacağı ve uygulanacağı hususunda belli bir "plan" yoktur. Ancak, yaklaşımlar ne kadar kombine olursa olsun, öğrencilerin ilerlemelerinin, yani öğrenme kalitelerinin koordine edilmesi ve değerlendirmesine ilişkin etkin araç ve imkanların da mutlak surette bu yaklaşımlara dahil edilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin öğrenmesinde, dikkatli geri bildirim faydalıdır.

DVE/İHE risklerinin değerlendirilmesine ilişkin aşırı katı bir yaklaşımın, gençlerin üstlendiği aktif, ilgi çekici DVE/İHE projelerinin ruhunu öldürdüğüne dair çoğu Avrupa ülkesinde mantıklı endişeler de bulunabilir. "Özetleyici" yaklaşımların ve "öğrenme değerlendirme" stratejilerinin benimsenmesi halinde bu risk daha da artar. Diğer taraftan, her ne kadar bu yaklaşım tüm Avrupa'da ülkeler ve okullar tarafından henüz sadece kısmen benimsenmiş olsa da, "öğrenmeye ilişkin değerlendirme" stratejileri, DVE/İHE çalışmasının muhtemelen ön planında yere alabilir. 2003 tarihli bir incelemede "öğrenmeye ilişkin değerlendirme" şu şekilde tanımlanmıştır: "öğrencilerin, öğrenme bakımından nerede olduklarının, hedeflerinin ne olduğunun ve bu hedefe en iyi biçimde nasıl varabileceklerinin kararlaştırılması için öğrenciler ve öğretmenleri tarafından kullanılmak üzere kanıt arama ve yorumlama süreci". Yaklaşım, öğrenme hedeflerinin ve başarı ölçütlerinin gençlerle paylaşılmasını vurgular ve öğrencilerin kendilerini ve arkadaşlarını değerlendirme süreçlerine katılmasının önemini altını çizer.

5.2. 5 no.lu Yeterlilik

5 No.lu Yeterlilik: yaklaşımların, yöntemlerin ve öğrenme olanaklarının planlanması

Aktif öğrenme ve öğrenci katılımının önemli bir rol oynadığı DVE / İHE bilgisi, becerileri, eğilimleri, tavırları ve değerlerin dahil edilmesine ilişkin yaklaşımların planlanması

5.2.1 Tanım ve örnekler: “bu yeterliliği karşılayan öğretmenlerin sergileyecekleri özellikler...”

Bu DVE/İHE yeterliliğini karşılayan öğretmenler, örneğin, kendileriyle ilgili olarak aşağıdaki hususları ortaya koyabilirler:

- Değişik DVE / İHE öğrenme bağlamları içinde geliştirilecek uygun öğrenme faaliyetlerini seçip planlayabilirler; örneğin, belirli bir okul konusu bağlamında ya da programlar arası bir bağlamda, açık bir şekilde DVE / İHE bilgisi ve süreçlerini ön plana oturtabilecek özel konuların seçilmesi. Örneğin: BM Bin Yıl Hedefleri, tüm okul bazında bir yaklaşım ya da program dışı özel bir öğrenme ve etkinlik gününe ilişkin konuları oluşturabilir; nükleer enerji, içine DVE / İHE bileşenleri katılarak fizik dersinde okutulabilir.
- Okulun müfredatı ve diğer branşlar ile çapraz referanslı öğrenme amaçlarına, diğer branş perspektiflerini anlamaya ve yapılandırılmış ve uyumlu faaliyetler planlamaya uygun şekilde, orta ve uzun vadede öğrenmenin geliştirilmesi için ders sıralamasını nasıl yapacaklarını bilirler,
- Algılama biçimleri hakkında bilgi sahibidirler ve değişik öğrenme biçimlerine yanıt verecek tarzda öğretmenin öneminin bilincindedirler; örneğin sınıftaki görsel, kinestetik, işitsel ve sözsöz özelliklerle öğrencilere hitap eden çoklu algılamalı yaklaşımlar; işbirliğine dayalı / rekabete dayalı öğrenme; konu merkezli / konu çağrışımli iletişim; bağımlı / bağımsız öğrenme; düşünerek / düşünmeden öğrenme yaklaşımları; alandan bağımsız / alana duyarlı, belirsizliğin hoş görülmesi, vs.
- Öğrencilerin önceki bilgileri ve düşünme, hissetme biçimleri hakkında bilinçlidirler, ve strateji planlamayı ve öğrencilerin önceki bilgilerini nasıl sorgulayacaklarını bilirler. Öğrencilerin kendilerinden beklenenleri anlamalarını ve aktif, işbirliği içinde çalışabilmelerini sağlayacak biçimde öğrenme hedeflerini bir çerçeveye oturtup derslere yönelik açık ve net yapılar sağlayabilirler.
- Uygun etkenler dizisini dikkatlice sıraya dizerler. Örneğin; Bir giriş bölümü; kilit sorular; tüm sınıfça, gruplar halinde, ikili ve bireysel çalışma olanakları; geçişler; gerekli kaynaklar; ve uygun faaliyet tipi çeşitleri (örneğin sözel, görsel ve harekete-yönelik sorun çözme, araştırma, işbirliği stratejileri, ICT ve diğer kaynakların kullanımı, öğrenilen konuların toplu olarak gözden geçirilmesi ve pratik yapma imkanları)
- Gençlerin yaşadıkları çevrelerdeki güncel konuları anlarlar. Bu sayede, gençlerin yaşadıkları yerlerde uygulanmak üzere, örneğin semtteki bir parkın temizlenmesi ya da trafik emniyeti ile ilgili kampanya düzenlenmesi gibi, kendi çevrelerine yönelik projeler geliştirmelerine yardım edebilirler. Öğretmen bu projelerden öğrenilecek dersi planlar ve gençlere planlı bir organizasyon yapmalarında yardımcı olur.
- Öğrencilerin kendi yaşamlarındaki vatandaşlık konularında kendi kişisel deneyim ve duygularının bilincinde olmaları için, öğrencilerin düşüncelerini içeren günlükler tutmaları gibi etkinlikleri nasıl planlayacağını bilirler.
- DVE / İHE'ye ilişkin planlama faaliyetlerinin öğretim için iyi bir başlangıç noktası olduğunun, ancak planlamanın esnek olması gerektiğinin bilincindedirler. Öğretmenlerin kendi öğretme faaliyetlerine ilişkin düşünceleri, DVE / İHE alanında stratejilerin ve faaliyetlerin benimsenmesi, öğrencilerin farklı öğrenme biçimlerinin ve ihtiyaçlarının karşılanması ve öğrencilerin önceki deneyimlerinden yararlanması için hayati öneme sahiptir.

5.2.2. İlerleme şeması

5 No.lu Yeterlilik: yaklaşım, yöntem ve imkanların planlanması	
<p>Adım 1 (odaklanma)</p> <p>Öğrenme faaliyetlerinin nasıl planlanacağı hususunda daha fazla bilgi ve desteğe ihtiyacınız olduğunu hissediyorsunuz. DVE/İHE konuları, becerileri, tavırları ve eğilimleriyle ilgili temel kavramlara ve derslere dahil edilebilecek değerlere ilişkin ayrıntılı bir plana ihtiyacınız olduğunu hissediyorsunuz. Planlanma yapmak için uzun bir zamana ihtiyacınız var. Sivil toplum örgütleri ya da yerel topluluğa katılım için olumlu eğilimleri teşvik etmek üzere daha etkin öğretim stratejileri hakkında bazı bilgilerle ihtiyacınız olduğunu düşünüyorsunuz. Emin değilsiniz ve izlediğiniz uygulamalarda değişiklik yapmak için pedagojik nedenlere ihtiyacınız var. Öğrencilerin yeni öğrenme faaliyetlerine nasıl tepki vereceğini merak ediyorsunuz.</p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Daha deneyimli öğretmenler ile konuşma fırsatları yaratınız.• Daha deneyimli öğretmenlerin sınıflarında ya da okul genelinde yürütülen faaliyetlere ilişkin iyi örnekleri görmeye ve buradaki (amaç, konu, yaklaşım ve öğrenme stratejilerine ilişkin) planlamanın değerini anlamaya gereksiniminiz var.• Yapmış olduğunuz planlamanın öğrencileriniz için ne derece başarılı olduğuna ilişkin beklentilerinizi kafanızda tartınız. DVE/İHE'ye ilişkin bu yeni planlama faaliyeti sizi şahsen etkiledi mi?• Diğer deneyimsiz öğretmenleri dinleyin ve onlara beklenti ve endişelerinizi anlatın.• Planlama faaliyetinizin sizin daha fazla uzmanlığa ihtiyacınız olduğunu hissettiğiniz bir yönünü seçiniz. Örneğin, dersinizle ilgili görünen güncel siyasi ve toplumsal sorunları analiz etme ve derslerinizde bununla ilgili planlama ve uygulama yapma kabiliyetiniz. Bir meslektaşınızdan konu seçimini nasıl yaptığını ve öğrencilerin seviyesi ve yaşlarına uygun planlama kararlarını nasıl verdiğini öğrenin.
<p>Adım 2 (gelişme)</p> <p>DVE/İHE'nin bazı unsurlarını sınıfta öğretmeye başladınız. Planlamış olduğunuz faaliyetlerden elde ettiğiniz öğrenme sonuçlarının kalitesi hakkında endişelisiniz. Bir faaliyet planladınız ancak gerek faaliyet sırasında ve gerek faaliyet sonrasında kontrolü kaybettiğinizi hissettiniz, ve tartışmaları ve öğrencilerin katılımını yönetmede güçlük çektiniz.</p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Sınıfta uyguladığınız sürecin sadece bir yönünü seçip analiz ediniz. Örneğin, sizinle öğrenciler ve öğrencilerin kendi aralarındaki iletişimi nasıl yönetiyorsunuz; daha deneyimli bir öğretmenden kurduğunuz iletişime ilişkin gözlemlerde bulunmasını isteyebilirsiniz. Daha sonra tutulan notları karşılaştırırsınız.• Öğrencilerin demokratik katılımı ve dersin amaçlarını hatırla tutarak, iletişiminizi nasıl geliştirebileceğinizi düşününüz. Açık sorular sordunuz mu? Öğrencilere yeni ya da soyut kavramlara ilişkin bilgilerini açıklığa kavuşturmalarında yardımcı oldunuz mu? Konunun temelinde hangi DVE/İHE değerleri vardır?
<p>Adım 3 (Bilgilerin oturması)</p> <p>Öğrencinin ileriye yönelik yaşam değişiklikleri ve vatandaşlık yeterliliklerinin geliştirilmesiyle olan bağlantısına göre DVE/İHE için konu seçiminde kendinizden eminsiniz. Uyguladığınız iletişim stratejilerini öğrencilerin ilgilerine göre seçmede kendinizi emin hissediyorsunuz. Belli bir DVE/İHE konusuna ilişkin uygun öğretim süreçlerinin seçiminde kendinize güveniyorsunuz. Bu husustaki fikirlerinizi meslektaşlarınızla paylaşmak için sabırsızlanıyorsunuz.</p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Faaliyetlerinizi planlarken gizli kalmış varsayımlarınızı ve değerlerinizi düşününüz. Konu X'i neden seçtiniz? Tümünden gelim yerine neden tüme varımla öğrenme stratejisine uygulamada yer verdiniz? Öğrencilerinizin hatırı için mi, yoksa kendiniz için mi? Neden ikili çalışma yerine proje çalışmasını uygulamanıza dahil ettiniz? Öğrencilerinizin öğrenme kapasitelerine ilişkin varsayımlarınız ve değerleriniz neler olmuştur?• Öğrencilerin gözünden ve sınıfta meydana gelen olayların ışığında varsayımlarınızı tekrar değerlendiriniz.• Fikirlerinizi meslektaşlarınızla ve velilerle paylaşınız.
<p>Adım 4 (ileri seviye)</p> <p>Topluma katılım için öğrencilerinizi bilgi, beceri ve değerler ile donatma konusunda bir öğretmen olarak sahip olduğunuz sorumluluğun bilincindediniz. Bir rol modeli olarak işlevinizin bilincindediniz. Faaliyetlerinizi branşlar arası ve tüm okulu kapsayan bir yaklaşım dahilinde ortaklaşa planlamanız gerektiğini hissediyorsunuz. Öğrencilerinizin, küresel bir vatandaşlığı akıllarından çıkarmadan, yaşadıkları yerel topluluğa aktif katılımlarının değerini takdir ediyorsunuz.</p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Bir öğretmen olarak sorumluluğunuz ile öğrencileriniz için planladıklarınız arasında uyumsuzluk olmamasına daima dikkat ediniz.• Kendi planlamanızda ya da ortak planlamada öğrencileri ilgilendiren faaliyetler için planlama yapıp yapmadığınızı kontrol ediniz.• Paydaşları ve partnerleri, potansiyel fayda sağlayıcı olmalarının yanı sıra, değerli katkı sağlayıcılar olarak görmek suretiyle ortaklaşa faaliyet planlaması yapınız; bir ortaklığın çok ötesinde, faaliyetleri planlarken ve kararlaştırırken sizin görev almanız gerçek bir "demokratik katılım" dır.

5.3. 6 No.lu Yeterlilik

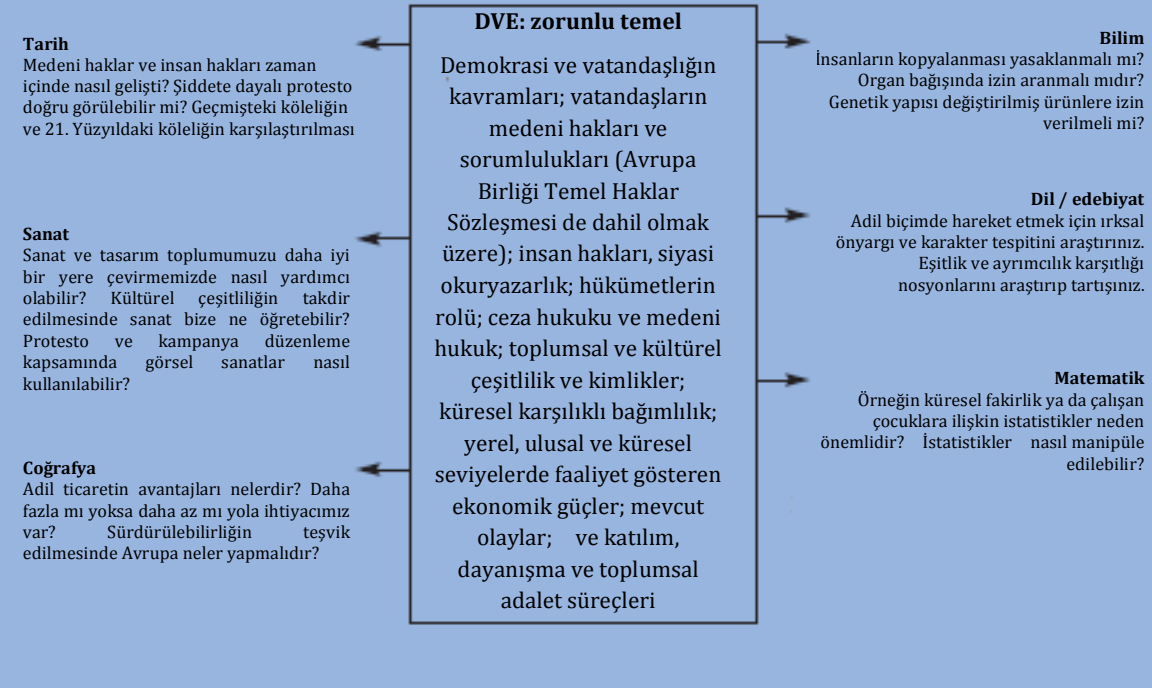
6 No.lu Yeterlilik: DVE / İHE ilkeleri ve uygulamalarına öğretmenin dersinde yer verilmesi
Bilgi, beceriler ve katılımın iyileştirilmesi ve çoğulcu bir demokraside genç vatandaşların güçlendirilmesine katkıda bulunmak için DVE / İHE ilkeleri ve uygulamalarına uzmanlık konularında (tüm müfredatı kapsayan DVE / İHE) yer verilmesi.

5.3.1. Tanım ve örnekler: “bu yeterliliği karşılayan öğretmenlerin sergileyecekleri özellikler...”

Bu DVE/İHE yeterliliğini karşılayan öğretmenler, örneğin, şu özellikleri sergileyebilirler:

- Diğer konular “aracılığı ile”, DVE / İHE’nin öğretilmesinin gündeme getirdiği meselelerin değerlendirmesini yapabilirler. Öğretmenler, DVE / İHE kapsamında gündeme gelen sıkıntılı konuları örneğin tarih, coğrafya ya da diğer sosyal bilimler ve beşeriyet konuları “aracılığı ile” ele alma gereğini duyabileceklerdir.
- DVE / İHE “bağlantıları”nın örtülü ve yüzeyselden (konu içeriğinin çakışması) açık ve gelişmiş olana geçtiği noktayı anlayabilirler.
- Hem esas dersin temel öğrenme amaçlarının, hem de DVE / İHE öğrenme amaçlarının hakkını vermeye çalışır. (değişik ders verme modellerini uyguladıklarında DVE / İHE’yi ayırt edici hususlar hakkında merak uyandırmaya başlarlar ki bu da tartışmaya açık biçimde değişik amaçlara hizmet eder).

Not: Her hangi bir 1- yıllık grupta dört ya da beş tane iyi kaliteli ve tüm müfredat üzerinden muhtemelen bağlantısı kurulmuş katkı, çok sayıda kötü tanımlanmış ya da yüzeysel bağlantılı katkıya oranla daha etkin ve uyumlu olabilir. Tüm müfredat üzerinden DVE / İHE içeriğinin belirlenmeye çalışılması, uyumlu bir çerçeve olmadan başa çıkılması güç olan birçok bağlantı yaratır.

5.3.2 İlerleme şeması

6 No.lu Yeterlilik: DVE/İHE ilkeleri ve uygulamalarına öğretmenin dersinde yer vermesi	
<p>Adım 1 (odaklanma)</p> <p><i>Bu ilkelerin ve uygulamaların neler olduğu konusunda da kendinizden emin değilsiniz. Belki DVE/İHE'yi kendi branşınıza karşı bir "tehdit" olarak algılıyorsunuz. Bir öğretmen olarak görevinizi, ders programı, okul öğretim programı ve daha geniş anlamda ulusal yönergelere uyarak akademik bir misyon kapsamında ders vermek şeklinde görmektesiniz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• DVE/İHE kavramları konusunda aşinalık kazanınız ve DVE/İHE ilke ve uygulamalarının neler olduğunu öğreniniz.• Ortak zemin tespiti için öğretim programınızı inceleyip analiz ediniz ve içerik, beceri, kavram ve değerler açısından (olası) kesişme ve "buluşma noktalarını" tespit ediniz.• Okulunuzda yurttaşlık bilgisi ve sosyal bilimler dersi veren meslektaşlarımız ile tartışmalara katılmız. DVE/İHE'ye ilişkin hususları doğal ve akıcı bir şekilde öğretim programının kapsamına sokan daha "birleşik" ve uyumlu bir yaklaşımın öğrencilere yönelik faydalarını düşününüz.
<p>Adım 2 (gelişme)</p> <p><i>Genel olarak, DVE/İHE kavramlarına ile bunlara ait ilkeler ve uygulamalara aşinasınız. DVE/İHE bilgisi, becerileri ve değerleri ile kendi ders programınız ve / veya okulun öğretim programı arasındaki örtüşmeleri tespit edebiliyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• DVE/İHE ilke ve uygulamalarına derslerinizde nasıl yer vereceğinizi planlayın: İçeriğe ait elverişli alanları ve konuları belirleyin.• DVE/İHE'nin öğretilmesine ilişkin bilgi paylaşımında bulunmak üzere meslektaşlarınızla bir araya geliniz. Çabalarınızı birleştiriniz. Pratik anlamda, okul toplantıları takvimi çerçevesinde DVE/İHE konularını tartışmak üzere düzenli toplantılar planlayınız.• Ders verirken, öğrencilerin konular arasındaki bütünlüğü anlamalarını sağlamaya çalışınız ve DVE/İHE öğretme sürecini kapalı bir süreç yerine açık bir süreç haline getiriniz.
<p>Adım 3 (Bilgilerin oturması)</p> <p><i>Okulun öğretim programındaki DVE/İHE yaklaşımı konusunda açık ve net bir vizyon mevcut. Öğretmenler işbirliği içerisinde DVE/İHE ilke ve uygulamalarını planlayıp bunlara kendi derslerinde yer vermektedirler. DVE/İHE aynı zamanda okul yaşantısının de önemli bir parçası haline gelmiştir.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Branşınızda, sınıf dışı ve okul dışı DVE/İHE faaliyetlerinin oranlarının nasıl artırılacağını araştırınız.• Saha gezileri ve ziyaretlere yönelik imkanları araştırınız (örneğin müze, sergi, konsey /parlamento merkezlerine ve festivallere geziler)• Derslerinize dışarıdan ziyaretçi davet ediniz.• Öğrencileri sınıftaki ortaklarınız haline getiriniz. Onlarla amaçlarınızı paylaşarak planlama çalışmalarına katılmalarına şans tanıyınız. Onlardan geri bildirimlerini isteyiniz.
<p>Adım 4 (ileri seviye)</p> <p><i>DVE/İHE derslerinizin içerisinde, düzenli, doğal ve sürdürülebilir bir unsur olarak yerini almıştır.</i></p> <p><i>Öğrencilere, sınıfta (değişik öğrenme bağlamlarında) ortaya atılan konularda harekete geçme fırsatları verilir.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Değişik öğretme ve öğrenme yöntemlerini deneyip uygulayınız.• Kendi branşlarındaki mesleki gelişimlerinde DVE/İHE yaklaşımlarını yaygınlaştırmaları için meslektaşlarınıza yardımcı olunuz.• Uygulamalarınızı zenginleştirmeyi sürdürünüz.• Çevrenizden hedeflerinize yaklaşımda size yardım edecek ortaklar bulunuz.

5.4. 7 No.lu Yeterlilik

7 No.lu Yeterlilik: olumlu okul özellikleri için temel kuralların saptanması

Güven, açıklık ve karşılıklı saygıdan oluşan sürdürülebilir bir ortama ilişkin açık temel kuralların tespiti. Sınıf ve davranış yönetiminde, amaçlı ve etkin öğrenmenin sağlanması için DVE / İHE ilkeleri kabul edilmektedir.

5.4.1. Tanım ve örnekler: “bu yeterliliği karşılayan öğretmenlerin sergileyecekleri özellikler...”

Bu DVE/İHE yeterliliğini karşılayan öğretmenler, örneğin, aşağıdaki özellikleri gösterebilirler:

- Öğrencilerin davranışlarına ilişkin beklentileri yüksek tutmak suretiyle tüm öğrencilerin öğrenme potansiyelini geliştirmeyi amaçlarlar
- Gerçeği arama ve başkalarının fikirlerine saygı gösterme gibi, DVE / İHE'nin amaçlarının temelindeki değerleri model alırlar ve bu değerleri geliştirirler
- Öğrencilerle olumlu bireysel ilişkiler kurmak için gerekli adımları atarlar, öğrencilerin öğrenme konusundaki bakış açılarını dinlemeye çaba gösterirler ve onlara saygılı davranırlar. Aynı zamanda, öğretmenler öğrencileri ile olan ilişkilerinde tutarlı, açık ve adildirler.
- Hak ve sorumluluklar konusunda, geniş anlamıyla DVE / İHE ilkeleri ve okulun davranış politikası ile açıkça bağlantılı, net ve belirgin sınıf kuralları ve rutin faaliyetler, ödül ve yaptırımlar tespit edebilirler. Bunun başarılması için :
 - Öğrencilerin anlayabileceği, pozitif ifadeler içeren az sayıda kural koyacaktır,
 - Mümkün olan durumlarda öğrencilere kuralları biçimlendirme ve gözden geçirme fırsatını verecektir,
 - Olumlu davranışlar karşısında övgü ve takdirden, stratejik biçimde yararlanacaktır,
 - Öğrencilerin kendilerini değil de, uygunsuz davranışları reddeden bir lisan kullanacaktır
- Davranış yönetiminin dört R'sinden sözederler; yani, diğerlerinin hakları, kurallara olan ihtiyaç, rutin faaliyetlerin değeri ve kişisel sorumluluk alma gereği.
- Öğrencilerle gururlarını kırıcı ve ilişkileri zedeleyici bir şekilde konuşmaktan kaçınırlar, daha ziyade, yaş ve duruma uygun düşecek biçimde, sıkça övgülü ve pozitif bir dille konuşurlar.
- Öğrencilere kendi davranışlarını daha iyi yönetmelerinde yardımcı olacak, bireysel ve grup seviyesindeki bir dizi stratejiyi bilirler.
- “sokaktaki” davranış normları ile okuldaki davranış beklentileri arasında, öğrencilerin yaşayabileceği gerilimleri kabul ederler ve öğrencilere farklılıklar hususunda net olmaları ve söz konusu meseleleri tartışmalarında yardım ederler.
- Sınıfta demokratik karar vermeye yönelik fırsatlar yaratarak, bağımsız karar vermeyi teşvik ederler; örneğin arkadaşlarının verdiği oydan etkilenmemek için “gözü kapalı” oy verme.

5.4.2. İlerleme şeması

7 No.lu Yeterlilik: olumlu okul özellikleri için temel kuralların saptanması	
<p>Adım 1 (odaklanma) <i>Öğrenciler açıkça kızsalar ya da karşı gelseler bile, öğretmenler sınıflarında kendi koydukları kuralları uygularlar. Bu konuda tartışma ortamı ya çok azdır ya da hiç yoktur. Sorumluluklar vurgulanırken haklar en düşük seviyede tutulur. Kurallar sert bir biçimde uygulanır ve çeşitlilik, arka plan durumları ya da özel ihtiyaçlara yönelik ya çok az fırsat tanınır ya da hiç tanınmaz. Mutabık kalınmış ortak kuralların olmaması, açık ve saygılı sınıf tartışmalarını engeller.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">Okullardaki ve sınıflardaki istenmeyen davranışlara yol açan faktörlerden bazılarını ilişkin farkındalık düzeyinizi artırınız.Öğrencilere ve personele kendi davranışlarını daha iyi yönetmelerinde yardımcı olmak üzere, bu konuda okul camiasının bilinçliliğini artırmak ve gerek bireysel gerek grup seviyesinde strateji öğrenmek için dışarıdan bir uzmanın desteğini alarak tüm personel ya da tüm okula yönelik eğitim programlarının düzenlenmesi için kulis yapınız.Öğrencilerle olumlu bireysel ilişki tesis etmek, öğrencilerin öğrenme konusundaki görüşlerini dinlemek ve onlara saygılı davranmak için gerekli adımları atınız.Olumlu pekiştirmeyi deneyiniz; örneğin, ödüle layık bir davranış gösterildiğinde, puanları bir potada biriktiriniz ve puan 15'e ulaştığında sınıfı ödüllendiriniz (etkinlik, oyun vs).
<p>Adım 2 (gelişme) <i>Sınıflarda kuralları belirleyip uygulayanlar öğretmenlerdir. Öğrencilere danışmak için biraz gayret gösterilir ancak verilen yanıt, belki de bu danışma girişimi samimi olarak algılanmadığı için, hayal kırıklığına yol açar. Öğrenciler seslerinin duyurulması için gerekli güçten yoksundurlar. Sınıf içi tartışma yapıldığı zaman da, karşısındakini dinleme ya da onun görüş açlarına saygıda eksiklik vardır.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">Öğrencileri okul ve sınıf ortak kurallarının belirlenmesi çalışmalarına katınız. Sınıfta çeşitliliğin nasıl ele alınacağı (öğrenme biçimlerindeki çeşitlilik; kız ve erkek çocuklarının ihtiyaçları ve öğrenme biçimleri); ve sınıf-ıçi gereksinimler (örneğin lisan yeterlilik seviyeleri ve öğrenme özürleri ya da zorlukları) hususunda öğrencilerin görüşlerine başvurunuzÖn plandaki DVE/İHE ilkeleri ve dili: kurallar ve cezalara dayalı kelimelerle konuşmadan ziyade, "sorumluluklar", "haklar", "ortak zemin", "karşılıklı saygı" ve "hoşgörü" gibi terimleri kullanınız.Yaptırıma başvurmak zorunda kaldığınızda, bu hususta açık, tutarlı ve ılımlı olunuz. Kişiyi değil de fiili eleştiriniz. Örneğin bireysel davranışın diğerleri ve grup üzerindeki sonuçlarını sorgulayarak, okuldaki olumlu havadan herkesin sorumlu olduğu hususunu vurgulayınız.
<p>Adım 3 (Bilgilerin oturması) <i>Bazı okul ve sınıf kuralları öğrenci temsilci organları ile görüşülür ve kararlaştırılır. Öğretmenler olumlu bir dil kullanırlar ve öğrencileri, öğretmen tehditlerinden ziyade öğrencilerin tercihlerini vurgulayarak kendi davranışları konusunda sorumluluk almaya yönlendirirler. Tartışma ve dinleme için gerekli ortam mevcuttur.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">Öğrencileri kuralların belirlenmesi çalışmalarına doğrudan katınız. Okul konseyinin (ve ilgili yıl / sınıf konseylerinin) sınıf ortak kurallarının tespit edilmesindeki rolüne saygı gösteriniz. Deneyimler göstermektedir ki, öğrenciler gerçekçi ve uyulması kolay kuralları daha kolay kabul edeceklerdir; sınıfın havası da onları için önemlidir.Yaşı büyük öğrencilere belli görevler veriniz ve onlardan beklediğiniz sorumluluk derecesini açıkça ifade ediniz. Küçük öğrencilerin büyük öğrencilerle eşleştirilmesi DVE/İHE değerlerinin hayata geçirilmesinde etkilidir.Başkalarını tehdit etme ve vandalizm, ve okulun, nasıl daha iyi, daha destekleyici ve güvenli bir öğretim mekanı haline getirilebileceği gibi konularda öğrencilerin görüşlerini alınız.
<p>Adım 4 (ileri seviye) <i>Okul / sınıf davranış kuralları, okul ve öğrenci konseyleri ile karşılıklı danışma ve görüşme yolu ile belirlenir. Tüm sesler eksiksiz duyulur. Öğrenciler, sınıf davranış kurallarının uygulanmasında ve yürütülmesinde sorumlu vatandaşlar olarak üzerlerine düşen görevi yerine getirirler. Okul camiası fertleri arasında gerçek bir kültürler arası hava mevcuttur ve "onlar ve biz" tavrı yoktur. Sınıflar, bir gayeye yönelik, canlı öğrenme mekanlarıdır.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">Sınıf kurallarının öğrenciler ve personel tarafından düzenli olarak gözden geçirilip değiştirilmesine yönelik gerekli imkanları sağlayınız.Öğrencilere özgürlüklerini genişletmede sorumluluk almaları konusunda güveninizi sürdürünüz; yani, öğrencilerin daha fazla sorumluluk almaları paralelinde daha fazla hak elde ettikleri bir ortam geliştiriniz.DVE/İHE tartışmasının, etkileşimin ve diğerlerinin görüşlerine gösterilen saygının kalitesine tanık olmak üzere sınıfınıza ziyaretçi davet ediniz.Becerilerinizi geliştirmek üzere meslektaşlarınızla çalışmaya devam ediniz.

5.5. 8 No.lu Yeterlilik

8 No.lu Yeterlilik: Öğrencilerin tartışma becerilerine yardımcı bir dizi stratejinin geliştirilmesi

Özellikle hassas, çatışmalı konularda öğrencinin tartışma becerilerine yardımcı olmak üzere - bütün sınıfça yapılacak kaliteli bir sorgulama da dahil, bir dizi eğitim stratejisi ve metodolojisi.

5.5.1. Tanım ve örnekler: “bu yeterliliği karşılayan öğretmenlerin sergileyecekleri özellikler...”

Bu DVE/İHE yeterliliğini karşılayan öğretmenler, örneğin aşağıdaki özellikleri göstereceklerdir:

- Vatandaşlık tartışmalarında gerekli olan yetenek türlerini anlayabilirler. Örneğin:
 - Argüman geliştirme, fikirlerin açıkça ortaya konulması, sırayla konuşma, etkin, sözel olmayan / mimiklere dayalı iletişimin kullanılması gibi sosyal ve iletişimsel beceriler
 - Uygun kelime dağarcığı ve DVE kavramlarının kullanılması (“vatandaş”, “ortak fayda” ve “savunuculuk” gibi terimler) ve hakaret edici ya da klişeleşmiş dilden kaçınması
 - Değişik tartışma biçimlerinin öğrenilmesi: örneğin muhalif ve araştırmacı
 - Tartışma teknikleri: örneğin diğerlerini ikna etme kabiliyeti, uzlaşma ya da fikir birliğinin müzakere edilmesi ve hitabetin öğrenilmesi ve kullanılması
 - DVE / İHE bağlamında öğrenci ifade özgürlüğünün sınırlarına ilişkin yasal çerçevelerin öğrenilmesi
- Öğrencilere tartışma becerilerini geliştirmelerinde yardımcı olabilecek stratejileri bilirler. Öğrencilere nasıl tartışmaları gerektiğinin öğretilmesi gerekir. Stratejiler şunları içerir:
 - Konuyla bağlantıyı sağlama: Tartışmayı öğrencilerin ilgi ve deneyimleri ile ilişkilendiriniz.
 - Tartışmayı eğlenceli hale getirme: tartışılacak konuları ilginç bir biçimde gündeme getiren medyadan yararlanılması; örneğin bir hikaye, video klip, fotoğraf, sanat, vb. Konuları tanıtarak ve tartışılacak olan soruları ana hatları ile belirleyerek amacın açık ve net bir şekilde ortaya konulması; ve öğrencilerin tartışma için soru üretmeye teşvik edilmesi; örneğin onlara bir konuda kendi sorularını hazırlama olanağının verilmesi ve tartışılacak sorunun kurayla belirlenmesi.
 - Grup süreçlerinin ve işbirliği metodolojilerinin çeşitlendirilmesi; ve küçük gruplar, çiftler, daire, nal ya da balık kasesi biçiminde oturma düzeninin yeniden ayarlanması
 - Karşısındakini dinleme / sırayla konuşmaya ilişkin ortak kuralların tekrar edilmesi / sürdürülmesi; ya da daha da iyisi, öğrencilerin bu kuralları pekiştirme çalışmalarına katılmasının sağlanması
 - Fazla konuşmaktan kaçınma; öğrencilerin konuşmasına fırsat verilmesi.
- Çekişmeli konuların öğretilmesine ilişkin olası yaklaşımları anlarlar. Öğrencilerin yaşı, neyin en uygun olduğunu etkileyebilir. Katı bir şekilde kullanıldığında, her yaklaşımın kendine özgü eksiklikleri vardır. Geniş biçimde ve birlikte kullanıldıklarında ise, bunların hepsi, önyargılı öğretme riskinin asgariye indirilmesinde yardımcı olabilirler. Geniş manada üç yaklaşım mevcuttur:
 - Tarafsız; hiçbir kişisel görüşün ifade edilmemesi
 - Dengeli; sizin şahsen kabul etmeyebilecekleriniz de dahil olmak üzere, bir dizi görüşün sunulması
 - Kararlı; kendi görüşlerinizin ifade edilmesi
- Derslerde önyargıdan kaçınmaya daima dikkat ederler. Örneğin bir argümanın tüm taraflarına söz verilmesini ve dinlenilmesini sağlarlar; karşıt görüşleri dengeli bir biçimde sunarlar; popüler / geleneksel görüşleri sorgularlar; görüşlerini mutlak gerçek gibi sunmazlar; kendilerini yegane otorite olarak sergilemezler; ve şeytanın avukatı rolünü oynarlar.

→ Sorgulamaları ile yüksek kalitede DVE / İHE düşüncesini teşvik ederler. Etkin DVE / İHE sorularına şu örnekler verilebilir: Bunun adil olduğunu düşünüyor musunuz? X'in bunu yapmaya hakkı var mı? Kimin bu hususta söz hakkı olmalı? Buna ilişkin bir kanun olmalı mı? Bunun bedelini kim ödemeli? Bu hak nerden kaynaklanıyor? Bunu söylemenize ilişkin gerekçeniz nedir? Herkes için hangisi en iyi olur? Herkesin üzerinde anlaştığı hususlar neler?

5.5.2. İlerleme şeması

8 No.lu Yeterlilik: Öğrencilerin tartışma becerilerine yardımcı bir dizi stratejinin geliştirilmesi	
<p>Adım 1 (odaklanma) <i>Çekişmeli konuları ele almada kendinize güveniniz yok. Temel stratejiniz, sakınmak. Bazı konuların, ele alınmayacak kadar sıcak olduğunu hissediyorsunuz. Öğrencilerin sınıf yönetimine katılımlarında güçlü ve birbirleriyle çatışan fikirler ortaya koymalarından endişe duyuyorsunuz. Velilerin sınıftaki tartışma konularının seçimine göstereceği tepkiden çekiniyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Çekişmeli / hassas bir konuya ilişkin tartışmayı düzenleyen daha deneyimli bir öğretmeni gözlemleyerek perspektifinizi genişletiniz.• Konu bilgisi hakkında kendine güvendiğiniz bir alanda yukarıda önerilen yapıyı / kontrol listesini takip ederek bir ders veriniz.• Dersin etki derecesini değerlendiriniz.• Çekişmeli konuların öğretilmesi ve önyargıdan kaçınmaya ilişkin olası üç yaklaşım hakkında bilgi edininiz.• Çekişmeli konuları tartışmanın neden önemli olduğunu anlamanız ve bunu açıklamada kendinize güven duymanız için bu belgede önerilen metinleri okuyunuz.
<p>Adım 2 (gelişme) <i>Bazı konuların tartışma yaratıcı mahiyetinin bilincindediniz ve bunları öğretim programına ve ders planına dahil etmeye başladınız. Dersinizde önyargıdan kaçınma hususunda bilinçlisiniz. Hala bazı konular sizin için "ele alınmayacak" nitelikte.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Geliştirilmesi ve uygulanması gereken diğer öğrenci tartışma becerilerini düşünmeye başlayınız.• Yukarıda önerilen stratejilerin bazılarını deneyiniz.• Bazı çağdaş ve çekişmeli DVE/İHE konularını doğal bir şekilde normal eğitim konunuza dahil etmeye yönelik imkanları düşününüz ve öğretim programındaki planınızı gözden geçirmeye başlayınız.• Kaliteli dış kaynaklardan yararlanarak bu alanda biraz özel eğitim alınız.
<p>Adım 3 (bilgilerin oturması) <i>Tartışmalı ve hassas konuların ele alınmasıyla ilgili biraz eğitim aldınız. Öğrencilere tartışma becerilerini geliştirmelerinde yardımcı olmak üzere bilinçli olarak bazı stratejiler uyguluyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Çelişkili konulara yönelik öğrenci tartışmalarını biçimlendirmede çeşitliliğe gidiniz.• Tüm personeli işbirliği metodolojileri ve grup dinamiği konusunda eğitime fırsatları arayınız.• Soru sorma becerilerinizi geliştirmeye odaklanınız; kilit DVE/İHE kavramları hakkında daha yüksek düzeyli düşünmeyi teşvik edebilecek etkili DVE/İHE soruları repertuarından yararlanınız.• Öğrencilerin kendiliklerinden ortaya attıkları ve öğrenmeye ilişkin imkanlar yaratan konulara yanıt vermenin yollarını düşününüz; sorulara başka bir soruyla yanıt veriniz ve öğrencileri kendi tartışma sorularını hazırlamaya teşvik ediniz.
<p>Adım 4 (ileri seviye) <i>Çekişmeli konular DVE/İHE öğretim programının odak noktası olarak görülmektedir. Öğrencileri konuları araştırmaya ve verdikleri yanıtta bir denge kurmaya teşvik ediyorsunuz. Kaliteli soru sormanın bu işin merkezindeki önemli bir konu olduğunu anlıyorsunuz ve öğrencilere soru sorarak yüksek kaliteli DVE/İHE düşüncesini teşvik ediyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Başarılı uygulamalarınızı diğer öğretmenlerle ve ilgili alanlarla paylaşınız. Bu kapasitenizi okul içi öğretmenler arası eğitim ile geliştiriniz; personel / okul toplantıları bu hususta size fırsatlar sunar.• Sahip olduğunuz öğretim becerilerini okulunuzun geliştirmeye çalıştığı yeni öğretim programı alanlarına uygulayınız (örneğin yerel topluluk uyumunun geliştirilmesi ya da ihtilaf çözümleme konusu)• Okul camiası içinde hali hazırda sorun oluşturan konuları tespit ediniz; örneğin ırkçılık, zorbalık, taciz, "elle şakalaşmalar" ve mobil teknolojinin (cep telefonu vs'nin) kişiye özel /etik kullanımı• Amaçlarınızı geliştirmede yardımcı olmak üzere yerel topluluktan kendinize ortaklar bulunuz

5.6. 9 No.lu Yeterlilik

9 No.lu Yeterlilik: Değerlendirmeye ilişkin bir dizi yaklaşımın kullanılması

Öğrencilerin DVE/İHE'ye ilişkin ilerleme ve başarılarını bildirmek ve kutlamak amacıyla, öğrencilerin kendileri ve arkadaşları için yaptıkları değerlendirmelerin kullanılması.

5.6.1. Tanım ve örnekler: "bu yeterliliği karşılayan öğretmenlerin sergileyecekleri özellikler..."

Bu DVE/İHE yeterliliğini karşılayan öğretmenler, örneğin aşağıdaki özellikleri göstereceklerdir:

- Vatandaşlık değerlendirmesi sürecinin, sonuçta öğrenciler tarafından sahiplenilmesi gerektiğini anlarlar; yani bu iş onlar tarafından üstlenilmeli, onlara dikte ettirilmemelidir.
- Değişik bilgi, beceri, değer ve eğilimler ile katılım biçimleri bakımından öğrencilerin ilerlemesini değerlendirmek üzere bir dizi değerlendirme stratejisi kullanırlar. Deneyimsiz öğretmenler, öğrencileri ile birlikte aşağıdaki seçenekler menüsünü uygulamaya teşvik edilebilirler:

Olgusal ve kavramsal bilgi:

- Çoktan seçmeli anketler;
- Kelimelerin tanımlarla eşleştirilmesi,
- Bir pasaj ya da metinden ana fikirlerin / bilgilerin tespit edilmesi,
- Bir gazete manşeti ya da haberinin arka planının açıklanması,
- Çekişmeli bir konu lehine ve aleyhine argümanların kaleme alınması,
- Bazı istatistiklerin analiz edilmesi,
- Yeni bir kanunun yürürlüğe konulmasına ilişkin önerilere yönelik sorunların ele alınması.

Sorgulama ve iletişim

- İkna edici bir yazı ile iletişim becerilerinin ortaya konulması,
- Bir tür değişikliğin savunulduğu bir PowerPoint sunumunun hazırlanması,
- Okul içinde belli bir konuda farkındalık yaratmaya yönelik bir sergi düzenlenmesi ya da bir toplantıya önderlik edilmesi,
- Bazı kaynaklardan yararlanarak (bireysel olarak ya da küçük gruplar halinde) bir konunun araştırılması ve bu konuda sözel ya da yazılı bir sunum yapılması,
- Önemli bir şahsiyete (örneğin belediye meclisi başkanı, emniyet müdürü ya da yerel gazetenin yazı işleri müdürüne) güncel bir konuda, onu ikna etmek üzere bir mektup yazılması.

Katılım ve sorumlu hareket

- Grup çalışmasına başarılı bir şekilde katkıda bulunma ve bir grubun etkin biçimde çalışması için gerekli olan roller hususunda bilinçlilik ve grubun birim olarak nasıl çalıştığını düşünme kabiliyetini sergileme,
 - Değişimi yaratabilecek toplumsal eyleme ilişkin ihtiyacı belirleme ve buna ait stratejiler geliştirme,
 - İster kamuoyu görüşü ister yerel ya da ulusal politika saptayıcıların görüşü olsun, bir konu hakkındaki görüşün nasıl etkileneceğini bildiğini ortaya koyma,
 - Güncel bir konu hakkında ziyaretçi "uzmanlar"a nasıl soru sorulacağını bilme (örneğin yerel polise suç ve suçun önlenmesine ilişkin konuların, ya da çevre uzmanlarına sürdürülebilirlik ve Yerel Gündem 21'e ilişkin konuların sorulması),
 - Öğrencilerin görevlere ilişkin kendi başarı ölçütlerini geliştirmeye teşvik edilmesi (örneğin şu soruyu sorarak: "Bunu başardığını nasıl anlayacağız?").
- Diğer DVE konularından etkili değerlendirme pratiğini öğrenebilir ve bunları uygulayabilirler. Bunlar, DVE projelerinde ilerleme sağlamada örnek oluşturabilirler.

5.6.2. İlerleme şeması

9 No.lu Yeterlilik: Değerlendirmeye ilişkin bazı yaklaşımların kullanılması	
<p>Adım 1 (odaklanma) <i>Öğrencilerin DVE çalışmasını nadiren değerlendiriyorsunuz ya da böyle bir değerlendirmeyi keyfi bir şekilde yapıyorsunuz. DVE'nin okulunuzda her hangi bir tanımlaması ve / veya profili bulunmadığı için, öğrencilere başarıları ve ilerlemeleri hakkında geri bildirim sağlanması neredeyse imkansız. Bazı DVE içeriğine sahip olan dersler in ise öğrenme amaçları muğlak.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Planlamanızın amaçlarını onların DVE bilgisi, becerileri ya da katılımı açısından tanımlayınız. Ders amaçlarınızı keskinleştiriniz.• Dersten önce DVE öğrenim hedeflerini öğrencilerle paylaşınız. Öğrencilere, DVE konuları ve projeleri üzerindeki çalışmalarının başarıları için, ölçütleri anlamalarında yardımcı olunuz.• Derslerinizde, öğrencilerinize DVE konusunda öğrendiklerini düşünme süresi tanıyınız. Öğrencilerinizi derslerle birlikte öğrendikleri DVE becerileri ve süreçlerini açıklamaya teşvik ediniz; örneğin her bir faaliyetten sonra ve bir dersin sonunda kısa toplantılar yapılması.
<p>Adım 2 (gelişme) <i>DVE çalışmasına yönelik biraz değerlendirme mevcut olsa da, temelde özet niteliğindedir ve kavrama alıştırmaları ve testleri vasıtasıyla bilgi boyutları üzerinde odaklanmaktadır. DVE hedeflerine net biçimde odaklı bazı dersler planlanmaktadır. Zaman içindeki ilerlemeyi değerlendireci hangi bir mekanizma mevcut değildir. Öğrencilerin aktif vatandaşlığı ve katılımı değerlendirilmemektedir.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Öğrencilerin EDÇ çalışmalarını değerlendirmede kullandığınız yöntemlerin çeşitliliğini artırınız; yani, sadece sınavlara dayalı olmamalı. Aynı zamanda, gösteri hazırlanması, PowerPoint sunumları yapılması, işbirliği projeleri, değişik dinleyici kitlelerine yönelik ikna konuşmaları vs.• Başarıyı takdir edebilmek ve ileriye yönelik öğrenmeyi planlayabilmek için, öğrencilerin DVE bağlamlarındaki çalışmalarının kanıtlarını klasör ve portföyler halinde toplamının yollarını arayınız.• Bir DVE çalışma ünitesi ya da projesinin sonunda, kendi kendini değerlendirme ve / veya arkadaşını değerlendirmenin değişik biçimlerini deneyiniz. Öğrenciler DVE'nin hangi konularında kendilerinin iyi olduklarını ve öğrendiklerini düşünüyorlar? Başka bir seferde, çalışmalarını nasıl geliştirebilirler?
<p>Adım 3 (Bilgilerin oturması) <i>Tüm öğretmenler tarafından kullanılan DVE konularındaki ilerlemenin değerlendirilmesi ve kayıt altına alınmasına ilişkin tüm okulu kapsayan bir yaklaşım bulunmaktadır. Öğrencinin kendi kendisini ve diğer bir öğrenciyi değerlendirmesi de dahil olmak üzere, bazı değişik değerlendirme stratejilerini denemeye başladınız. Öğrenciler, kendi DVE çalışmaları ve / veya ilerlemeleri hususunda sizden geri bildirim almaktadır.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Çeşitlendirilmiş kendi kendini ve arkadaşını değerlendirme denemesi. (ifade bankaları, yol göstermeli inceleme vs).• Daha dostane türleri benimsemek üzere geleneksel değerlendirme sistemlerini terk ediniz (güven telkin edici "trafik işaretleri", gülen ya da asık yüz ifadeleri ve "iki yıldız ve bir dilek" işareti gibi - yani öğrencilerin çalışmasının iki belli unsurunun övülmesi ve ilerideki derslere yönelik belirli yapıcı eleştiriyi içeren bir alan)• Okulun değişik branşları içerisinde nasıl bir DVE öğretildiğinin anlaşılması için programlar arası "yol haritası çıkarılmasını" teşvik ediniz. Öğrencilerin DVE/İHE derslerinin nasıl değerlendirildiği hususunu meslektaşlarına konuşunuz. Okulda işbirliği düşüncesini harekete geçirmeye çalışınız.
<p>Adım 4 (ileri seviye) <i>Ders planları, çok iyi tanımlanmış DVE öğrenme sonuçlarına sahip. Değerlendirme öğrencileri sürece tamamen dahil etmektedir ve bu kapsamda, öğrenci başarıları tespit ve takdir edilmektedir. Öğrencilerin DVE'ye ilişkin çalışmaları, "formatif bir şekilde" değerlendirilir, böylelikle var olan DVE bilgileri üzerinde, daha sonraki çalışma ya da projelerdeki becerilerini ve katılımlarını geliştirebilirler. Artık, DVE değerlendirmesi sürecinin öğrenciler tarafından en sonunda nasıl sahiplenileceğini anlıyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Öğrencilerin farklı öğrenme biçimlerine ilişkin araştırma bilgilerinizi artırınız. Bundan edindiğiniz bazı fikirleri, uyguladığınız DVE kendi kendini değerlendirme faaliyetlerine ekleyiniz (örneğin dil ve kelime kullanımı; kalıplar ve mantık; resimlerin kişi hayalinde canlandırılması; konuları derinlemesine düşünme konusunda kinestetik yaklaşımlar; duygusal olarak ya da diyagram biçiminde; düşünce odaklı; ve duyumsal)• Öğrencileri, Öğrenme sonuçlarına uyarlanmış değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesi çalışmalarına katınız.• Öğrencilerin, gözden geçirilmiş DVE çalışmalarını yeniden kaleme almalarını / geliştirmelerini sağlayınız ve onlara geliştirme stratejilerini anlatınız.• Yenilikçi değerlendirme stratejileri konusunda meslektaşlarınızla birlikte birbirini değerlendirme eğitimi düzenleyiniz.

- **6. Küme C: Ortaklıklar ve yerel topluluğun katılımı ile DVE/İHE'nin geliştirilmesini sağlayan öğretme ve öğrenme faaliyetleri**

6.1. Ana hatlarıyla kısa anlatım ve teorik destekler

Sağlıklı çok-kültürlü bir toplum, toplumsal ve kültürel sınırları aşan biçimde diyaloga ve demokratik etkileşime katılır. Okullar, gençlerin “paralel yaşamlar” sürdürebildikleri yerel topluluklarda köprülerin kurulmasında ve engellerin ortadan kaldırılmasında yardımcı olabilecek kurumlardır. Kucaklayıcı bir vatandaşlığın önemli bir yönü, mutlaka ırkçılık karşıtlığı ve insan hakları konularında olumlu ve aktif bir yaklaşımı kapsamaktadır. Okulların kendi yerel bağlamlarından yararlanmaya ve bu bağlamları esas almaya çalışmaları gerekir. Yerel topluluk uyumunun oluşturulmasında kilit etmenler olarak okullar, çeşitlilik eğitimlerine kendi yerel bağlamlarında sağlam bir yer vermedikçe, fırsatları araştırmak yerine sadece yüzeyi kazıyarak, pratik bir çözümden ziyade sadece sembolik reformlar gerçekleştirme riski yaratırlar. Öğretmenlerin, “değişim eylemlerini” kendi ders kapsamlarına olağanüstü ya da nadir bir özellik olarak değil de, doğal bir unsur olarak katmaları gerekir.

Bu yeterlilikler kümesi, DVE/İHE eğitiminin sınıf dışına taşınmasını gerektirir. Şu soruya cevap verir: “Bunu kimlerle başarabiliriz?” Eğer eylem hakkında bilgilendirme yoksa, gençlerin DVE/İHE eyleminin etkili olması pek muhtemel değildir. Bu nedenle, bu kümenin esas soruları şunlardır:

- Hangi bilgi-işleme yetenekleri ve eleştirel düşünme biçimleri aktif katılım için anahtar nitelikli ön koşullardır?
- Değişim için eyleme geçmek isteyen gençlere en uygun aktif vatandaşlık proje türleri nelerdir?
- Öğretmenler, gençlerin kendilerini ilgilendiren konularda kampanya düzenlemelerini kolaylaştırmak amacıyla, dışarıdan ortaklarla nasıl çalışabilirler?
- Önyargı, ayrımcılık ve ırkçılık karşıtlığı gibi konular etrafında, neden ve nasıl proje tasarlarız?

Bu yeterlilikler, 8 no.lu Yeterlilik ile yakından bağlantılıdır çünkü bu yetenek, öğrencileri değişim için eyleme geçmeye sevk eder, bu nedenle de bazen çekişmeli konuları ele alır ve öğretme işinin merkezi bir süreci olarak soru sormayı gerektirir:

- Nasıl bir toplumda yaşıyoruz?
- Gelecekte nasıl bir toplumda ve dünyada yaşamak istiyoruz?
- Bazı şeyleri değiştirmek ve içinde yaşadığımız dünyada fark yaratmak için ben ve diğerleri neler yapabiliriz?

10 No.lu Yeterlilik: çeşitli kaynakların kullanımı teşvik eden öğrenme ortamı

Öğrencilerin, medya, istatistikler ve ICT tabanlı kaynaklar da dahil olmak üzere, değişik kaynaklardan gelen bilgileri kullanarak, güncel siyasi, etik, sosyal ve kültürel konuları, sorunları ya da olayları eleştirel bir şekilde analiz etmelerine imkan veren öğrenme ortamı

11 No.lu Yeterlilik: uygun yerel topluluk ortaklıkları çerçevesinde işbirliği çalışması

Öğrencilerin kendi yerel topluluklarında demokratik vatandaşlık konuları ile uğraşmaları için bazı imkanların planlanması ve uygulanması amacıyla (yerel topluluk kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ya da temsilcileri gibi) uygun ortaklar ile işbirliği çalışması.

12 No.lu Yeterlilik: Ayrımcılığın tüm biçimleriyle mücadele stratejileri

Her türden önyargı ve ayrımcılık ile mücadele ve ırkçılık karşıtlığının teşvik edilmesine yönelik stratejiler.

Tablo 6: Küme C - Ortaklıklar ve yerel topluluğun katılımı ile DVE/İHE'nin geliştirilmesini sağlayan öğretme ve öğrenme faaliyetleri

Teorik arka plan

Öğretmenlerin DVE/İHE'ye ilişkin anlayışlarının, aktif vatandaşlık eğitimine yönelik daha geniş bir perspektifi kucaklaması gerekir. Dewey'in "okulları demokratik bir mekan olarak" gören vizyonuna uygun olarak, öğretmenler, okul tabanlı ya da yerel topluluk projelerinde çalışarak vatandaşlık tutumlarını ve davranışlarını geliştirmeleri için öğrencilere gerekli imkanları sağlayabilirler. DVE/İHE'ye ilişkin bu daha geniş kavramın temel amacı, öğrencilerin DVE/İHE hakkında öğrendiklerini kullanmaya ve bilişsel ve sosyal becerilerini pratik ve aktif katılıma aktarmaya teşvik edilmeleridir. DVE/İHE öğretmenlerinin okulda değişik katılım girişimlerini (örneğin öğrenci konseyleri, öğrenciler ve velilerle ortak girişimler, yerel topluluk projeleri ve hizmet içi öğrenim) yönetebilmeleri ve destekleyebilmeleri gerekir.

Farklı kaynakların kullanımını, ve bilgilerin bulunmasını, analizini ve kullanımını teşvik eden bir öğrenme ortamının yaratılması çok büyük önem taşır, çünkü vatandaşların, kamu politikalarını ve medyada yer alan güncel konuları rasyonel kanıtlara dayanarak analiz edebilmeye gereksinimi vardır. Öğretim programının değişik birçok alanı, veri toplama, eleştirel analiz, karşılaştırmalı yaklaşımlar, çok yönlü bakış açısı vs. de dahil olmak üzere, bilginin işlenmesine, öğrenci eğitiminin temel bir unsuru olarak yer verir. İnternet, basın, kitaplar, TV ve film sektörü, öğrencilerin güncel siyasi, etik, toplumsal ve kültürel konuların analizine teşvik edilmesinde bolca materyal sunar. Böylece, tüm branş öğretmenlerinin çalışma planları, ders programları ve öğretme süreçlerine öğrencilerle birlikte yürütülecek bu gibi faaliyetleri almakla, sağlam DVE/İHE becerileri geliştirdiklerinin bilincinde olmaları gerekir. Değişik medya, istatistik ve ICT tabanlı kaynak türleri, bu becerilerin sınıfta uygulanması için zengin imkanlar sunar. Gençlerin mümkün olduğu kadar etkin bir şekilde fikirlerini haklı çıkarmak ya da değişim için bir dava ileri sürmek, buna ilişkin gerçekleri bulup kullanmak istemeleri halinde, sahip oldukları bilgiyi kullanma becerilerinde kendilerine güvenmeleri hayati önemdedir.

Uygun yerel topluluk ortaklıkları bünyesindeki işbirliği çalışması, yerel, ulusal ya da uluslar arası seviyede aktif vatandaşlık projelerini ve gençlerin değişimi gerçekleştirme şanslarının bulunduğu gelecekteki yerel topluluk katılımına ilişkin planlamayı gerektirir. DVE/İHE'nin gençlerin eğitimindeki rolü, sınıfın formel sınırlarının dışına uzanır. Öğrenciler aynı zamanda okul ile geniş yerel topluluktaki değişik ortaklar arasında kurulan bağlantılar yoluyla, nasıl aktif vatandaş olunacağını da öğrenirler. Bundan dolayı, DVE/İHE'ye ilişkin öğretmen eğitiminin önemli bir yönü de öğretmenlerin bu DVE/İHE öğrenme boyutunu organize etmek için gerekli uzmanlık bilgisi ile donatılmasıdır. Okullar bazen uyguladıkları yaklaşımlar ve yürüttükleri uygulamalar yönünden, tecrit olmuş kuruluşlar haline gelebilmektedir. DVE/İHE müfredatı ve girişimlerinin öğretilmesi için ortaklıklar kurma kavramı, öğretmenin bireysel olarak müfredatı planladığı, uyguladığı ve incelediği klasik eğitim görüşünden ayrılır. Şüphesiz ki, okulların kendi mevcut işletim biçimlerinin dışındaki ve ötesindeki imkanları arayıp bulmaları halinde DVE/İHE daha etkin bir hale getirilir. Gençlerin, kendilerini değişimin etmenleri olarak görmeleri için, Henry Giroux'ın "olasılık dili" olarak adlandırdığı unsuru geliştirmeleri gerekir. Öğretmenlerin, daha iyi bir yerel ve küresel gelecek hayal etmeleri ve böyle bir geleceği gerçekleştirmeye yönelik bazı pratik adımları atmaları için öğrencilerine gerekli imkanları (bilgi, beceri ve öz güven) vererek yardımcı olmaları gerekecektir.

Gençlerin gerçek manada sahiplenebildikleri aktif, katılımcı DVE/İHE projelerinin ön planını oluşturan eğitim ve öğretim yaklaşımları, açıkça geleceğin toplumsal sermayesine yatırım olarak görülebilir.

Gerçek anlamda değişimi gerçekleştirebilmek için, okulların ve öğrencilerin, değişmez bir kaide olarak kol kola çalışmaları ve bir "yerel topluluk" oluşturarak ve yerel topluluğun mümkün olduğunca çok bölümünü eğitim sürecine dahil ederek veliler, aileler, gayri resmi kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşları, kiliseler, menfaat grupları, yerel topluluk temsilcileri, seçilmiş yetkililer, medya uzmanları, yere idareler vs gibi değişik ortaklarla birlikte çalışmaları gerekecektir.

Bu yaklaşımı destekleyici araştırma verileri bulunmaktadır:

- Okul ile yerel topluluk arasında kurulan bağlarla demokratik vatandaşlık yeterliliklerinin geliştirilmesi, DVE/İHE etrafında ağ ve vatandaşlık ortaklıklarının kurulması gibi eylemler yoluyla toplumsal sorunların çözümlenmesine ve toplumsal uyumun geliştirilmesine katkıda bulunabilir.
- Okulu yerel topluluğa bağlayıcı özel bir faaliyet olarak hizmet eğitimi, öğrencilerin gelişimlerinin değişik alanları üzerinde etkilere sahiptir. Örneğin;
 - Öğrencilerin kişisel ve toplumsal sorumlulukları
 - Öğrencilerin bireylerle olan ilişkisinin gelişimi ve kültürel olarak değişik gruplarla ilişki kurma kabiliyeti: öğrenciler diğerlerine yardım etmekten hoşlanırlar, daha fazla yetişkin kimseyle bağ kurarlar ve yaşlılar ve özürllülerle çalışmayı kabul ederler.
 - Öğrencilerin vatandaşlık ve toplumsal sorumluluklarına ve kendi vatandaşlık yeterliliklerine ilişkin algıları: lise öğrencileri, sosyo tarihsel bağlamlara ilişkin daha karmaşık ve derin bir anlayış geliştirmişlerdir ve bunlar, siyaset ve toplumdaki ahlak konularını düşünürler, toplumsal değişimi nasıl etkileyebileceklerine kafa yorurlar. Politik bakımdan daha aktif olmak isterler.
 - Hizmet eğitiminin, okulun ortakları olarak yerel topluluk fertleri üzerinde bir etkisi vardır: bunlar, zamanla gençleri değerli bir yerel topluluk kaynağı olarak görmeye başlarlar.
- Hizmet eğitiminin etkisine ilişkin diğer araştırmalar şunu göstermektedir ki, bir yandan kendi yerel topluluklarına katkıda bulunup gerçek topluluk ihtiyaçlarını karşılarlarken, bu aynı zamanda öğrencilerin demokratik vatandaşlıkla ilgili kavramları daha iyi anlamalarına imkan veren, meşru ve güçlü bir eğitim uygulamasıdır.

DVE/İHE'yi desteklemek üzere yerel topluluk katılımı söz konusu olduğunda, bazı okulların işe avantajlı başladığı hususunun kabul edilmesi önemlidir. Toplumsal sermayeye odaklanmanın açık bir tehlikesi şudur: Her türlü sermayede olduğu gibi, başta ne kadar fazla sermayeniz varsa, daha fazla gelişme potansiyeliniz o kadar kuvvetli olur. Okullar sadece belli bir yerel topluluğa değil, fakat birkaç irili ufaklı, farklı yerel topluluklara hizmet edebilirler. Öğretmenlerin, bu alanda ilerleme sağlama açısından güvenli, emin, ama bazen de küçük adımlar atmaktan mutlu olmaları gerekir.

Öğrencilere konunun karmaşıklığını anlamalarında yardımcı olmak üzere her türden ayrımcılıkla mücadele stratejilerinin öğretilmesi gerekir. Hep birlikte demokrasiyi baltalayan ırkçılık ve cinsiyet ayrımcılığı, homofobi ve dinsel ayrımcılık gibi diğer önyargı ve ayrımcılık biçimleri konusunda bilgi sahibi olunması, işte bu sebeple vatandaşların siyasi okuryazarlığını teşvik etmeyi amaçlayan her eğitim programının zorunlu bir özelliğidir. Öğrencilerin konuşma özgürlüğünün sınırsız olmadığını anlamaları gerekir. İrkçı ya da Yahudi aleyhtarı söylemlere okullarda yer yoktur ve okulların, ırkçı olayları izleme, kayıt altına alma ve bu hususta işlem yapma hususunda yasal bir yükümlülüğü bulunmaktadır. Azınlıkların vatandaşlık haklarını kısıtlayan ve demokrasi ilkelerini baltalayan güçlerden biri olarak ırkçılık, gerek BM küresel ilkeleri çerçevesinde gerek Avrupa ve ulus seviyelerindeki hükümet politikalarında resmen kabul edilmektedir. BM Çocuk Hakları Sözleşmesinde Madde 13'de şu husus beyan edilmektedir: "Diğerlerinin haklarına ve itibarlarına zarar vermediği sürece, çocukların ifade özgürlüğü hakkı olmalıdır". Avrupa İnsan Hakları sözleşmesi ise, Madde 10, bent 1 ve 2'de şu ifadeye yer vermiştir: "Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir ... Bu hakların kullanımı, aynı zamanda belli görevler ve sorumluluklar da taşıdığı için, demokratik bir toplumda gerekli olabilecek şartlara tabidir."

Okullar, topluluklar arasındaki anlayışı geliştirmenin ve hoşgörüsüzlük ve dinsel fanatizmle mücadele etmenin kilit noktalarıdır. . Eğitimin, önyargılara karşı koymada, kişiler ve topluluklar arasında anlayış

oluşturmada, dezavantajlı grupların güçlendirilmesinde ve açık, saygılı tartışmaların teşvikinde önemli bir potansiyel rolü vardır. Her türden ciddi DVE/İHE programının, gençleri, bir anti-demokratik güç olarak ırkçılığa konulması, ve ırkçılık, Yahudi aleyhtarlığı ve ayrımcılığın temelde yatan toplumsal işlevinin, ve yanı sıra bunların ekonomik ve siyasi boyutlarının anlaşılması için gerekli bilgi ve beceriler ile donatması gerekir. Böyle bir projenin tüm gençlere, birer vatandaş olarak güvenli ve emin kimlikler geliştirmeleri için imkan vermesi gerekir; "Kimliklerinden emin olan genç vatandaşlar, halen ayrımcı uygulamaların desteklenmesine yardımcı olan, basmakalıp azınlık imajlarına karşı mücadelede güçlü bir konumda olacaklardır."

Araştırma kanıtları, ayrımcılık ve ırkçılık gibi çekişmeli konuların öğretilmesinde çoğu öğretmen tarafından benimsenen ortak yaklaşımın bu tür konuların atlanması olduğunu göstermektedir. Örneğin, Kuzey İrlanda'daki ırk ayrımı gözetilmeyen bir okulun karşılıklı anlayış eğitimine nasıl yaklaştığına ilişkin ayrıntılı bir eleştiri yazısında, Donnelly şunu ortaya koymuştur: "Çoğu öğretmen, siyasi ya da dini çekişmeli konuların araştırılmasından ziyade kaçınılmasına yol açan bir 'kaçınma kültürünü' hem yansıtan hem de pekiştiren "kritik tercihler" yapmaktadır." Okullar, göç ve göçmen topluluklarının entegrasyonu konusundaki tartışmalar gibi haberlerde yer alan çekişmeli konularla baş etmeye hazırlıklı olmalıdırlar: "ne kadar güç ya da çekişmeli görünürlerse görünsünler, 'birlikte nasıl yaşarız' ve 'farklıklardan söz etme' konularının ele alınması tüm okulların görevidir."

Böylece, DVE/İHE'nin, etkin topluluk ilişkileri, paylaşılan kimlikler ve farklılığın ifade edileceği güvenli yollara ilişkin bilgi ve becerilerin geliştirilmesinde oynayacağı köklü bir rolü bulunmaktadır. Bu ise, kozmopolit vatandaşlık eğitimini gerektir. Gençlerin kimlik ve çeşitliliğe ilişkin öğrenmede dar ulusal perspektifleri aşmaları ve düşüncelerini daha küresel bir perspektife oturtmaları önemlidir. İnsan hakları yaklaşımı önemlidir, çünkü, demokratik hükümetlerin bile, özellikle azınlık gruplarına yönelik muamelelerinde baskıcı olabileceğine dair önemli görüşü ortaya atmaktadır. İnsan hakları ve uluslar arası mevzuat ve ilkeler, toplumdaki gerçek eşitlik seviyesinin eleştirel bir şekilde değerlendirileceği bir perspektif sunarlar.

Topluluk uyumunun inşa edilmesinde yardımcı olabilecek ve sadece okulu değil aynı zamanda topluluğu da içeren ve "biz kimiz?" konusuna bir bakış sunan sergi, kampanya düzenleme ve tartışma gibi etkinliklere zemin hazırlayan, gerçek hayata yönelik projelerin (belki de okul konseyi vasıtasıyla) belirlenmesi için çaba göstermeye değer.

6.2. 10 No.lu Yeterlilik

10 No.lu Yeterlilik: çeşitli kaynakların kullanımını teşvik eden öğrenme ortamı

Öğrencilerin, medya, istatistikler ve ICT tabanlı kaynaklar da dahil olmak üzere, değişik kaynaklardan gelen bilgileri kullanarak, güncel siyasi, etik, sosyal ve kültürel konuları, sorunları ya da olayları eleştirel bir şekilde analiz etmelerine imkan veren öğrenme ortamı

6.2.1. Tanım ve örnekler: “bu yeterliliği karşılayan öğretmenlerin göstereceği nitelikler...”

Bu DVE/İHE yeterliliğini karşılayan öğretmenler, örneğin özellikle şu nitelikleri sergileyeceklerdir:

- DVE / İHE projelerine olan ihtiyaç hususundaki argümanların geliştirilmesi için kendi branş derslerinde veri toplama çalışmasından yararlanırlar. Örneğin:
 - Tarih öğretmenleri, öğrencilerden değişik medya kaynaklarından yararlanarak geçmişteki demokratik olmayan toplumlar hakkında bilgi toplamalarını isteyebilirler. Toplanan veriler ve varılan sonuçlar, günümüz dünyasındaki durumla karşılaştırma yapılmasında kullanılabilir.
 - Coğrafya öğretmenleri, öğrencilerden kirlilik ya da kaynak israfı hakkında veri toplamalarını isteyebilir ve sonra da, tartışmaya kuvvetli bir sorumluluk ve etik tüketicilik bilinci katarak, küresel sürdürülebilirliğe ilişkin ileriye yönelik perspektifleri tartışabilir.
 - Müzik ya da sanat tarihi öğretmenleri ise, kimlik duygusunun geliştirilmesinde kültürel miras ve sanatın etkisinden yararlanabilir.
- Öğrencilerin medyanın DVE / İHE bilgi ve becerilerine katkıda bulunan yönlerini analiz etmelerini ve tartışmalarını sağlayabilirler. Örneğin reklamların ve bunların etkilerinin analiz edilmesi, farklı haber programlarının birbirleriyle çelişen içeriklerinin araştırılması, basın özgürlüğü; TV'nin fikirleri nasıl biçimlendirebildiği ve medya ve fikir anketlerinin demokrasilerde seçimleri nasıl etkileyebildiği.
- Öğrencilerin, istatistiklerin hem olumlu değerini, hem de sınırlamalarını araştırmaları için gerekli imkanları yaratabilirler:
 - Olumlu değer: her tür kanıt gibi aynı derecede eleştirel incelemenin yapılması gereken istatistiksel kanıtlar, argüman ve tartışmanın temel taşlarından bazılarının sağlanmasında yardımcı olurlar. İstatistikler, kamu hayatında nelerin meydana geldiğine ilişkin açık, bağımsız ve adil bir ölçüte sahip olunmasında yardımcı olabilirler; yerel ve ulusal hükümetler, politikaların oluşturulmasında istatistiklerden yararlanırlar ve kamu hizmeti veren kuruluşlar, belirli politika alanlarında her hangi bir ilerlemenin kaydedilip kaydedilmediği ölçmek üzere düzenli olarak istatistik yayınlarlar. Baskı grupları da argümanlarını desteklemek üzere istatistikler hazırlarlar.
 - Sınırlamalar: istatistiklerin değeri, bilginin toplanma ve sunulma biçimlerinin doğruluğuna, soruların soruluş biçimine ve bilgileri hazırlayanların güvenilirliğine bağlıdır. İstatistikler ahlaksız siyasi rejimler tarafından uydurulabilir, ya da demokratik rejimlerde “çarpıtılabilir”. Bunlar kısmi ve / veya seçici niteliktedirler; bazı şeylerin nicel olarak ölçülmesi zordur.
- Öğrencilerin DVE / İHE bilgi ve becerilerini geliştirmek üzere ICT tabanlı kaynaklardan etkin bir şekilde yararlanırlar:
 - Bu, çağdaş sosyal ve siyasi konulara yönelik derinlemesine araştırma ve analize imkan verir.
 - Bilgi pasif bir şekilde elde edilmez; araştırma yapılandırılır. Öğrenciler dikkate aldıkları bilgi ile belli bir şey yaparlar.
 - “fark yaratma” ve diğerlerini ikna etme olanakları, işbirliği çalışması faaliyetleri ve proje çalışmasına dahil edilir.
 - Öğrenciler, fikirlerini nasıl iletebilecekleri konusunda kritik ve yaratıcı seçimlerde bulunurlar.

6.2.2. İlerleme şeması

10 No.lu Yeterlilik: çeşitli kaynakların kullanımını teşvik eden öğrenme ortamı	
<p>Adım 1 (odaklanma)</p> <p><i>Değişik iletişim araçlarının, istatistiklerin ve BİT'in, nasıl bir kaynak, yöntem ve konu olarak öğretim sisteminizin bir parçası olabileceğini düşünmüş değilsiniz. Bu kaynakların öğretim sisteminizi nasıl zenginleştirebileceğini ve DVE/İHE içerik ve metodolojisinin öğretim sisteminize dahil edilmesinde yardımcı olabileceğini pek dikkate almadınız. Derslerinizde medya, istatistikler ve BİT'ten yararlanma hususunda kendinizi hazırlıksız hissediyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• İşe, müfredatınızı destekleyen uygun medya, istatistik ve ICT kaynakları (gazete, dergi, bülten, rapor, yayın, web sitesi vs) arayıp bularak başlayınız.• Gerekliyse eğitim imkanlarını da araştırmak suretiyle, söz konusu kaynakları derslerinizde kullanma yöntemleri konusunda kendinize güveniniz tam olmalıdır.• Meslektaşlarınıza danışarak yeni fikirler edininiz.• Saptadığınız kaynakları analiz ediniz. Bunlar sizin öğretim programınıza ne kadar uyuyorlar? Öğrencilerin güncel konulara yönelik araştırma ve analitik becerilerinin geliştirilmesinde ne kadar yardımcı olabilirler?
<p>Adım 2 (gelişme)</p> <p><i>Medya, istatistikler ve BİT'in sınıfta anlattığımız derse nasıl katkıda bulunabileceğinin bilincindediniz. Bazı ilgili içeriği tespit edip bunlara ilişkin faaliyetleri sınıfta ders kapsamında planlıyorsunuz. Ancak bu sınırlı bir çabadır ve siz, öğrencilerin analitik ve araştırma becerilerinin geliştirilmesinde öğretiminizin ne kadar etkili olduğundan emin değilsiniz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Derslerinizin planlamasını yaparken, medya, istatistik ya da ICT tabanlı faaliyetleri ders programına dahil ediniz ve bunu yapmadaki amaç ve gayelerinizi açıkça belirleyiniz.• Her bir öğrenci ya da grup için yeterli kaynağa sahip olduğunuzdan emin olunuz.• Öğrenciler için açık ve net talimatlar (çalışma tabloları, görevler, yapacak işler listesi vs) hazırlayınız.• Öğrencilerin çalışmasını temel başarı göstergesi olarak kullanarak dersi yapın ve değerlendirin.• Öğrencilerden bu süreçte öğrenmiş olduklarını sınıfla paylaşmalarını isteyiniz.
<p>Adım 3 (Bilgilerin oturması)</p> <p><i>Medya, istatistikler ve BİT'i sınıf öğretiminizde kullanmak ve DVE/İHE ile bağlantısını kurmak üzere sistematik bir yol geliştirdiniz. Bazen öğrencilerin becerilerinin geliştirilmesinin ön plana çıkarılmasında üstü örtülü biçimde bile olsa, bunları sıklıkla kullanıyorsunuz. Ancak DVE/İHE bağlantıları yine de "derin öğrenmeden" ziyade konu içeriğine ilişkin bir tesadüfî temsil edebilmektedir.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Öğrencilere, derslerinde medya, istatistik ve ICT kullanımının planlanmasında daha bağımsız bir rol veriniz. Öğrencilerin katılımını ve ilgilerini azami seviyeye çıkarmak için, öğrencilerin ilgisini çeken konulara öğretiminizde yer vermeye çalışınız.• Meslektaşlarınızla işbirliği yapınız. Onları, DVE/İHE amaç ve gayelerinin başarılması ve demokratik, tüm okulu kapsayan yaklaşımın desteklenmesi için değişik branş öğretmenleri arasında ekip çalışması geliştirmeye teşvik ediniz.• Derslerinizin etkileri hususunda daima geri bildirim toplayınız (öğrencinin kendini veya arkadaşını değerlendirmesi yöntemiyle olabilir)
<p>Adım 4 (ileri seviye)</p> <p><i>Sınıf öğretiminizde medya, istatistik ve BİT'in kullanılması ve DVE/İHE konuları ile açık bağlantılar kurulması, artık mesleki performansınızın doğal ve sürdürülebilir bir parçası haline gelmiştir.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Öğrencilerinizin medya ve ICT kullanıcılarından bilgi yaratıcıları ve üreticilerine dönüşmelerini sağlayınız.• Argümanlarını destekleyici bilgi ve cephane ile donatarak, öğrencileri kendilerini ilgilendiren bir konudaki savunma ve ikna becerilerini geliştirmeye teşvik ediniz.• Bilgi ve becerilerinizi meslektaşlarınızla paylaşınız.

6.3. 11 No.lu Yeterlilik

11 No.lu Yeterlilik: Uygun yerel topluluk ortaklıkları çerçevesinde işbirliği çalışması

Öğrencilerin kendi yerel topluluklarında demokratik vatandaşlık konuları ile uğraşmaları için bazı imkanların planlanması ve uygulanması amacıyla (yerel topluluk kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ya da gönüllü kuruluş temsilcileri gibi) uygun ortaklar ile işbirliği çalışması

6.3.1. Tanım ve örnekler: “bu yeterliliği karşılayan öğretmenlerin sergileyecekleri nitelikler...”

Bu DVE/İHE yeterliliğini karşılayan öğretmenler, örneğin aşağıdaki özellikleri sergileyebilirler:

- Yapılandırılmış bir şekilde karşılıklı faydaları ve çalışmayı kabul eden uygun ve kararlı ortaklar tespit etmek suretiyle, yerel topluluk grupları ile çalışma bağlantıları kurabilirler
- Ortak bir vizyon kararlaştırarak ve ortak amaçlar belirleyerek, ortaklar (veliler, aileler, STK'lar ve sivil toplum kuruluşları, kiliseler, çıkar grupları, topluluk temsilcileri, seçilmiş yetkililer, medya uzmanları, yerel idareler, müzeler, kütüphaneler vs) ile ortaklıklar kurup bu ilişkileri derinleştirebilirler. Okul / yerel topluluk ortaklığına ilişkin yol gösterici ilkeler şunları içerebilir: eşitlik ve karşılıklı saygı, öğrenci odaklılık ve kapsayıcı olma, vizyon ve amaçlarda açıklık, şeffaflık, sürdürülebilir taahhüt, yeni yaklaşımları deneme iradesi ve nelerin yapılabileceğine ilişkin gerçekçilik.
- Öğrencilerin öğrenme dengeleri konularında daima uyanıktırlar; kendilerinin haklı olduğunu varsayan kişilerce ideolojik eğilimlerin koordinesiz biçimde aşılmasını önlemek amacıyla, bu gibi kişilerin gençlerle kurdukları etkileşimin niteliğinin izlenmesi önemlidir.
- Hem öğrencilerin DVE bilgi ve becerilerini geliştirecek hem de topluluk için faydaları olacak bazı olası “değişim eylemleri”ni tespit edebilirler. Örneğin:
 - Bir endişe ya da sorun hakkında diğer kişilere yazı yazma ve / veya sunum yapma; görüşlerin haber bülteni, web sitesi ya da diğer ortamlarda halka duyurulması
 - Danışma, oy verme ya da seçim faaliyetleri düzenleme; yerel / topluluk politikalarına katkıda bulunma
 - Toplantı, konferans, forum ya da tartışma düzenleme; diğerlerin görüşlerini temsil etme (örneğin bir kuruluşta, bir toplantı ya da etkinlikte)
 - Bir kuruluş politikasının oluşturulması, gözden geçirilmesi ya da değiştirilmesi
 - Sergi, kampanya, gösteri, topluluk etkinliği düzenleme ve gerçekleştirme (örneğin drama, kutlama ya da tatil günü)
 - Bir eylem grubu ya da ağı kurma ve geliştirme
- Örneğin öğretmenlerin dışında yetişkin kişilerin gençlere çok uzun süre “nutuk çekmesi” durumunda ince bir taktikle müdahalede bulunma gibi yardımlar sağlayarak, topluluk ortaklarının katılımını yönetebilir. Öğretmenlerin, sınıfta bulunan tüm yetişkinlerin bir derse ilişkin kendi rolleri ve nasıl katkı sağlayabilecekleri hususunda net olmalarını sağlamaları gerekir.
- Her hangi bir ortak projenin başarısını birlikte inceleyip değerlendirebilirler, izlenimlerini almak için öğrencilere danışabilirler, haber bülteni, sunum, web sitesi vs yolu ile öğrencilerin DVE çalışmalarının veliler ve daha geniş yerel topluluk ile nasıl paylaşılacağını düşünüp katarabilirler.

6.3.2. İlerleme şeması

11 No.lu Yeterlilik: uygun yerel topluluk ortaklıkları çerçevesinde işbirliği çalışması	
<p>Adım 1 (odaklanma) <i>Öğretim programı faaliyetlerinin desteklenmesinde yerel topluluk ortaklarından yetersiz bir şekilde yararlanılır ya da hiç yararlanılmaz. Ziyaretçilerden bireysel bazda geçici olarak yararlanılır. Veliler ve yerel topluluk genelde okulun DVE/İHE konusundaki yaklaşımdan habersizdir Okul ise, okul web sitesinde yerel topluluğun erişebileceği bir DVE/İHE sayfası oluşturmayı akl etmemiştir.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Başlangıç olarak Okulunuzda öğrencilerle çalışmaya istekli olabilecek bazı ortaklar arayınız (örneğin STK'lar ya da baskı grupları ile bağlantıları olan veliler, eğitim çalışması yapan yerel kuruluşların temsilcileri ve yerel meclis üyeleri)• Bir "değişim eylemi" içeren ve / veya öğrencileri kendilerini ilgilendiren bir konuda "farklılık yaratmaya" teşvik eden bir ya da iki öğretim programı projesi geliştiriniz. Sonuçları değerlendiriniz.• Okul dışı ziyaretçilerden daha etkin bir şekilde yararlanılması hususunda okul politikası kuralları oluşturmaya çalışınız.
<p>Adım 2 (gelişme)</p> <p><i>Sınıf faaliyetlerinin desteklenmesi için yerel ve ulusal kuruluşlardan bir miktar yararlanılır. DVE/İHE faaliyetlerinin desteklenmesinde yerel topluluk temsilcilerinden bir miktar yararlanılır. Velilere ve daha geniş yerel topluluğa hitap eden okul haber bültenlerinde DVE/İHE'ye yer verilir. Okulun, DVE/İHE'ye ilişkin bir sayfanın olduğu bir web sitesi vardır.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Örneğin ortak bir vizyon kararlaştırarak ve yıllık hedefler belirleyerek, belli yerel topluluk grupları ya da STK'lar bünyesinde DVE/İHE projelerini destekleyen ortaklıklar geliştirmeye çalışınız.• Yerel topluluğu ilgilendiren sorun alanlarını belirlemek üzere öğrencilerin velileri ile konuşunuz ve sonra da araştırmanızı bu konuyla ilgilenecek ilgili ortaklara yönlendiriniz.• Meslektaşlar ile çalışarak, DVE/İHE konuları ve olanakları hususunda harici yerel topluluk ortakları ile okulun katılımının kapsam ve ölçüsünü belirlemeye çalışınız.• Yerel topluluk ziyaretçileri ya da STK ziyaretçilerini bilgilendirme çalışmalarını, harici ortakların katılımının öğrenciler tarafından bir defaya mahsus bir etkinlik olarak değil de, öğrenme sürecinin kalıcı bir parçası olarak görülmesini sağlayacak biçimde geliştiriniz.
<p>Adım 3 (Bilgilerin oturtması)</p> <p><i>Yerel topluluk kaynaklarının tespit edilmesi / incelenmesi, DVE/İHE faaliyetleri için planlama desteği sağlar. Yerel topluluk ortaklarına rolleri hakkında açık biçimde yol gösterilir. Faaliyetlere ilişkin iletişim sürmektedir. Proje sonuçları ve öğrenci başarıları bir web sitesinde (gerekirse tercümesi ile birlikte) yayınlanır ve özel etkinliklerde (örneğin veli - öğretmen toplantılarında) velilere sunulur.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• DVE/İHE'nin var olduğu gerçeğini duyuracağınız ve hem veliler hem de ilgili yerel taraflar açısından ne anlama geldiğini örneklerle açıklayacağınız iletişim kanallarını çeşitlendiriniz.• DVE/İHE alanında okulunuzda ve / veya sınıfınızda sağlamış olduğunuz ilerlemeyi haber bültenleri ile ya da öğrenci başarılarını yerel basın, okul web sitesi ya da diğer medya kanallarından yaymak suretiyle kilit yerel paydaşlara bildiriniz.• Öğrencilerin DVE/İHE deneyimlerinin - örneğin çevre kuruluşlarının, hayır kurumlarının, baskı gruplarının ya da küresel kuruluşların temsilcileri gibi - STK'ların okulunuza / sınıfınıza daha fazla katılım sağlaması ile daha da zenginleştirilmesine yönelik yolları tespit ediniz. Öğrencilerin (bazen atıl durumdaki) idealizmini canlandırmanın ve harekete geçirmenin yollarını arayınız.
<p>Adım 4 (ileri seviye)</p> <p><i>Yerel topluluk ortakları, tam ve etkin ortaklık çerçevesinde okulda DVE/İHE faaliyetleri düzenlerler, desteklerler ve başlatırlar. İletişim mekanizmaları öğrenci yönetiminde olup dinamik bir yapıya sahiptir ve gerek veliler gerek yerel topluluğa bilgi ve kaynak sağlarlar.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Tüm yerel topluluk başarılı bir okul sayesinde kazançlı çıkar. Gençlerin, kendilerini etkileyen değişik hizmetleri (örneğin dinleme - eğlenme tesisleri, ulaşım ve yeşil alan konuları) iyileştirmek üzere bazı yerel topluluk ortakları ile birlikte çalışmasına imkan veren projeler oluşturunuz.• Ortakları gözden geçirip değerlendirmeye devam ediniz ve ileriye yönelik olanakları araştırınız.• Öğrencileri kendi kampanyaları ve diğer girişimleri için para toplama çalışmalarında destekleyiniz.

	• Projelerin daha az yetişkin / öğretmen katkı ve daha fazla öğrenci güdümlü olmasını sağlayacak yollar arayınız.

6.4. 12 Sayılı Yeterlilik

12 Sayılı Yeterlilik: Her tür ayrımcılık ile mücadele stratejileri

Her tür önyargı ve ayrımcılık ile mücadele etme ve ırkçılık karşıtlığını teşvik stratejileri

6.4.1. Tanım ve örnekler: “bu yeterliliği karşılayan öğretmenlerin gösterecekleri özellikler...”

Bu DVE/İHE yeterliliğini karşılayan öğretmenler, örneğin, aşağıdaki özellikleri sergileyeceklerdir:

- Sınıfta, tüm öğrencilerin katılımına değer veren, klişeleşmiş görüşlere karşı çıkılan ve öğrencilerin diğerlerindeki farklılıkları kabul etmeyi ve olumlu karşılamayı öğrendikleri bir öğrenme ortamı yaratırlar. Sınıf ve okuldaki çeşitlilikten yararlanan projeler başlatırlar. Örneğin:
 - İlgili konulara yönelik düşünme biçiminde duvar afişleri hazırlama
 - Tüm grupların başarılarına ilişkin olumlu görüntüler sunma
 - Öğrenciler için ilgileri, deneyimleri ve ihtiyaçlarına uygun öğrenme kaynaklarını tespit etme
 - Çok çeşitli insanlardan oluşan bir topluma yönelik katkı kapsamında klişelerin bırakılmasını sağlama ve olumlu tavırları teşvik etme
 - Öğrenciler arasındaki dil çeşitliliğine yönelik olumlu tavırları teşvik etme
 - Öğrencilere, farklı sosyal çevreye ve değişik ihtiyaçlara sahip, eşleştirildikleri diğer öğrenciler ile işbirliği içinde çalışma ve öğrenme deneyimi edinmelerine imkan sağlayan gruplandırma stratejilerinde esneklik gösterme. Başka bir ifade ile, öğrenciler, çeşitlilik arz eden ve dayanışma içersindeki bir toplumda yaşamaya hazır olurlar.
- Ayrımcılık, ırkçılık ve Yahudi aleyhtarlığının kendilerini değişik biçimlerde gösterebileceklerini anlarlar. Bunlar, mevcut olsun ya da olmasın bir kişi ya da grubu hedef alan, sosyal çevreyle ilgili konular, milliyet, din, cinsiyet, cinsel tercih, sakatlık ya da görünüşlerinden dolayı saldırganlık ima eden, aşağılama, alay etme amaçlı, birinin öz güveni ve öz değerini baltalayan her tür söz ya da eylem olarak tanımlanabilirler. Bu tür olaylar şunları içerir:
 - Sözlü suiistimal, tehdit, aşağılayıcı isim kullanma, hakaret, kadın düşmanı, ırkçı / ayrımcı / Yahudi aleyhtarı şakalar, tartışma / konuşma sırasında "tesadüfen" ırkçı yorumlarda bulunma ve kültürel geleneklerin (örneğin yiyecek, müzik, din, giyiniş) alaya alınması
 - Fiziksel saldırı, taciz, ırkçı kimlik ya da işaret takma gibi tahrik edici davranışta bulunma ve başkalarını ırkçı davranışta bulunmaya azmettirme
 - Diğer öğrenciler ya da yetişkinler ile bunların algılanan farklılıklarından dolayı işbirliği yapmayı reddetme; okula ırkçı materyal getirilmesi
- Çoklu ve değişken kimliklere ilişkin kavram ve bu kimlikleri nasıl devreye sokabileceğimiz hususunda pratik bir bilinçlilik sergilerler. Çoklu kimliğin geliştirilmesi tüm gençler için önemlidir; bu sayede, kişisel ya da “özel” değerler ile halkın değerleri arasında uzlaşma sağlayabilirler.
- Kabul edilemez davranışları içeren olayları ele almaya ve ırkçı, Yahudi aleyhtarı olaylarla baş etmek üzere okulda atılacak adımlara ilişkin ulusal ve yerel politikalar ile prosedürler hususunda bilinçlidirler. Sınıf ortak kuralları hususunda net ve açık bir tavır sergilerler. Örneğin "kimsenin küçümsenmemesi" veya "şahsi davranılmaması"
- Eşit imkan sunulmasını aktif biçimde teşvik ederler ve eşitsizliğin okul içinde ve dışında nelere yol açabileceğini anladıklarına dair bir tutum sergilerler. “Güç dinamikleri”nin, ve toplumlarımızda ırkçılığın, Yahudi aleyhtarlığının ve her tür ayrımcılığın, ekonomik ve siyasi hakimiyet biçimlerinin kalıcılığını sağlayarak nasıl ayırt edici bir rol oynadığının bilincindedirler. Öğrenciler ile birlikte çalışarak proje kolaylaştırma becerileri geliştirirler; bunun amacı, öğrencilere değişik eşitsizlik türlerine göğüs germeye ve köprü oluşturma projelerine katılmaya başlamaları için gerekli fırsatların sağlanmasıdır; projeler, farklılıkların bağdaştırılmasında, ve aidiyet ve topluluk konusunda ortak bir duygu yaratılmasında yardımcıdır.

6.4.2. İlerleme şeması

12 No.lu Yeterlilik: Her tür ayrımcılık ile mücadele stratejileri (Bölüm 1)	
<p>Adım 1 (odaklanma)</p> <p><i>Öğrencilerin önyargıları, klişe görüşleri ya da ırkçı görüşlerini (açık ya da kapalı biçimde), okul, öğretmen ya da çevreniz için önemli bir sorun olarak görmüyorsunuz ya da bunlarla uğraşmada kendinizi isteksiz hissediyorsunuz. İrkçiliğin bir sorun olarak ortaya çıkabileceği konulardan kaçınmak eğilimindedir. Değişik kültür ve dinler hakkındaki bilginizden emin değilsiniz ve farkına varmadan kişileri gücendirmektense hiç bir şey söylememeyi tercih ediyorsunuz. Bu tür konulara öğretim programında verilen yer sınırlıdır. Ayrımcılıkla mücadele ve ırk eşitliğine ilişkin ulusal ya da okul politikaları mevcut olabilir ancak bunlara ilişkin belgeler rafta toz içinde öylece duruyorlar. Bu konu ile bağlantılı öğretmen eğitimi ya yetersizdir ya da yoktur.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Bu konuda bilgi sahibi olunuz ve eğitim imkanı araştırınız.• Okul sistemindeki eşitsizlik ve ayrımcılık konuları, Avrupa'daki Roman topluluklarının durumu ile toplumlarımızdaki ırkçılık ve Yahudi aleyhtarlığı hususunda kitaplar okuyunuz.• Okulunuzdaki nüfusun nispeten homojen olması ve çok sayıda azınlık grubunu içermemesi halinde önyargı, ayrımcılık ve ırkçılığın sorun olmaktan çıkacağı yönünde varsayımında bulunmayınız.• Uyguladığınız DVE/İHE çalışma programları ve ders planlarının, klişelerle mücadele edilmesi, önyargı ve ayrımcılığın özelliklerinin kavranması ve kültürel perspektif çeşitliliğine yer verilmesi için öğrencilere mutlaka bazı fırsatlar vermesini sağlayınız.• Kültür ve kimliklerin dinamik özelliklerine ilişkin empati ve farkındalığı teşvik eden faaliyetler geliştiriniz.
<p>Adım 2 (gelişme)</p> <p><i>Okulun, en ilgili alan ve işlevleri kapsayan güncel bir ırk eşitliği politikası bulunmaktadır. İrkçi edebiyat yasaklanmış ve aşağılayıcı duvar yazıları ise silinmiştir. Tüm insan gruplarına ilişkin olumsuz düşünceler ve genelleştirmeler ile tutarlı bir şekilde mücadele edilmektedir. Bu konuda eğitilmiş olan okul personeli, ırkçı motivasyonu olan olaylara adil ve tutarlı bir şekilde müdahale etmektedirler. Öğretim materyalleri gittikçe artan bir şekilde yerel, ulusal ve küresel çeşitliliği yansıtmaktadır ancak benimsenmiş olan öğrenme yaklaşımları genelde emniyetli tarafta kalma ve çekişmeden kaçınma eğilimindedir. İrkli ilgili konular tartışıldığında açık tartışma ve münazaraya yönelik normal ortak kuralların geçerli olamayacağı endişesini yaşıyorsunuz. Keza, açık tartışmanın, öğrencilerin ırkçı görüşlerini teşvik etmesinden ya da hatta meşrulaştırmasından, sınıftaki diğer kişileri gücendirmesinden ve muhtemelen de okulda kabul edilemez görüşlerin yayılmasına yol açmasından korkuyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Hali hazırda, önyargı, ayrımcılık ve ırkçılığa ilişkin çalışmanızın çoğu, proaktif (ileriye hazırlıklı biçimde) olmaktan ziyade tepkisel özelliktedir. Öğrencilerin bu konular etrafındaki öğrenme imkanlarını geliştirmek üzere atabileceğiniz olumlu adımları araştırınız.• Mümkünse, kendilerini ve diğerlerini değişik olarak algılayan öğrencileri etkileşim kurmaya ve birlikte öğrenmeye teşvik ediniz.• Hassas konuların öğretilmesine ilişkin sınıf ortamı stratejileri üzerine eğitim almaya çalışınız.• Kültürler arası eğilimlere ilişkin farkındalığı geliştirmek için metodolojiler üzerine eğitim alın. Burada, kültürler arası terimi, eşit bireysellik anlayışı, ve kültürün dinamik yapısı ve her bir vatandaşın birden çok kimliğe sahip olmasına atıfta bulunmaktadır.• Ad takma ve kabadayılık yapma da dahil olmak üzere, öğrenciler arasında kişiler arası davranışa ilişkin öğretim programı çerçevesinde konunun işlenmesini ve bunun daha geniş DVE öğrenme konuları ile ilişkilendirilmesini sağlayınız.

12 No.lu Yeterlilik: Her tür ayrımcılık ile mücadele stratejileri (Bölüm 2)	
<p>Adım 3 (Bilgilerin oturması)</p> <p><i>Okulun ırk eşitliği politikası, değişik kitleler ve kullanımları açısından, kolay anlaşılır ve uygun niteliktedir. Okul, çeşitliliğin teşvik edici ve ırkçılığı yasaklayıcı bariz ve tutarlı mesajlar vermektedir. Her ne kadar ötekine karşı tavırların değiştirilmesine yönelik uygun metodolojilere ilişkin kapsamlı okul eğitimi henüz yapılmamış olsa da, kalite konuları hizmet içi eğitim yolu ile artan bir şekilde ele alınmaktadır.</i></p> <p><i>Faaliyetler ve kaynaklar, küresel konuları, deneyimleri ve endişeleri ön plana çıkarmaktadır.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • İyi ilişkileri ve karşılıklı saygıyı teşvik etmek üzere bir davranış talimatnamesi oluşturunuz; bunu, ortak alanlarda herkesin görebileceği biçimde asınız. • Ders planlarınızın, kaynaklarınızın ve öğretme tercihlerinizin sınıflardaki tüm öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını nasıl yansıttığını düşününüz. • Meslektaşlarınızı eşitlik / eşit imkan politikalarını ve ilgili konuları tartışmaya ve çözümlerin tespiti için birlikte çalışmaya teşvik ediniz; ve eğitim kaynaklarından yararlanarak öğrencilerin birbirlerini değerlendirmesini sağlayınız. • Öğrencileri medyadaki, öğretim materyallerindeki ve halk kültüründeki kişileri sorgulamaya teşvik ediniz. • Posterler, sergiler ve gösterilerde olumlu imajları teşvik ediniz. • Azınlıkların klişe olmayan rollerde tasvir edildiği kaynakları ve vakaları tespit ediniz. • Eşitlik konusunda öğrencilerinizle iyi hazırlanmış bir tartışmaya konuşmacı, velileri ya da yerel topluluk temsilcilerini davet ediniz. • Kültürler arası farkındalık üzerine tüm okulu kapsayan eğitim için kulis faaliyeti yürütünüz.
<p>Adım 4 (ileri seviye)</p> <p><i>Okul, herkesi kucaklayan bir okul haline gelmek için bir plan geliştirmiştir. Eşitlik politikası, okulda uygulanan öğretim programı, sistemi ve istihdam politikaları da dahil olmak üzere, okuldaki günlük hayat ve çalışma hakkında yönlendirme yapmaktadır ve bir eylem planına bağlanmıştır. Okul personeli her tür ayrımcılık biçimleri ile mücadele edilmesi ve herkesi kucaklayan politikaların teşvik edilmesi gereğini anlamaktadır ve bu konuda eğitim almıştır, destek görmektedir ve yetkilendirilmiştir.</i></p> <p><i>Posterler, sergiler ve çalışma gösterileri çeşitliliği, herkesi kucaklamayı ve küresel vatandaşlığı vurgulamaktadır ve bunlar ortak alanlarda sergilenmektedir. Eşitsizlikler ve toplumsal adaletsizlik ile mücadele edilmekte ve tartışmalarda ele alınmaktadır.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Irkçı, cinsiyetçi ya da ayrımcı olayları daha sistematik olarak rapor edin ve izleyin, ve bulguları politika, öğretim programı, davranış yönetimi ve yerel / bölgesel stratejik yanıtları bildirmede kullanın. . • Size okulun herkesi kucaklayan ortamını güçlendirme amacıyla proje yaratmanızda yardım edecek yerel topluluk ortakları bulunuz. • Tüm öğrencilere ilişkin sonuçların incelenmesi ve izlenmesini teşvik ediniz; ortaya çıkan kalıplar ışığında bazı işlem ve müdahaleler söz konusu olabilir. • Uygulamanızı geliştirmeyi sürdürünüz. • Başarılarınızı ve okulun olumlu, herkesi kucaklayan sistemini takdir ediniz.

- **7. Küme D: Katılımcı DVE/İHE yaklaşımlarının uygulanması ve değerlendirilmesi**

7.1. Ana hatlarıyla kısa anlatım ve teorik destekler

Bu yeterlilik kümesi, öğretmenleri, hem tüm okul kültürü ve sistemi ve hem de tek tek sınıflardaki öğretim uygulaması ile ilgili olarak uygulanmış olan DVE/İHE yaklaşımlarının mahiyetini ve etkinliğini düşünmeye ve değerlendirmeye sevk etmektedir. Şu soruya yanıt arar: “Bu işi daha iyi nasıl yapabiliriz?”

- Öğrencileri karar verme süreçlerine katmada ne kadar etkili olduk?
- DVE/İHE’yi öğretme yerine, onu model alarak dolaylı öğrenme fırsatını ne ölçüde yaratabildik?
- Öğrencilerin öğrenme değerlendirme açısından, öğretim yaklaşımımız ne kadar etkin olabilmıştır?
- Elde ettiğimiz sonuçları geliştirebilmek için başka neleri öğrenmemiz gerekir?

13 No.lu Yeterlilik: Öğrencilerin kararlara katılmalarının değerlendirilmesi

Öğrencilerin kendilerini etkileyen hususlarda hangi derecede söz sahibi olduklarının değerlendirilmesi ve öğrencilere karar verme süreçlerine katılım olanaklarının sağlanması.

14 No.lu Yeterlilik: Demokratik vatandaşlık ve insan hakları değerlerinin, tutumlarının ve eğilimlerinin modellenmesi

Gençlerden beklenen olumlu DVE/İHE değerleri, tavırlar ve eğilimlerin gösterilmesi- örneğin aktif bir vatandaşlık duruşu için model oluşturma; öğrencilerle dürüst, açık ve saygılı ilişkiler; demokratik bir öğretim tarzının yerleştirilmesi; ve öğrencileri planlama çalışmasına dahil etme ve eğitsel faaliyetleri sahiplenmelerini sağlama.

15 No.lu Yeterlilik: Öğretim yöntemleri ve öğrencilerin nasıl öğrendiklerinin incelenmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesi

Öğretim yöntemleri ve öğrencilerin öğrenmelerinin incelenmesi, takip edilmesi ve değerlendirilmesi için imkan ve irade, ve bu değerlendirmenin DVE/İHE eğitiminde ileriye yönelik planlama ve mesleki geliştirmeyi bildirmede kullanılması

Tablo 7: Küme D: Katılımcı DVE/İHE yaklaşımlarının uygulanması ve değerlendirilmesi

Karar vermede öğrencilerin sesinin duyulması ve katılımı önemlidir. Öğrencilerin kendilerini etkileyen kararlara katılma hakkı vardır; bu, okuldaki ilişkileri geliştirir ve diyalogu teşvik eder; ve en önemlisi de, bu, DVE/İHE öğrenimi için bir fırsat sunar.

Birçok öğretmen, öğrencilerin kararlara katılmalarının, sonuçta onları topluma aktif ve sorumlu bir şekilde katılmaları için güçlendirecek bir süreç doğrultusundaki iyi bir ilk adım olduğunu düşünür. Ancak araştırma kanıtları, gerçekte, öğrencilerin kendi öğrenimlerine ilişkin az sayıda karar verdikleri ve gerek kendilerinin gerek sınıf arkadaşlarının, kendileri için önemli hedefler belirledikleri projelere nadiren katıldıklarını göstermektedir. Bu nedenle, öğretmenlerin, öğrencilerin eğitiminde bağımsız bir karar verme rolünün sağlanmasının kolay olduğu yönünde bir varsayımda bulunmamaları gerekir: sınıfın yapısı, eğitim dışı faaliyetlere ayrılan zamanın kısıtlı oluşu ve tepeden aşağı doğru inen karar verme sistemi, öğretmenlerin diğer öğretmenler ve personel ile işbirliği içinde çalışmalarını zorlaştıran şartları daha da ağırlaştırmaktadır.

Değişikliğe başlamak için, öğretmenler, öğrenci katılımının en dolaysız olduğu alanlara odaklanacaklardır:

- Okul kuralları ve politikaları, yaptırım ve ödül politikaları (örneğin cinsiyet ayrımcılığı karşıtlığı, ırkçılık karşıtlığı, zorbalığa karşı gelme, fırsat eşitliği politikaları, ve giyim kuralları ve üniformalar)
- Öğretim programının içeriği ve yapısı ile öğrenme ve öğretme yöntemleri
- Toplumsal konular; sosyal imkanlar / öğretim programının dışında kalan faaliyetler, yeni öğrencilere hoş geldin toplantısı düzenlenmesi, veli etkinlikleri düzenlenmesi ve öğrencinin refahı

Öğretmenlerin bu yeterliliği karşılamak için ihtiyaç duydukları birbirleriyle bağlantılı üç bilgi ve anlayış unsuru bulunmaktadır:

- Karar verme ve düşünme süreçlerini teşvik eden öğretme stratejileri ve faaliyetlere ilişkin bilgi
- Öğrencilere yönelik mevcut öğrenme imkanları hakkında eleştirel düşünme ve analiz
- Vatandaşlık eğitiminin amaçları ve özellikle de, kendilerini etkileyen konularda “öğrencilerin sesinin” hangi yapıda olması gerektiği konusundaki bilgi ve anlayış

Demokratik vatandaşlık ve insan haklarına ilişkin değerler, ilkeler ve tavırlar için modelleme ve bunların ortaya konulması, bunları öğretmedeki etkin “dolaylı” yoldur. Mesaj ve ortamın uyumlu, amaç ve araçların da tutarlı olması gerekir. Bu ayırt edici uyum yaklaşımı için hayati önem arz eden bazı temel ilkeler bulunmaktadır:

- Aktif vatandaşlık, en iyi şekilde, öğrencilere vaaz vererek değil , uygulayarak öğretilir; kişilere, bireylere demokratik vatandaşlık ve insan hakları konularını araştırma imkanları tanınmalı, ancak nasıl düşünceleri ya da hareket etmeleri gerektiği söylenmemelidir.
- Aktif vatandaşlığa yönelik eğitim, sadece gerçeklere ilişkin bilgilerin emilmesi değildir, pratik anlayış, beceri ve kabiliyet, ve değer ve eğilimler ile ilgilidir.
- Öğrenme ortamı mesajdır: öğrenciler, öğretmenlerin kendileri için oluşturdukları örnekler ve okul hayatının düzenlendiği biçimler sayesinde, en az formal eğitim yöntemlerinin öğretebileceği kadar demokratik vatandaşlığı öğrenebilirler.

Eğitimde, modelleme, öğretmenleri öğrenci yerine koyar. Bu, onların bir öğrenci perspektifinden DVE/İHE’de olup bitenleri görmelerine ve deneyimlemelerine imkan verir. DVE/İHE öğretiminin ve öğrenme faaliyetlerinin, örneğin proje çalışmasının nasıl oluşturulacağı ve yine derslerin ve çalışma programlarının nasıl planlanacağı konularında eğitimci tarafından yönetilecek tartışmalar yoluyla modellenmesi gerekir. Eğitimcilerin de çatışmaların argüman ve tartışma yolu ile çözümlenmesine yönelik saygı ve isteklilik gibi, öğretmenlerden göstermelerini bekledikleri demokratik değer ve eğilimleri modellemeleri gerekir.

Ancak, etkili olması için, modellemenin ardından bir düşünme süresinin gelmesi gerekir. Öğretmenlerin, eğitimleri sırasında deneyim kazanmış oldukları hususları ilerideki durumlara nasıl uygulayabileceklerini düşünmek için zamana ihtiyaçları vardır. Eğitimcinin katılımcıları öğretme, öğrenme, planlama, kavramlar ve değerleri düşünmeye ve bunları diğerleriyle paylaşmaya teşvik edici bir şekilde faaliyetleri tasarlaması önemlidir. Öğretmenlerin ve eğitimcilerin kendi kendine düşünme uygulamasına teşvik edilmeleri gerekir. Düşünmenin amacı ya da nesnesine bağlı olarak değişik düşünme kategorileri vardır. Eleştirel düşünme sürecinin en ayırt edici özelliği, varsayımların bulunmasına odaklanmasıdır. Böylece, hem yeni başlayan, hem de deneyimli öğretmenlerin kendi gizli kalmış varsayımlarını keşfetmelerinde faydalı olur.

Varsayımların açığa çıkarılmasının değişik yolları bulunmaktadır. Örneğin:

- Öğretim faaliyetleri ile ilgili kişisel günlük tutarak öğrenciler ya da öğretmenler olarak kendi deneyimlerimiz hakkında daha bilinçli olabiliriz. Otobiyografik düşünmeyi kullanıyoruz, çünkü bu, kendimizi öğretmen, öğrenci ya da eğitimci olarak daha açık ve net bir şekilde görmemiz için iyi bir çıkış noktasıdır. Bu kavrayışlar derin ve uzun süreli etkiye sahiptir.
- Kendimizi öğrencilerimizin gözünden görme ilginç belki de şaşırtıcı olabilir, çünkü, öğrencilerin bizim hareketlerimizi, kastettiğimiz biçimde yorumlamadıklarını keşfedebiliriz. Sıklıkla, öğrencilerin hareket ve sözlerimize yüklemiş oldukları anlamların farklılığı karşısında şaşırıp kalırız.
- Kendimizi meslektaşlarımızın gözünden görme ise, eleştirel düşünmenin bir başka yoludur. Örneğin,

meslektaşlarımıza onlara göre öğrencilerin öğrenmeye gösterdikleri direncin tipik nedenlerinin neler olduğunu ve kendilerinin bu nedenlerin nasıl üstesinden geldiklerini sorsak, bu sorun hakkında yeni yorumlara yol açabilecek nitelikte cevaplar alabiliriz.

- Görüşlerimizin kuramsal literatür ile karşılaştırılması da varsayım aramanın başka bir yönüdür.

Modellemenin dikkatli bir şekilde planlanması ve uygulanması gerekir. Modelleme, “dolaylı” bir öğretim yöntemi olduğu için, tek bir doktrine dayanarak öğretmemeye dikkat edilmelidir. Bu nedenle, öğrencilerin ifade, kendi inançları ve beklentileri hakkında düşünme, eleştirel düşünme, karar verme ve vatandaşlık konularına serbest aktif katılım özgürlüğünün geliştirilmesi önemlidir. Bu, öğrencilerin vatandaşlık yeterliliklerini öğrenmelerinde uygulamaların modellenmesi için eğitim sonuçları ve sosyal algı teorisi hakkında bilgi ve anlayışı gerektirir.

Öğretme yöntemleri ve öğrencilerin öğrenmelerinin incelenmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesi, öğretmenlere öğretim/öğrenme süreçlerinin sürekli gelişimine ilişkin fırsat verir. Öğretmenler, performanslarını geliştirmek için öğrenciler ve diğer kaynaklardan (örneğin, meslektaşlar, danışmanlar ve yüksek öğretimdeki hocalar) mümkün olan tüm geri bildirim kullanımlarına yönelik yöntemler geliştirebilmelidirler. Dört tipik ve basit soru göz önünde tutulabilir.

- Ne yapmaya çalışıyorum?
- İşimi nasıl yapıyorum?
- İşimi iyi yaptığımdan nasıl emin olabilirim?
- İşimi geliştirmek için neler yapabilirim?

(Ekteki değerlendirmeye ilişkin kendi kendini değerlendirme araçları ve DVE/İHE kontrol listesine bakınız.)

7.2. 13 No.lu Yeterlilik

13 Sayılı Yeterlilik: Öğrencilerin kararlara katılımlarının değerlendirilmesi

Öğrencilerin kendilerini etkileyen hususlarda hangi derecede söz sahibi olduklarının değerlendirilmesi ve öğrencilere karar verme süreçlerine katılım olanaklarının sağlanması.

7.2.1. Tanım ve örnekler: “bu yeterliliği karşılayan öğretmenlerin gösterecekleri özellikler...”

Bu DVE/İHE yeterliliğini karşılayan öğretmenler, aşağıdaki özellikleri göstereceklerdir:

- Öğretim yöntemleri, okul politikaları ya da müfredat planlamasında öğrencilerin öğrenmeleri ve okuldaki günlük yaşamları için odak nitelikte olan konularda, öğrencilerin etkilerini göz önünde tutarlar ve bu etkiyi ölçerler. Öğrencinin kendi derslerinde sorumluluk üstlenebilme yeteneğine güvenirler.
- Öğrencileri, öğretim sürecine katılmaya teşvik ederler. Öğretmenler ve öğrenciler, vatandaşlık faaliyetlerini birlikte planlarlar. Öğretme prosedürleri öğrenciler tarafından sistematik bir şekilde değerlendirilir. Öğrenciler kendi çalışmalarını da değerlendirirler.
- Öğrenme ve öğretme yöntemlerinin, öğrenciler tarafından değerlendirilmeye açık olacağı biçimde değerlendirme süreçlerini düzenleyerek, öğrendiklerini analiz etmede öğrencilere yardımcı olurlar. Bu değerlendirme, daha sonra uygulamalarını geliştirmede öğretmenler için faydalı olacaktır.
- Öncelikle, araştırma imkanları sunan etkili vatandaşlığı hayata geçirmeleri için öğrencileri gerekli becerilerle donatmaya çalışırlar ve içersinde gençlerin özgürce düşünebilecekleri net bir çerçeve oluşturmaya çalışırlar.
- Öğrencilere, ne yapmalarına ya da nelere inanmalarına karar vermek zorunda oldukları durumlarda, şüphe, belirsizlik ya da zorluk hissettiren vatandaşlık deneyimleri temelinde, durumları ve sorunları tanımlamalarına nasıl yardım edileceğini bilirler. Öğrencilerin kişisel doğru ve yanlış algılarıyla ve değişik görüş açısına sahip kişisel değerler sistemiyle karşılaşırlar. Bu süreçten geçerek, öğrencilerin eleştirel düşünmesi için ne kadar iyi imkan sağlamış olduklarını değerlendirebilirler.
- Öğrencileri okul camiasını ilgilendiren gerçek hayat konularının içine katarlar ve sorun çözme stratejilerini tespit edip seçmelerinde, sorunların çözümünde diğerleri ile işbirliği yapmalarında ve tercih edilen görüş açıları ile çatışabilecek değişik çözüm ve kanıtlara açık olunmasında onlara yardım ederler. Daha sonra öğretmenler, probleme konu olan durumun öncesi/sonrası hakkında öğrencilerle birlikte bir inceleme çalışması yaparak katılımlarını değerlendirebilirler.
- Muğlak ve karmaşık olan durumlarda öğrencilere nasıl düşünecekleri konusunda yardım ederler. Örneğin okulla ilgili bir zıtlık ya da ikilem halinde, öğretmenler aşağıdakilere benzer sorulardan yararlanarak öğrencilere konunun çözümü için eleştirel ve etik yolla karar vermelerinde yardım edebilirler: Eğer siz yerinde olsaydınız ne yapardınız? Niçin..... düşünöyorsunuz? Diğer kişilerin bakış açıları nelerdir? Diğerlerinin duyguları ve değerleri nelerdir? Öğrencilerin DVE / İHE becerilerindeki değişiklikleri gözlemek üzere öğrencilerin cevaplarının kaydını (yazı, video) tutarlar.

7.2.2. İlerleme şeması

13 No.lu Yeterlilik: Öğrencilerin karar vermeye katılmalarının değerlendirilmesi	
<p>Adım 1 (odaklanma)</p> <p><i>Öğrencileri karar verme sürecine dahil etmekten korkuyorsunuz ya da muhtemelen buna karşı çıkıyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">Konu hakkında daha fazla bilgi toplayınız. Karar-verme teorisi ve araştırması hakkında bilgi edininiz, ve daha kapsayıcı bir karar-alma sürecinin geliştirilmesi için atılan bazı örnek adımları okuyunuz; örneğin öğrenci konseyleri başka yerlerde nasıl çalışıyor?Karmaşık karar verme alternatiflerini içeren durumlara ilişkin önceki deneyimlerinizi düşününüz. Sizin için önem arz eden değerleri düşününüz ve bunlar üzerine odaklanınız.
<p>Adım 2 (gelişme)</p> <p><i>Öğrenci katılımına karşı değilsiniz ancak durumun kontrolünüzden çıkacağından korkuyorsunuz. Karar verme süreçlerini teşvik eden öğretmenlerin somut örnekleri hakkında daha fazla bilgiye ihtiyacınız olduğunu hissediyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">Bunun uygulandığı bir okul ya da sınıf bulunuz ve somut örnekleri gözlemleyip, dinleyiniz; sınıf içindeki öğretim faaliyetlerine ilişkin videoları bulup, izleyiniz.Öğretmenlerin öğrencilerin karar verme süreçlerini desteklemek için kullandığı soru türlerini gözlemleyip kaydediniz. Sokrat usulü sorular, öğrencilerin eleştirel düşünmesini ve karar vermelerini destekleyecek iyi örneklerdir.İşbirliği yaparak öğrenme ve grup çalışması konusundaki eğitim fırsatları için kulis yapınız.
<p>Adım 3 (Bilgilerin oturması)</p> <p><i>Öğrencileri karar verme sürecine dahil etmenin önemini anlıyorsunuz. Karar vermeyi teşvik etmek üzere öğrenci faaliyetlerine yer vermeye başladınız. Çocuklara danışmak için çeşitli yöntemler kullanıyorsunuz. Ancak bu zaman almaktadır ve bazen klasik yukarıdan aşağı yöntemlerine geri dönüş yapıyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">Öğrencilerden ya da meslektaşlardan yürüttüğünüz öğretim faaliyetlerini videoya çekmelerini isteyiniz.Onlardan bu videoları izleyerek yorumda bulunmalarını isteyiniz. İsterseniz yorumlar için bir tablo hazırlayabilirsiniz.Videoyu seyredip kendi gözleminizi yazınız.Öğrencilerinizin ya da meslektaşlarınızın gözlemlerine ilişkin sonuçları karşılaştırınız; sizin gözleminizle öğrencilerinizin ya da meslektaşlarınızın gözlemleri arasındaki farkların neler olduğunu bulup tartınız.Yöntemlerinizi geliştirmek için stratejiler oluşturunuz; daha az zaman harcama, yapılacak işleri net ve kısa bir hale getirme, ileride başvurulmak üzere kararların kaydedilmesi, rutin işlerin tespit edilmesi vs.Öğrencilere danışılması konusunda sizin ve okulun strateji repertuarını artırınız. Örneğin sınıf ve okul konseyleri, grup tartışmaları, öğrenci çalışma partileri, planlama grupları, anketler / araştırmalar ve öneri kutuları.
<p>Adım 4 (ileri seviye)</p> <p><i>Öğrencilerin açık ve sorumlu bir karar verme sürecine katılmasına izin verilmesi ve öğrencilere söz hakkı tanınmasında bir öğretmen olarak sorumluluğunuzu kabul ediyorsunuz. Tercihler konusunda daha etik düşünmeye ve bilinçli düşünce için daha fazla fırsata gereksinim olduğunu hissediyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">Öğrencilerinizi güçlendirme ve onlara özgürlük ve söz hakkı verme konusunda, bir öğretmen olarak sorumluluğunuz ve hareketleriniz arasında uyumsuzluk olup olmadığına sürekli dikkat ediniz.Öğrenci katılımının kapsamını genişletebilir misiniz?Öğrencilere danışılmasına, okulunuzun iyileştirme ya da geliştirme planında yer verilmesini temin etmek üzere bir eylem planı hazırlayınız.Öğrencilerin bağımsız olarak kendi kendilerine düşünmelerini geliştirmek amacıyla, derslerinizde düşünmek ve strateji oluşturmak için rutin olarak zaman ayırın.

7.3. 14 No.lu Yeterlilik

14 No.lu Yeterlilik: Demokratik vatandaşlık ve insan hakları değerlerinin, tutumlarının ve eğilimlerinin modellenmesi

Gençlerden beklenen olumlu DVE/İHE değerleri, tavırlar ve eğilimlerin gösterilmesi- örneğin aktif bir vatandaşlık duruşu için model oluşturma; öğrencilerle dürüst, açık ve saygılı ilişkiler; demokratik bir öğretme tarzının yerleştirilmesi; ve öğrencileri planlama çalışmasına dahil etme ve eğitsel faaliyetleri sahiplenmelerini sağlama.

7.3.1. Tanım ve örnekler: “bu yeterliliği karşılayan öğretmenlerin gösterecekleri nitelikler...”

Bu DVE/İHE yeterliliğini karşılayan öğretmenler, aşağıdaki özellikleri sergileyeceklerdir:

- Neden öğrettikleri ve yine neden belirli bir tarzda öğretmeyi tercih ettikleri üzerinde düşünürler. Uygulamalarını adalet, hakkaniyet ve merhamet gibi temel demokratik değerlere oturtmaya çalışırlar. Bu değerlerden, öğrenciler ile nasıl ilişki kurulacağı ve sınıfların nasıl organize edileceğine dair yöntemler çıkarırlar. (kendilerinininki de dahil olmak üzere) Tüm seslerin duyulduğu ve herkesin konuşabildiği ve eğitim süreçlerinin samimi görüşmelere açık olduğu uygun şartları oluşturmaya gayret ederler.
- Sınıf içinde kullandıkları dilin bilincindedirler, öğrencilerle öğrenme süreçlerinin ele alınmasında açık ve şeffaftırlar ve öğrencilere yönelik kendi zihinsel süreçlerini modellemeye hazırdırlar. Bu süreçler eleştirel düşünmeyi, değerlendirmeyi ve diğerleri ile deneyim ve bilgiyi paylaşmayı içerebilir.
- Öğrencileri kendi deneyimleri ve öğrenme süreçlerini düşünmeye teşvik ederler; buna, ilgilerini çeken konuların seçimi de dahildir.
- Demokratik iletişimi örneklendirirler. Öğrencilere siyasi, toplumsal ve çekişmeli konularda fikirlerini özgürce ifade etme olanağı sağlarlar. Öğrencileri bu tür konuları sınıfta gündeme getirmeye teşvik ederler. Öğrencilerin, kendilerine ters düşen fikirlerine açıktırlar. Öğrencileri, gerek diğer öğretmenlerinkinden ve gerek kendi arkadaşlarının çoğunluğundan farklı olan fikirlerini ifade etmeye teşvik ederler. Belirli bir konuda değişik görüş açıları ya da perspektifler sunarlar. Öğrencileri, insanların farklı fikirlere sahip olduğu siyasi ya da toplumsal konuları tartışmaya teşvik ederler. Öğretmenler saygıya dayalı fikir ayrılığı ve yapıcı eleştiri konularında örnek olurlar. Geniş anlamdaki toplumun içinden kaçınılmaz olarak sınıf içine taşınan “ötekiler” hakkındaki varsayımları ortaya çıkaran ve bunlarla mücadele eden demokratik söylem için kurallar oluştururlar.
- Sınıflarındaki gücün mevcudiyeti, bunun kötü amaçla kullanılması potansiyeli ve bu gücün öğrenciler üzerindeki etkilerinin bilincindedirler ve bu konuda uyanıktırlar. Kendi eylemlerinin öğrencilerin seslerini susturabileceğinin ya da harekete geçirebileceğinin bilincinde ve farkındadırlar. Öğrencilerin söylediklerini ciddi ve dikkatli bir şekilde dinlerler. Sınıfta kendilerinin gündemi değil de öğrencilerin endişeleri ön planda olduğunda, bilinçli olarak bu tür endişelere yönelik düşünme anları yaratırlar. Öğrencilerin ortak endişe konularında neler hissettiklerini anlamak için sürekli çaba harcarlar ve bu bilgiyi açıklarlar. Öğrencileri kendi eylem ve davranışlarını düşünmeye teşvik ederler ve öğrencilerin endişelerine karşı uygun davranış biçimi benimsemeye çaba gösterirler. Öğrencilere güvenirlere ve öğrencilerin birbirlerini değerlendirdikleri öğrenme yöntemini ders repertuarlarına katarlar.
- Farklı öğrencilerin öğrenme ve düşünme biçimlerini anlamasını bilirler. Öğrencilerin, örneğin sorgulama, deneyimleme, anlam arayışı, yaratıcılık, bilinçli düşünme ve önyargılara karşı koyma gibi kendi başlarına düşünmelerini güçlendirmek üzere, düşünceli olmayı teşvik eden ve esnek stratejiler kullanan sınıflar tasarlarlar.

7.3.2. İlerleme şeması

14 No.lu Yeterlilik: Demokratik vatandaşlık ve insan hakları değerleri, tavır ve eğilimlerin modellenmesi	
<p>Adım 1 (odaklanma)</p> <p><i>“Kontrol sizde olduğunda” kendinizi daha rahat hissediyorsunuz. Bir konu hakkında konuşurken ve sunum yaparken diğerlerinin üzerinde yarattığınız güç ve etkinin bilincinde değilsiniz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Bu yöntem hakkında daha fazla araştırma yapıp materyal okuyunuz.• İletişim becerileriniz hususunda, diğerlerinin öğrenmelerini ya da davranışlarını etkilemiş olduğunuzu düşündüğünüz önceki deneyimlerinizi düşününüz. Nasıl ve neden diğerlerini etkileme gücüne sahip olduğunuzu düşünün. İletişim becerilerinizden etkilenmeyen kişiler oldu mu? Neden?• Modellendirme yararlanarak bir ders ya da faaliyet planlaması yapınız.
<p>Adım 2 (gelişme)</p> <p><i>Öğretmen modelleme uygulamalarının somut örnekleri hakkında daha fazla bilgiye ve modelleme ile nelerin öğretildiğini açıklığa kavuşturmaya ihtiyacınız olduğunu hissediyorsunuz. Diğerlerinin öğrenmesi üzerindeki gücünüz ve etkiniz hakkında daha fazla bilgi edinmenin etkilerinden endişe ve korku duyuyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Diğerlerinin modellendirmeye ilişkin uygulamalarını gözlemleyiniz.• Vatandaşlık konularındaki sınıf tartışmaları üzerine videolar bulunuz.• İletişim kurma biçimleriniz ve diğerleri üzerindeki etkileriniz hakkındaki değerlendirmenizle gözlemediğiniz durumu kıyaslayın ve düşünün.
<p>Adım 3 (Bilgilerin oturması)</p> <p><i>DVE/İHE konularını tanıtmaya başladınız. Örneğin okulda demokrasi konusu ve “öğrencilerin sesine verilen ağırlık. Göz önünde tutulacak çok sayıda yöntem ve konu, rol alacak çok sayıda aktör olduğu için kendinizi endişeli hissediyorsunuz. Pandora’nın kutusunu şimdi açtınız, bunun sonuçlarını kontrol edemeyeceğinizden korkuyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Önce aynı konu üzerinde meslektaşınızla modelleme çalışması yapınız ve bu oturumun değerlendirmesini sınıfta kendi modelleme çalışmanızı geliştirmede ve daha iyi hazırlamada kullanınız.• Öğrencilerden ya da meslektaşınızdan siz ders verirken faaliyeti videoya kaydetmelerini isteyiniz.• Videoyu izleyiniz ve kendinizi gözlemleyiniz; meslektaşlardan ya da öğrencilerden de aynı şeyi yapmalarını isteyiniz.• Her iki gözlemi de karşılaştırmış ve kendi gözleminiz ile öğrencilerinizin ya da meslektaşlarınızın gözlemi arasındaki farkları analiz ediniz.
<p>Adım 4 (ileri seviye)</p> <p><i>Özgür iradelerine saygı göstererek, demokratik bir ortamda öğrencilerinizi vatandaşlık yeterlilikleri ile güçlendirme sorumluluğunuzu bir öğretmen olarak kabul ediyorsunuz. DVE/İHE ilkelerinin sınıftaki tavrınıza işlemiş olduğundan eminsiniz. Daha fazla etik düşünmeye ihtiyaç bulunduğunu hissediyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Öğrencilerinizi güçlendirme ve onlara özgürlük ve söz hakkı verme konusunda, bir öğretmen olarak sorumluluğunuz ve hareketleriniz arasındaki uyumsuzluk olup olmadığına sürekli dikkat ediniz.• Bir oturumdan sonra, öğrencilerin derste edinmiş oldukları deneyim hakkında geri bildirimde bulunmalarını sağlayınız. Uyguladığımız modellendirme konusunda uyanık kalabilmek için bu geri bildirimden yararlanınız.• Meslektaşlarınızı sınıfınızda gözlem yapmaya davet ediniz ve sizin sergilediğiniz beceriler konusunda kendilerini geliştirmek istemeleri halinde onlara destek veriniz.

7.4. 15 No.lu Yeterlilik

15 No.lu Yeterlilik: Öğretme yöntemleri ve öğrencilerin nasıl öğrendiklerinin incelenmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesi

Öğretim yöntemleri ve öğrencilerin öğrenmelerinin incelenmesi, takip edilmesi ve değerlendirilmesi için imkan ve irade, ve bu değerlendirmenin DVE/İHE eğitiminde ileriye yönelik planlama ve mesleki geliştirmeyi bildirmede kullanılması

7.4.1. Tanım ve örnekler: “bu yeterliliği karşılayan öğretmenlerin göstereceği özellikler...”

Bu DVE/İHE yeterliliğini karşılayan öğretmenler, aşağıdaki özellikleri sergileyeceklerdir:

- Şu hususun bilincindedirler: öğrencilerin öğrendiklerinin aktif vatandaşlığa dayalı olarak değerlendirilmesi, etkin aktif vatandaşlık projelerinin süreçleri, deneyimleri ve uygulamaları hakkında haberdar olmayı ve DVE / İHE bağlamı / faaliyetleri ile öğrencilerin öğrenme süreçleri ve çıktılarının eleştirel biçimde analiz edilmesini gerektirir.
- Onları gösterdikleri tavırlara, stratejilere ve faaliyetlere göre değerlendiren öğrencilerinin gözünden, kendilerini vatandaşlar ve vatandaşlık öğretmenleri olarak görürler.
- DVE / İHE öğretiminin değişik yönleri bakımından kendilerini değerlendirirler ve değişik araçlardan yararlanırlar.
- Pedagoji ve kendi pratiklerinde kullandıkları öğretme ve öğrenmenin teknik süreci üzerinde düşünürler. Örneğin öğrencilerin özgür ifadelerini engelleyebilen ya da destekleyen değişik soru sorma türlerini düşünürler.
- Kendilerinin DVE / İHE'ye ilişkin tavırlarının dayandığı, sorgulanmadan kabul edilen değerler sistemleri ve etik, toplumsal ve siyasi değer sistemleri üzerinde düşünebilirler.
- Kendi başına düşünme ve değerlendirmenin geliştirici değişik yollarını bilirler. Kendilerini öğretmen ve öğrenci olarak daha net görebilmek için kişisel öğrenme günlüklerinden başlangıç noktası olarak yararlanırlar.
- Kendi öğretim deneyimleri ile , meslektaşlarının kendi eylem ve tavırlarına ayna tutabilecek deneyimlerine bakarak yüzleşirler. Örneğin, meslektaşlarına öğrencilerin tavırlarını değiştirmeye karşı dirençlerinin tipik nedenlerinin neler olduğunu düşündüklerini sorabilirler, ve ilgi ve aktif katılımı teşvik eden faaliyet ve stratejiler geliştirirler.
- Kendi eylemlerini / uygulamalarını DVE'nin öğretilmesi ve öğrenilmesine ilişkin kuramsal literatür ile karşılaştırır ve çarpıştırır. Örneğin öğrencilerin serseriliklerinin ve disiplinsizliklerinin nedeninin onların kişiliği olduğu şeklinde yorumda bulunabilirler. Azınlık öğrencilerine dair literatür disiplinsizliği, eğitimin baskı ve gerçeklerin üstesinden gelebileceği görüşü temelindeki eğitimsel ve siyasi bir çelişki olarak açıklayabilir.

7.4.2. İlerleme şeması

15 No.lu Yeterlilik: Öğretme yöntemleri ve öğrencilerin nasıl öğrendiklerinin incelenmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesi	
<p>Adım 1 (odaklanma) <i>Öğrencilere DVE/İHE'ye ilişkin bilginin aktarılmasının, sizin bu konudaki azminizi göstermeye yettiğini ve elinizden gelen çabayı gösterdiğiniz için uygulanan metodolojileri değiştirmeye gerek olmadığını düşünüyorsunuz. DVE/İHE konusunda kendinizi gerçekten değerlendirmiyorsunuz ve uygulamanızın öz değerlendirmesini yapmak için motivasyon eksikliğinizi ya da kaynak yetersizliğinizin olabilir.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Öğrencilerinize ilişkin değerlendirmenizin sonuçlarından, onlarla bu değerlendirmenin işaret ettiği en sık görülen yanlış anlamaları tartışırken yararlanınız. Bu yanlış anlamaların arkasındaki, sizin uygulamanızdan kaynaklanan nedeni anlamaya çalışınız.• Öğrenme sonuçlarınızı gözden geçiriniz.• Onların içselleştirmiş olduğuna inandığımız bazı konular hakkında öğrencilerle konuşarak, DVE/İHE'ye ilişkin algılamalarına yönelik metodolojilerinizin etkisini anlamaya çalışınız.• Amaç ve yöntemler üzerinde özel olarak durarak, uygulamalarını öğrenmek üzere meslektaşlarınızla konuşunuz.
<p>Adım 2 (gelişme) <i>Okulda, öğretimin DVE/İHE yönünün değerlendirilmesine yönelik bir politika bulunmamaktadır. Sadece bu işi ne kadar iyi yaptığınızı öğrenmek için öğrencilerinize arada bir öğretiminizin etkinliğine ilişkin belli anketler doldurtuyorsunuz. Bu anketlerin sonuçlarını ise meslektaşlarınızla tartışıyorsunuz. Yine de, uyguladığınız metodolojilerde değişiklik yapmak için nadiren geri bildirim göz önüne alıyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Öğrencilerinize anket yapınız. Anketlerinizi, metodolojilerinizin öğrencilerinizin davranışları üzerindeki etkilerine dair bir bilgiye sahip olabileceğiniz biçimde hazırlayınız..• Anketlerin sonuçlarını öğrencilerinizle tartışınız.• Okulun öz değerlendirme sürecine katılmasını sağlayınız ve yine, meslektaşlarınızın da öğrencilerin DVE/İHE'ye ilişkin deneyimlerini izlemeye, değerlendirmeye ve geliştirmeye davet ediniz.• Öğrencilerin ve meslektaşlarınızın gözlemlerini göz önünde tutunuz. Bu geri bildirim göre metodolojilerde değişiklik yapmaya çalışınız. Bunları geliştirmeye yönelik kullanmaya çalışınız.
<p>Adım 3 (Bilgilerin oturması) <i>Okulunuzda, her ne kadar hala net olmasa da, DVE/İHE hususunda eğitimin kalitesini geliştirmeye yönelik bir proje var. Okulunuzun DVE/İHE öğretimi / öğrenilmesi süreçlerini geliştirmeye çalıştığını dair yaygın bir anlayış mevcut. İşbirliği yapmaya isteklisiniz. Ancak, bu politikaları nasıl destekleyeceğinizi bilmiyorsunuz.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Öğrencilerinizle anket yapınız, ve uyguladığınız metodolojilerin ve bunların öğrencilerinizin üzerindeki etkilerinin üzerinde durulduğu bir tartışma düzenleyiniz.• Öğrencilerin gündeme getirmiş olduğu konulara öğretim ve öğrenme faaliyetlerinizde yer veriniz.• Okulunuzun, DVE/İHE farkındalığının öğrenciler tarafından geliştirilmesi sürecine katılımını sağlayınız.
<p>Adım 4 (ileri seviye) <i>Okulunuzda, DVE/İHE konusunda eğitimin kalitesinin geliştirilmesine yönelik net bir proje var. Öğrencilerin ve paydaşların fikirleri alınıyor ve süreçlere dahil ediliyor. Öğretim / öğrenme sürecinin geliştirilmesi için öğrenci anketlerinin sonuçları dikkate alınıyor. Metodolojiler ve öğrenme sonuçları düzenli olarak gözden geçiriliyor. Öğrenciler ise projeye aktif olarak katılıyorlar ve geliştirilmesi gereken konuların tespit edilmesinde yardımda bulunuyorlar.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kendi performansınızı sürekli izlemek ve böylece sürekli gelişime yönelik imkan yaratmak üzere mümkün olan tüm geri bildirimden yararlanınız.• Öğrencilerin amaçlarımız konusundaki farkındalıklarını artırınız ve amaçlarımızın başarılmasında yardımcı olmak üzere onların kararlılığından yararlanınız.• Öğrencilerin sizinle öğrenmiş olduğu şeyleri günlük yaşamlarında ne kadar kullandıklarını değerlendiriniz. Tespitlerinizi onlarla tartışınız ve ileriye yönelik ortak dersler çıkarmaya çalışınız.• Faaliyetinizi diğer benzeri durumlarla karşılaştırmak için başka yerlerdeki iyi uygulamaları araştırınız.• İyi uygulamalarınızı "yaygınlaştırmak" üzere diğer öğretmenleri sınıfınıza davet ediniz.

8. Diğer paydaşlara ilişkin kaynaklar

Her ne kadar burada ana hatları ile verilmiş olan yeterlilikler öncelikle öğretmenlere ve öğretmen eğitimcilerine hitap etse de, DVE/İHE'nin önemi, kapsamı ve evrenselliği, aralarında politika belirleyiciler, okul müdürleri ve yüksek öğretim kurumlarının da bulunduğu diğer bazı önemli paydaşları da bariz bir biçimde kapsamaktadır.

8.1. Politika belirleyiciler

Başarılı olması için DVE/İHE, kendisine yönelik ilkeleri ve tasarım şartlarını formüle eden parlamento üyeleri, hükümet yetkilileri, yerel idareler, danışmanlar vs gibi değişik politika belirleyicilerinin kabul ve desteğine ihtiyaç duyar. En avantajlı durum şöyledir:

- DVE/İHE'nin öneminin mevzuatta ifade edilmesi
- Diğer normatif kanunlara uygulama kurallarının dahil edilmesi
- Bu alanın, öğretim programına ilişkin ve daha kapsamlı değişimin hayata geçirilmesi için gerekli bütçe tahsisatı ile desteklenmesi ve güvence altına alınması

Bu El Kitabı da dahil olmak üzere, DVE/İHE'ye ilişkin Avrupa Konseyi yayınları serisi, sosyal bütünleşmenin teşvik edilmesi hususunda DVE/İHE'nin önemi ve gerekliliği konusunda politika belirleyicilere daha net bir anlayış sağlamayı amaçlamaktadır. Bu kitap, şunları vurgulamayı hedeflemektedir:

- Gençlerin eğitiminde DVE/İHE'nin önemi
- DVE/İHE, öğretme ve öğrenmeye ilişkin yeni ve katılmayı teşvik edici yaklaşımlar geliştirmeyi amaçlamaktadır.

8.2. Okul müdürleri ve başöğretmenler

DVE/İHE yaklaşımları, kıdemli okul liderlerinin aktif çabaları ve katılımı ile desteklendiğinde, en başarılı şekilde geliştirilmiştir. Tüm kanıtlar ve araştırmalar bu desteğin hayati öneme sahip olduğunu göstermektedir.

Okullarda çalışan tüm öğretmenler, öyle ya da böyle, okul kültürünün yaratılmasına katılırlar. Kültür, demokrasinin amaç ve hedeflerini ne kadar çok karşılırsa, o kadar iyidir. Okul müdürleri ve başöğretmenler, burada ana hatları ile verilmiş olan yeterliliklerin eğitimdeki sonuçlarını ve yine, DVE/İHE'deki gelişmelere ilişkin hedeflerin yıllık okul geliştirme eylem planlarına dahil edilmesinin avantajlarını dikkate alabilirler. DVE/İHE durumunun tüm okulu kapsayan bir "kontrol"ü ve sonraki adımların tespiti, bir eylem planı uygularken iyi bir hareket noktası olabilir.

DVE/İHE'nin öğretmenlerin hizmet içi eğitiminin ve sürekli mesleki gelişiminin daha önemli bir bileşeni haline getirilmesi de özellikle önerilir. Yeterlilikler ile bunların beraberindeki örneklendirme çalışmalarının tüm öğretmen eğitimcileri için pratik fikirler sağlaması ümit edilmektedir. Bunların seminerleri ya da eğitim etkinlikleri, katılımcı öğretmenleri, mesleklerinde DVE/İHE'ye ilişkin etkin yaklaşımlar geliştirmede bilgi, beceri, tavır, değer ve eğilimlerle donatmayı amaçlayacaktır. DVE/İHE de dahil olmak üzere, tüm konuların öğretilmesinde hepsi de etkin bir şekilde kullanılabilen tartışma, rol yapma, simülasyon ve işbirliğine dayalı proje çalışması da dahil, tüm öğretmenlerin akıcı ve kendisinden emin bir biçimde uygulaması gereken bazı ayırt edici öğrenme biçimleri vardır. Öğretmenlerin aynı zamanda hassas ve çekişmeli konuları ele almak üzere stratejiler geliştirerek, yerel topluluk ya da daha geniş ortamdaki gerçek durumlar etrafında öğrenme faaliyetlerini tasarlama becerilerini geliştirmeye ihtiyaçları vardır.

Aşağıdaki "İlerleme şeması", okul müdürlerinin ve başöğretmenlerin, DVE/İHE'ye ilişkin konulardaki anlayışları ve buna yönelik taahhütleri konusunda hangi aşamada olduklarını nasıl saptayacakları ve sonra da mevcut yaklaşımlarda bazı değişiklikler yapmaya başlamaları hususunda bazı önerileri içermektedir.

<p>Adım 1 (odaklanma)</p> <p><i>Okul (ve çoğu öğretmen), DVE/İHE gelişiminin erken bir aşamasında bulunmaktadır. DVE/İHE'nin mahiyeti ve amacı konusunda kafalarında soru işaretleri mevcut. Her hangi uyumlu ya da özel bir şekilde DVE/İHE'ye yönelik öğretim programının kapsamı planlanmamıştır. Okullar ve / veya öğretmenler, en geniş anlamda DVE/İHE'yi teşvik edici okul alışkanlıklarına sahip olmasının yeterli olabileceğini düşünebilirler.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none"> DVE/İHE'nin okullara getirebileceği olumlu değişikliklere (öğretim yöntemlerinin ve öğrenmenin geliştirilmesi, herkesi kucaklayan bir okul yaratılması, yarının aktif demokratik vatandaşlarının eğitilmesi vs) ilişkin eğitim ve farkındalığın geliştirilmesi burada kilit öneme sahiptir.
<p>Adım 2 (gelişme)</p> <p><i>Okullar ve / veya tek tek öğretmenler, DVE/İHE doğrultusunda ilerleyeceklerdir. Öğretmenler, gençleri çalışmaya katma ve bilgi ve becerilerini geliştirme konusundaki DVE/İHE potansiyelini anlamaya başlıyorlar. Personel de bir çekirdek program belirlemeye başlamıştır.</i></p> <p><i>Eğitim ve destekle, daha geniş çaplı bir personel uzmanlığı gelişmektedir. Konular şunları içerebilir:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Yayınlanmış kaynaklara aşırı güvenme Konuya özgü DVE/İHE bilgisi eksikliği DVE/İHE'nin aktif ve açık biçimde öğretim becerilerine ilişkin güven eksikliği 	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bu aşamada, kazanılan ivmenin sürdürülmesi zorunludur. Personeli çabalarını sürdürmeye teşvik ediniz ve tüm personele DVE/İHE eğitimi veriniz. Öğrencilerle ilgili aktif vatandaşlık projelerine yönelik işbirliğinin temellerini atmak üzere öğretmenlere yerel ortaklar tespit etmelerinde ve onlarla çalışmalarında yardım ediniz.
<p>Adım 3 (Bilgilerin oturtması)</p> <p><i>Bu aşamadaki okullar, DVE/İHE'ye yönelik etkin liderlik yapılarına sahip olacaklardır (Kıyaslama için bakınız: Okulların Demokratik Yönetimi (Backman ve Trafford, 2007)). Gerek bireysel öğretmenlerin sınıflarında, gerek sınıf dışında uyumlu bir DVE/İHE programı gelişmektedir. Öğretmenler artık yerel toplulukla etkin bağlantılar geliştirmeye başlamış olacaklardır. Daha geniş aktif öğretim ve öğrenme yaklaşımları kapsamında ek eğitim ihtiyaçları tespit edildiğinden, konu bilgisi nispeten güven verici mahiyette olacaktır. Bu aşamada endişeler değişimin ve yeniliğin istenmeyen sonuçlarının yönetimine dairdir.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <p>Bireysel temelde öğretmenlere yönelik kilit hedefler şunları içerebilir:</p> <ul style="list-style-type: none"> Veliler, yerel kuruluşlar ve yerel topluluğun diğer üyeleri ile bağlantı kurulması Öğretim ve öğrenmenin geliştirilmesinde BİT'ten yararlanılması Öğrencilerin DVE/İHE bilgilerinin, becerilerinin ve katılımının derinlik ve kalitesinin geliştirilmesi Başarının kutlanması!
<p>Adım 4 (ileri seviye)</p> <p><i>Bu aşamada okul DVE/İHE konusunda çok etkin bir kapsama sahip olacaktır ve öğretmenler bireysel olarak bazı karmaşık ve etkin öğretim ve öğrenme yaklaşımlarını geliştirmiş olacaklardır. Öğretmen ekipleri ortak bir vizyon ve anlayışa sahip olacaklar ancak öğrencilerin gereksinimlerini karşılamak için gerekli değişikliği nasıl yapabilecekleri konusunda esnekliğe sahip olacaklardır. Okullar da yerel topluluk ile etkin bağlar geliştirmiş olacaklardır.</i></p> <p><i>Öğrencilerin başarıları kabul ve takdir edilir. Öğretmenlerin, önceki deneyimlerinden yararlanarak öğrencilerin neler başarabilecekleri hususunda büyük beklentileri olacaktır. Yeni teknolojiler öğretmenlerin sınıf içi etkinliğinde kilit rolde olacaktır. Öğretmenler, öğrencilerin gündemin belirlenmesinde söz sahibi olmalarına ve yeni fikirleri denemelerine izin verecek kadar kendilerine güveneceklerdir. Bu aşamadaki amaçlar, ivmenin ve öğretmenlerin mesleki becerilerinin geliştirilmesine yönelik sorumluluğun sürdürülmesi için yenilik ve yeni stratejilere ilişkindir. Gündem konuları işbirliği ve yeniden odaklanma ile ilgilidir.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none"> İyi uygulamaların diğer meslektaşlar ve okullar ile paylaşılması Gerçek aktif vatandaşlık katılımının ve bağımsız öğrenmenin teşvik edilmesi için yenilikçi yaklaşımların daha da geliştirilmesi Öğrencileri ve okul ortaklarını sürece katarak, katılımcı değerlendirmenin ve karşılaştırmanın sürdürülmesi ve daha da geliştirilmesi Başarının kutlanması

Tablo 8: Okul müdürleri ve başöğretmenlere yönelik ilerleme şeması

8.3. Yüksek eğitimde

Genel olarak, mesleğe hazırlığın temel bir gerekliliği olarak DVE/İHE konusunda Avrupa'da öğretmen eğitimi konusunda bir bilinç eksikliğinin mevcut olduğunu söylemek yanlış olmaz. Günümüzde, eğitimin amaçları ve öğretmenin mesleki rolüyle ilgili olan, ve DVE/İHE derslerinin uygulanmasını etkileyen değişik kavram ve anlayışlar bulunmaktadır. Genel olarak, eğitim söylemi, öğretmenin rolüne ilişkin birbiriyle çekişen iki kavramın hakimiyeti altında bulunmaktadır:

- Kavramlardan birinin özelliği, bilginin tanımlanmış olan alanlarında çocukların algısal gelişimine yönelik desteğin hakim olmasıdır. Bu kavram çerçevesinde, öğretmen, bilgiler ve konu ile ilgili özel ayrıntılar veren ve toplumsal ve demokratik eğitim konusunda kendisini daha az sorumlu hisseden bir uzman olarak tanımlanır.
- İkinci kuramsal kavram ise, daha ziyade, eğitim süreci ve bir okul ortamında meydana gelen sosyalleştirme sürecinin önemine ilişkin daha geniş bir anlayışla ilgilidir. Bu, eğitimin temel aşamasında daha yaygındır. Kendilerini ikinci kavram ile özdeşleştiren öğretmenler, pastoral rollerini ön plana çıkarma ve kendilerini daha ziyade sosyal eğitimciler olarak görme eğilimindedirler. Bunların odak noktası daha ziyade öğrencilerinin kişisel ve sosyal gelişiminin desteklenmesi ile ilgilidir.

DVE/İHE'ye ilişkin çalışma ise, birbiriyle çekişen bu kuramsal kavramların dengelenmesi ve bunların, bir öğretmen ve çok yönlü eğitici olarak öğretmenin mesleki rolüne ilişkin kapsamlı bir anlayış içine entegre edilmesi için bir fırsat sunar.

Haklı olarak bağımsız ve otonom kurumlar durumundaki yüksek öğretim kurumlarının (HEI'ler) zorunlu DVE/İHE'yi, öğretmen eğitime yönelik temel öğretim programlarına ya da ders programlarına koymalarını zorunlu tutamayız. Ancak, yukarıda bahsi geçen boşluğun doldurulmasının olumlu mesleki avantajları hususunda dekanların (ya da bunların muadili olan yetkililerin) ikna edilmesinin ve buldukları kurumların ana amaçları arasına DVE/İHE'nin entegre edilmesinin önemli olduğu inancındayız. Bu, zamanı ve sürekli eylemi gerekli kılan bir öğrenme sürecidir. Bununla birlikte, işe yeni başlayan öğretmenlerin temel uzmanlığı kapsamında DVE/İHE'nin sahip olduğu merkezi yerin kabulünün geliştirilmesi ve buna göre yeni yaklaşımların uyarlanması ve geliştirilmesi için bazı girişimlerde bulunulabilir.

Öğretmen okulları, DVE/İHE uygulamasının desteklenmesinde hayati öneme sahip kuruluşlardır. Tüm öğretmen eğitimi okulları ve üniversitelerin dekanları ile kurs geliştiricileri ve liderleri, mesleğe yeni başlayan ve deneyimli öğretmenlerin öğretim programlarının bünyesine, özel modüller dahil ederek ve bu kursların önemini vurgulayarak DVE/İHE alanında kapasite geliştirip sürdürülebilirliği sağlayabilirler. Öğretmen eğitimi enstitüleri için, halledilmesi gereken temel güçlük, DVE/İHE'nin, branşları ya da uzmanlıkları göz önünde tutulmaksızın tüm öğretmen adaylarının eğitimine dahil edilmesi gereken genel bir yaklaşım olarak tanınması olabilir. DVE/İHE'nin faydalarına ve bunun değişik konu bağlamlarında uygulanabilirliği ve coşkusuna yönelik eksiksiz tüm konu alanlarında öğretmen eğitimcileri olarak çalışan meslektaşların bilgilendirilmelerinin ve bunları etkilemenin yollarının bulunması önemlidir.

Aşağıdaki "İlerleme şeması", HEI'lerin, DVE/İHE'ye ilişkin konulara dair anlayışları ve buna yönelik katılımları konusunda hangi aşamada olduklarını nasıl tespit edebilecekleri ve sonra da mevcut yaklaşımlarda belirli değişiklikleri nasıl yapabileceklerine ilişkin bazı önerileri içermektedir:

<p>Adım 1 (odaklanma)</p> <p><i>Kurum içinde, DVE/İHE konusunda, temelde tarih ve sosyal bilgiler öğretmenleri üzerinde odaklı sınırlı bir yaklaşım bulunmaktadır; her hangi bir genel DVE/İHE yaklaşımı yoktur. HEI'ler, DVE/İHE gelişiminin erken bir aşamasındadırlar ve en geniş manada (örneğin eşit öğrenim fırsatlarının sağlanması ve özel konularda etkileşimli ve işbirliğine dayalı metodolojilerin öğretilmesi) DVE/İHE'yi teşvik eden bir eğitim anlayışına sahip olunmasının yeterli olduğuna inanmaktadırlar.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DVE/İHE'nin ilkeleri ve değerlerine, ve onun yarının aktif vatandaşlarının eğitimine yönelik geliştirilmiş öğretim ve öğrenim için sunduğu potansiyele ilişkin daha fazla bilgi edininiz. • Konu dahilinde, DVE/İHE konularına yönelik farkındalığı artırmak üzere, ortaya çıkan her olanaktan yararlanınız. Örneğin sosyal adalet, herkes için eğitim hakkı ve sosyal entegrasyon ve çeşitlilik gibi konularla uğraşmaya ve bu sorunlardan bazıları ile mücadele stratejileri geliştirmeye çalışınız.
<p>Adım 2 (gelişme)</p> <p><i>HEI'ler ve / veya tek tek öğretmenler, DVE/İHE'yi ileri taşıyacaklardır. Başlangıç olarak, öğrencilerin katılımlarının sağlanması ve öğrencilerin bilgilerinin ve becerilerinin geliştirilmesinde DVE/İHE potansiyeli hususunda daha derin ortak bir anlayış oluşur. Kurumlar, tüm öğrencilerin eğitimi kapsamında temel bir programı tespit etmeye başlamışlardır. Diğer öğretmen eğiticilerinin ve branş öğretmenlerinin DVE/İHE'ye yönelik gittikçe artan bir ilgisi vardır.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bu aşamada, aksi takdirde başarısızlık tehlikesine düşecek olan katılıma sürekli destek vererek, kazanılmış olan ivmenin artırılarak sürdürülmesi zorunludur. • Harici ortakların desteği ile uzmanlığınızı geliştiriniz. • HEI lider kadrosunun desteği kesinlikle arzu edilen bir husustur ve bu sayede DVE/İHE kurumsal profile entegre edilir ve mümkün olduğunca fazla öğretmen öğrenci kazanılmış olur.
<p>Adım 3 (Bilgilerin oturması)</p> <p><i>HEI'ler, uygulanmak üzere etkin DVE/İHE yapılarına sahip olacaklardır. Öğretmen eğitimi kapsamında uyumlu bir program geliştirilmektedir. Bireysel bazda öğretmenler DVE/İHE konularına kendi derslerinde yer vermektedir. Kurumlar, öğrencilerin DVE/İHE bilgi ve becerilerini geliştirmek için aktif öğretme ve öğrenme imkanlarını kapsayan geniş bir kurs yelpazesi sunarlar.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <p>Aktif katılım / demokratik iştirak fikri tutarlı bir şekilde araştırılır. Kilit konular şunları içerebilir:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DVE/İHE'ye ilişkin faaliyetlerde öğrencilerin aktif katılımının geliştirilmesi • Kurumla faaliyetlerin organize edilmesinde öğrenci birliklerine yer verilmesi • Yerel kuruluşlar, yerel topluluğun diğer üyeleri ve STK'lar ile bağlantı kurulması • Öğrencilerin yerel topluluğa ilişkin faaliyetlerin (projeler / hizmetleri öğrenme) planlanmasına alınması; bu kapsamda stajyerlik çok faydalı olur. • Benzer kuruluşlar ve okul dışı eğitim sektörü ile ağ oluşturulması
<p>Adım 4 (ileri seviye)</p> <p><i>HEI'ler, bu aşamada, DVE/İHE konusunda çok etkin bir kapsamaya sahip olacaklar ve bireysel anlamda öğretmenler ise konuya yönelik bazı karmaşık ve etkin öğretme ve öğrenme yaklaşımları geliştirmiş olacaklardır. Hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programları arasında artan bir bağ mevcuttur. Bu aşamadaki hedefler, kurumun bütün seviyelerinde kazanılan ivmenin ve çalışmanın sürdürülmesine yönelik yenilikler ve yeni stratejiler ile ilgilidir.</i></p>	<p>Şunları deneyiniz:</p> <p>Hedefler şunları içerebilir:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meslektaşlar arasında ekip çalışması • DVE/İHE'nin branşlar arası eğitimi • DVE/İHE konusunda yüksek lisans programlarının geliştirilmesi • DVE/İHE eğitim imkanlarının öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerine yayılması • Öğretim uygulamalarının desteklenmesi için sonuçlara yönelik değerlendirme ve karşılaştırmaların artırılması

Tablo 9: HEI'ler için ilerleme şeması

8.4. DVE/İHE yeterliliklerinin değişik paydaşlara göre dökümü

Paydaş	DVE/İHE bilgisi ve anlayışı	Planlama, sınıf yönetimi, öğretim ve değerlendirme	Uygulamada DVE/İHE; ortaklıklar ve yerel topluluk katılımı	Katılımcı DVE/İHE yaklaşımlarının uygulanması ve değerlendirilmesi
Politika belirleyiciler	<ul style="list-style-type: none"> DVE/İHE öğrenme sonuçlarının öğretim programı çerçeveleri ve kılavuzunda açık ve net bir şekilde yer almasının sağlanması Okul liderlerinin eksiksiz olarak eğitilmesinin ve bunlara bilgi verilmesinin sağlanması Bu alanda eğitim ve reformun desteklenmesi için kaynak tahsis edilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Ulusal eğitim liderlerinin DVE/İHE'nin önemini ve durumunu vurgulamalarının sağlanması DVE/İHE'nin öğretim programının kalbine yerleştirilmesi Tüm öğretmenlere basılı materyal, videolu vaka incelemeleri ve eğitim yoluyla destek sağlanması ve onlara iyi DVE/İHE sınıf içi uygulamalara ilişkin örnekler gösterilmesi. 	<ul style="list-style-type: none"> STK'lara kaynak desteği sağlanması ve okul girişimlerinin kolaylaştırılması Yerel topluluk destek gruplarını kapsayan ulusal ve bölgesel rehberler hazırlanması Ayrımcılık karşıtı /ırkçılık karşıtı kampanyalara statü ve meşruluk tanınması. 	<ul style="list-style-type: none"> Öğrenci katılımı konusunda açık olma ve öğrencilerin görüşlerini dinleme Okulların daha açık ve demokratik bir yapıya kavuşturulmasına yönelik olarak okul konseylerinin ve diğer yöntemlerin teşvik edilmesi; kapsayıcı okul konseylerine ilişkin kılavuz kurallar önerisinde bulunma DVE/İHE konusunda hizmet içi eğitim için kaynak ve bütçe sağlanması
Başöğretmenler	<ul style="list-style-type: none"> Bu alanın neden önemli olduğu ve etkin DVE/İHE programlarının okullarda başarabileceği farklılığa dair vaka incelemelerine aşinalık kazanılması Okulunuzda yeni yaklaşımlar geliştiren öğretmenlerin eğitimi ve desteklenmesi konusunda azimli olunması 	<ul style="list-style-type: none"> DVE/İHE koordinatörlerinin görevlendirilmesi ve bunların tüm okula yönelik uygulama geliştirme çalışmalarında desteklenmesi Vatandaşlığın üç C'si yani tüm okul kültürü, öğretim programı ve yerel topluluk katılımı hususunda DVE/İHE'yi ileri taşıyacak stratejilerin geliştirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Yerel topluluğun katılımına ilişkin yeni ve yenilikçi yaklaşımların aktif bir şekilde teşvik edilmesi Öğrenci DVE/İHE becerileri, tavırları ve eğilimlerini geliştiren aktif vatandaşlık projelerine ilişkin desteğinizin açık ve net bir şekilde ortaya konulması 	<ul style="list-style-type: none"> Öğretmenlerin ve öğrencilerin okulun nasıl daha iyi bir mekan haline getirilebileceğine ilişkin önerilerinin desteklenmesi DVE/İHE'ye ve aktif vatandaşlığa okulun yıllık gelişim planında yer verilmesi hususunda bizzat sorumluluk üstlenilmesi. Personelinizin girişimleri konusundaki desteğinizin, çalışmalarını üst yönetim seviyelerinde savunmak suretiyle gösterilmesi
Eğiticiler / öğretmen eğiticileri	<ul style="list-style-type: none"> İlgili hizmet-öncesi ve içi eğitim modüllerinde bu DVE/İHE "bilgisi" yeterliliklerinin içerik ve referanslarına yer verilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Özellikle DVE/İHE'ye yönelik planlama üzerinde çalışılması Çekişmeli konuların öğretilmesinde öğretmenlere yol gösterilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Uygulamada DVE/İHE'nin pratiğe yönelik sorunlarını ayrıntılı olarak düşüncelerinde öğretmenlere yardım edilmesi. Vaka incelemeleri ve çözümlere ilişkin örnekler verilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Eğitim modülleri içerisinde, düşünmeye yer ayrılması Eğitim imkanlarının ortaya çıkan öğretmen eğitimi ihtiyaçları ile eşleştirilmesine çalışılması
Öğretmenler	<ul style="list-style-type: none"> DVE/İHE'ye ilişkin bazı tavsiyelerin sınıfta uygulanması 	<ul style="list-style-type: none"> Önerilen sınıf faaliyetlerinden bazılarının denenmesi Derslerinize hassas konuların ve aktüalitenin dahil edilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Bir yerel topluluk ortağını da kapsayan ve öğrencilerin değişim savunuculuğu yaptığı bir ders serisinin planlanması 	<ul style="list-style-type: none"> Açık fikirliliğin ve düşünmenin sürdürülmesi

Tablo 10: DVE/İHE yeterliliklerinin değişik paydaşlara göre dökümü

• 9. Sonuç

Yeni toplumsal eğilimlerin ve gerek yerel, gerek küresel bazda değişikliklerin ortaya çıkması ile, eğitimin rolü, günümüz öğrencilerinin ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde değişime uğramaktadır. DVE/İHE ise, yarının Avrupa'sı ve dünya barışı ve diyalogu için adeta tuğla ve harç niteliğindedir. Çekişmenin yönetimi, çeşitliliğe saygı, kültürler arası duyarlılık ve vatandaşların hak ve sorumluluklarının anlaşılmasına ilişkin hususlar okul ortamlarındaki merkezi konuları oluşturmaktadır.

Öğretmenlerin artık kolektif yeterliliklere (işbirliği çalışması ve kolektif zeka doğrultusunda) ve evrimden geçen yeterliliklere (sürekli adaptasyon ve mesleki gelişim doğrultusunda) gereksinimleri vardır. Bu kitap, öğretmenlerin sorumluluklarının artan kapsamının tanınmasına yönelik bir çabayı yansıtmaktadır, ve öğretmenlerin, gençlere içinde yaşadıkları dünyayı anlamayı ve aktif vatandaş olmayı öğretebilmeleri için ön koşul olan kabiliyetleri - bilgi, beceri ve eğilimleri - kazanmalarında yardımcı bir araçtır.

Temel yeterlilikleri (DVE/İHE bilgisi, programlar arası yaklaşımlar da dahil olmak üzere sınıf içi uygulamaları, ortaklık geliştirme ve değerlendirme) kapsayan dört alanının geliştirilmesiyle, tüm öğretmenlerin, DVE/İHE'yi okulda ve yerel toplulukta uygulamak için bu yeterlilik modelini kullanabileceklerini ve tüm öğretmen eğitimcilerinin de, DVE/İHE'ye kendi öğretim programlarında yer verilmesi konusunda motive olacaklarını ümit ediyoruz. Her ne kadar günümüzde çoğunlukla akademik başarıya önem verilse de, bu yayının, eğitimin küresel toplumumuzda gençlere sağlaması gereken değerler, toplumsal beceriler ve katılımın eşit önemini ortaya koymaktadır.

Burada ortaya konulduğu üzere DVE/İHE'nin sunduğu yaratıcılık fırsatının, öğretmenleri ve öğrencileri , fikir ve ideallerin ifade edilmesine yer açılmış keyifli bir yola doğru yönlendirmesini ümit ediyoruz. DVE/İHE eğlencelidir; bu tarafıyla, öğrencileri öğrenme faaliyetlerine tamamen katmak isteyen öğretmenlere yönelik önemli bir değeri temsil eder.

Sözlerimize toplumsal entegrasyona atıfta bulunarak son vermek istiyoruz. Okuyucu, bir DVE/İHE projesini planlarken, temel amacın tüm faaliyetlerin içinde var olacak şekilde, kapsayıcılık olduğunu anlayacaktır: DVE/İHE kapsamındaki iyi uygulamalar, herkesi kucaklayan sınıflar, herkesi kucaklayan okullar ve daha fazla kapsayıcı bir yerel topluluk, ve toplum için eyleme geçmeye hazır gençlere zemin hazırlayacaktır.

Çocukların, kendilerini ilgilendiren tüm konularda görüşlerini ifade etmeye ve yaş ve olgunluklarına uygun biçimde görüşlerinin ciddiye alınmasına hakkı vardır.

BM Çocuk Hakları Sözleşmesi Madde 12

• 10. Ek

10.1. Kendi kendini değerlendirme basamakları

Kendi kendini değerlendirme basamakları, öğretmenlerin kendi meslek hayatlarının değişik aşamalarındaki endişelerine ilişkin araştırma bulgularını yansıtır.

Endişe, belli bir konu ya da göreve yönelik duyguların, kaygıların, düşünce ve dikkatin birleşik bir ifadesi olarak tanımlanır. Reiman ve Thies-Sprinthall, dört basamak halinde derecelendirdikleri altı adet öğretmen endişesi kategorisi belirlemişlerdir. Bu aşamalara göre, eğitim ve kendi kendini geliştirmeye yönelik bazı olası eylemler önerilmiştir.

Basamak 1 ve 2'de öğretmenler büyük ölçüde kendileriyle ilgili endişeler taşırlar; Basamak 3'de ise, öğretmenler daha ziyade yapılacak görev ile ilgili olarak endişelidirler; ve Basamak 4'de ise, öğretmenler, verdikleri eğitimin öğrenciler üzerindeki etkisi konusunda endişelidirler.

Aşamaların içersinde değişik duygular ortaya çıkar.

Basamak / aşama	İlgili sorular	İlgili sorular
Basamak 1 Ego seviyesi Endişe: <ul style="list-style-type: none">Farkındalık eksikliği	Yeni programla hiç ilgilenmiyorum. Herhangi bir duygu hissetmiyorum.	<ul style="list-style-type: none">Bilgi sağlanması
Basamak 2 Ego seviyesi Endişe: <ul style="list-style-type: none">BilgiKişisel hakkında daha fazla bilgiye ihtiyacım var. Merak ediyorum. Bu yeni program beni nasıl etkileyecek? Veliler / öğrenciler de bundan hoşlanacak mı, yeni bir şeye giriştiğim ve denediğim için bana saygı gösterecekler mi? Tedirginlik hissediyorum.	<ul style="list-style-type: none">Yeniliğe yönelik beklenti ve gerekçenin netleştirilmesiYeniliğin kişileri nasıl etkileyeceğinin tanımlanmasıAktif biçimde karşısındaki dinlemeEndişeleri temel alan bir destek grubunun oluşturulması
Basamak 3 Görev seviyesi Endişe: <ul style="list-style-type: none">Yönetim	İhtiyaç duyulan her şeyi yapacak yeterli zamanım yok. Tüm bu yeni girişimlere ve kırtasiyeye nasıl ayak uydurabilirim? Yılgınlık hissediyorum. Çekişmeli konularda tartışma düzenlediğimde sınıftaki hakimiyetimi kaybedecek miyim? Öğrenme ve yönetime ilişkin endişeler	<ul style="list-style-type: none">Somut yönetim ipuçlarının sağlanmasıÖğretmene, başarılı başka bir öğretmen üzerinde gözlem yaptırma
Basamak 4 Etki seviyesi Endişe: <ul style="list-style-type: none">SonuçlarİşbirliğiYeniden odaklanma	Tüm öğrenciler dersi takip edebiliyor mu? Şaşkınlık; hayret, başardım. Deneyimlerimi meslektaşlarımla paylaşmaya can atıyorum. Müthiş heyecanlıyım. Öğrencilerin ihtiyaçlarına daha iyi cevap verebilme adına uyguladığım öğretim yöntemleri ve öğretim programında gerekli değişiklikleri yapmaya hazırım. Kendime güvenim geldi.	<ul style="list-style-type: none">Harici işbirliği ve bağlantı

Tablo A1: Endişe aşamaları anketi

10.2. Öz değerlendirme tablosu

Küme	Yeterlilik	Odaklanma	Gelişme	Bilgilerin oturması	İleri seviye
DVE/İHE bilgisi ve anlayışı	1 Sayılı Yeterlilik: DVE/İHE 'nin hedef ve amaçları				
	2 Sayılı Yeterlilik: DVE/İHE'nin kilit uluslar arası çerçeveleri				
	3 Sayılı Yeterlilik: DVE/İHE öğretim programlarının içeriği				
	4 Sayılı Yeterlilik: DVE/İHE uygulamasının kapsamı				
Sınıfta ve okulda DVE/İHE'nin gelişmesini sağlayan öğretme ve öğrenim faaliyetleri	5 Sayılı Yeterlilik: yaklaşım, yöntem ve öğrenme imkanlarının planlanması				
	6 Sayılı Yeterlilik: DVE/İHE ilkeleri ve uygulamalarına öğretmenin dersinde yer verilmesi				
	7 Sayılı Yeterlilik: olumlu bir okul değerleri için temel kuralların tespit edilmesi				
	8 Sayılı Yeterlilik: Öğrencilerin tartışma becerilerinin kolaylaştırılması için bir dizi stratejinin geliştirilmesi				
	9 Sayılı Yeterlilik: Değerlendirmeye ilişkin bir dizi yaklaşımın kullanılması				
Ortaklıklar ve yerel topluluk vasıtasıyla DVE/İHE'nin gelişmesini sağlayan öğretme ve öğrenme faaliyetleri	10 Sayılı Yeterlilik: çeşitli kaynakların kullanımı teşvik eden öğrenme ortamı				
	11 Sayılı Yeterlilik: uygun yerel topluluk ortaklıkları çerçevesinde işbirliği çalışması				
	12 Sayılı Yeterlilik: Ayrımcılığın tüm biçimleriyle ile mücadele stratejileri				
Katılımcı DVE/İHE yaklaşımlarının uygulanması ve değerlendirilmesi	13 Sayılı Yeterlilik: Öğrencilerin kararlara katılımlarının değerlendirilmesi				
	14 Sayılı Yeterlilik: Demokratik vatandaşlık ve insan hakları değerlerinin, tavır ve eğilimlerin modellenmesi				
	15 Sayılı Yeterlilik: Öğretme yöntemleri ve öğrencilerin öğrendiklerinin incelenmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesi				
Genel değerlendirme	Tüm yeterlilikler				

Tablo A2: Kendi kendini değerlendirme tablosu

10.3. Mesleki gelişime ilişkin eylem planı (Bireysel olarak öğretmenler ve öğretmen eğitimcileri için DVE/İHE kendi kendini değerlendirme eylem planı)

Gelişim alanı	Eylemler	Kim?	Ne zaman?	Hedeflere ulaşılması bakımından başarı ölçütleri

Tablo A3: Mesleki gelişim için öğretmen eylem planı şablonu

• Referanslar ve Kaynaklar

11.1. El kitabında adı geçen referanslar

Backman, E. And Trafford, B., Democratic governance of schools, Council of Europe Publishing, Strasbourg, 2007.

Bırza, C. et al., All European study on education for democratic citizenship policies, Council of Europe Publishing, Strasbourg, 2004.

Bırza, C. et al., Tool for quality assurance of education for democratic citizenship in schools, Council of Europe Publishing, Council of Europe, 2005.

Council of Europe, Education for Democratic Citizenship and Human Rights, Programme of Activities (2006-2009), "Learning and living democracy for all", DGIV/EDU/CAHCIT (2006) 5, 14 March 2006.

Eurydice, Citizenship education at school in Europe, 2005.

Huddleston, T., From student voice to shared responsibility: effective practice in democratic school governance in European schools, Network of European Foundations and Council of Europe, 22 May 2007.

Huddleston, T. (ed.), Tool on teacher training for education for democratic citizenship and human rights education, Council of Europe, Strasbourg, 2005.

Naval, Print and Iriate, "Civic education in Spain: a critical review of policy", (Online) Journal of Social Science Education; and Osler and Starkey, chapter 10, 2005 (devamına bakınız, A Kümesi)

Giriş bölümünde adı geçen referanslar

Bırza, C. et al., Tool for quality assurance of education for democratic citizenship in schools, Council of Europe Publishing, Council of Europe, 2005.

Bolivar, Non scholae sed vitae discimus: limites y problemas de la transversalidad [Limits and problems of the cross-curricular approach] Revista de Educacion, 309, pp. 23-65, Enero-Abril 1995.

European Commission, Directorate General of Education and Culture, Common European principles for teacher competences and qualifications, presented at the European Conference on Common European Principles for teacher competences and qualifications, Brussels, 20-21 June 2005.

Kerr, D., "Citizenship: local, national and international", in Gearon, L. (ed.), Learning how to teach citizenship in the secondary school, London, 2003.

OECD, "The definition and selection of key competencies", DeSeCo publications, 2005, www.oecd.org/dataoecd/47/61/35070367.pdf.

ORE (Observatoire des Reformes en Education), revisiting the concept of competence as an organizing principle for programs of study: from competence to competent action, ORE, Montreal, 2006.

Weinert, Franz E., Concept of competence, Max Planck Institute for Psychological Research, Munich, 1999.

Genel bakışta adı geçen referanslar

Crick, B., Education for citizenship and the teaching of democracy in schools, the Crick report, London: QCA,

1998.

Davies, I., "What subject knowledge is needed to teach citizenship education and how can it be promoted? A discussion document for consideration by initial teacher education tutors", 2003, Cited website: www.citized.info

Habermas J., The theory of communicative action, Volume 1, Cambridge, UK: Polity Press, 1984.

Habermas J., The theory of communicative action, Volume 2, Cambridge, UK: Polity Press, 1987.

Luke, A., Muspratt, S., & Freebody, P. (eds), Constructing critical literacies: teaching and learning textual practice, Cresskill NJ: Hampton Press, 1997.

McNamara, D., "Subject knowledge and its application: problems and possibilities for teacher educators", Journal of Education for Teaching, 17 (2), pp. 113-128, 1991.

Reece, P. and Blackall, D., "Making news: literacy for citizenship", <http://makingnewstoday.uow.edu.au> (March 2008)

Schulman, L., "Those who understand: knowledge growth in teaching", Educational Researcher, 15, pp. 4-14, 1986.

A Kümesi için referanslar

Audigier, F., Basic concepts and core competencies for education for democratic citizenship, Council of Europe, 2000.

Banks, J.A., Handbook of research on multicultural education, Simon & Schuster/Macmillan, New York, 1995.

Davies, I., "What subject knowledge is needed to teach citizenship education and how can it be promoted? A discussion document for consideration by initial teacher education tutors", 2003, Cited website: www.citized.info

McNamara, D., "Subject knowledge and its application: problems and possibilities for teacher educators", Journal of Education for Teaching, 17 (2), 1991.

Naval, C., Print, M. and Veldhuis, R., "Education for democratic citizenship in the new Europe", European Journal of Education, 37(2), 2002.

Osler, A. and Starkey, H., "Education for democratic citizenship: a review of research, policy and practice 1995-2005", Academic Review, BERA, 2005.

QCA, Education for citizenship and the teaching of democracy in schools (the Crick report), QCA, London, 1998.

Schulman, L., "Those who understand: knowledge growth in teaching", Educational Researcher, 15, pp. 4-14, 1986.

Sliwka, E., Diedrick, M. and Hofer, M. (eds), Citizenship education – Theory, research, practice, Waxmann, Münster, 2006.

Torney-Purta, J. et al., Citizenship and education in twenty-eight countries: civic knowledge and engagement at age fourteen, International Association for the Evaluation of Educational Achievement (EIA), Amsterdam, 2001.

Wieviorka, M., The arena of racism, Sage, London, 1995.

B Kümesi için referanslar

Backman, E. And Trafford, B., Democratic governance of schools, Council of Europe Publishing, Strasbourg, 2007.

- Black, P. et al., *Assessment for learning: putting it into practice*, Open University Press, New York, 2003.
- Cunningham, J., "Rights, responsibilities and school ethos", in Baglin Jones, E. and Jones, N. (eds), *Education for citizenship: ideas and perspectives for cross-curricular study*, Kogan Page, London, 1992.
- Devries, R. and Zan, B., *Moral classrooms, moral children: creating a constructivist atmosphere in early education*, Columbia University Press, New York, 1994.
- Duerr, K., Spajic-Vrkas, V. and Ferreira Martins, I., *Strategies for learning democratic citizenship*, Council of Europe, 2000.
- Goleman, D., *Emotional intelligence*, Bantam Books, New York, 1995.
- QCA, *Education for citizenship and the teaching of democracy in schools (the Crick report)*, QCA, London, 1998.
- Rogers, B., *The language of discipline: a practical approach to effective classroom management*, Northcote House Publishers, Plymouth, 1994.

C Kümesi için referanslar

- Ajebbo, K., "Curriculum review: diversity and citizenship", DfES, London, 2007.
- Bilig, S. and Shelley H., *Research on K-12 school-based service-learning. The evidence builds*. PhiDelta Kappan, Science Educations, Bloomington, in a study sponsored by the Carnegie Corporation of New York and CIRCLE (Center for Information and Research on Civic Learning and Engagement), 2000.
- Citizenship Foundation, *Education for citizenship, diversity and race equality: a practical guide*, Citizenship Foundation, London, 2003.
- Council of Europe, "Learning and living democracy. Concept paper", Ad hoc Committee of Experts for the European Year of Citizenship through Education, CAHCIT, Council of Europe, Strasbourg, 2005.
- Dewey, J., *Democracy and education*, NY Free Press, New York (1916) 1966. Also available at Google books: <http://books.google.com>
- Donnelly, C., "What price harmony? Teachers' methods of delivering an ethos of tolerance and respect for diversity in an integrated school in Northern Ireland", *Educational Research* Vol. 46 (1), 2004.
- Giroux, H., *Ideology culture and the process of schooling*, Temple University Press, Philadelphia/Falmer Press, London, 1981.
- Gearon, L., "NGOs and education: some tentative considerations", *Reflecting Education*, 2 October 2006.
- Gowran, S., *Opening doors: school and community partnership in poverty awareness and social education initiatives, draft guidelines for partnership development*, Curriculum Development Unit, CDVEC and Combat Poverty Agency, Dublin, 2004.
- Hart, R., *Children's participation: the theory and practice of involving young citizens in community development and environmental care*, Earthscan, London, 1997.
- Held, D., "Democracy and the new international order", in Achibugi, D. and Held, D. (eds), *Cosmopolitan democracy*, Polity Press, Cambridge, 1995.
- Osler, A., "The Crick Report: difference, equality and racial justice", *Curriculum Journal*, 11(1), 2000.
- Osler, A. and Starkey, H., "Learning for cosmopolitan citizenship: theoretical debates and young people's experiences", *Educational Review*, 55 (3), 2003.
- QCA, *Play your part: post-16 citizenship*, QCA, London, 2004.
- Zacharakis-Juts, J. and Flora, J., "Issues and experiences using participatory research to strengthen social capital in community development", in Armstrong, P., Millerm, N. and Zukas, M. (eds), *Crossing borders, breaking boundaries*, University of London, 1997.

D Kümesi için referanslar

- Backman, E. And Trafford, B., Democratic governance of schools, Council of Europe Publishing, Strasbourg, 2007.
- Bandura, A., Social foundations of thought and action: a social cognitive theory, Prentice-Hall, Englewood Cliffs, NJ, 1986.
- Barell, J., Teaching for thoughtfulness. Classroom strategies to enhance intellectual development, Longman, London, 1991.
- Brookfield, S.D., Becoming a critically reflective teacher, Jossey-Bass, San Francisco, 1995.
- Goodlad, J., A placed called school, McGraw-Hill, New York, 1984. Available at Google books: <http://books.google.com>
- Huddleston, T. (ed), Tool on teacher training for education for democratic citizenship and human rights educations, Council of Europe, Strasbourg, 2005.
- Huddleston, T. and Kerr, D. (eds), Making sense of citizenship: a continuing professional development handbook, Hodder Education, London, 2006.
- Rowe, D., The business of school councils, Citizenship Foundation, London, 2003.
- Zeichner, K., "The reflective practitioner", in Reason, P. and Bradbury, H. (eds), Handbook of action research: participative inquiry and practice, Sage, London, 2001.

Ekte adı geçen referanslar

- Reiman, A.J., & Thies-Sprinthall, L., Mentoring and supervision for teacher development, Addison-Wesley Longman, New York, 1998.

11.2 Diğer Kaynaklar

Ölçme ve değerlendirilmede kullanılan kaynaklar

- Black, P. et al., "The nature and value of assessment for learning", 2003, www.umds.ac.uk/content/1/c4/73/57/formative.pdf.
- Jerome, L., "Assessment in citizenship education", 2003, www.citized.info/pdf/commarticles/Lee_Jerome_Assessment_workshop.pdf.
- Klenowski, V., Developing portfolios for learning and assessment: process and principles, RoutledgeFalmer, London, 2002.
- QCA, Assessing citizenship, HMSO, London, 2006.

Çekişmeli konulardaki kaynaklar

- Citized, "Conference report on the teaching of controversial issues", 2006, www.citized.info/pdf/conferences/31_03_06report.pdf.
- Citizenship Foundation, Teaching about Iraq and other controversial issues, 2003, www.citizenshipfoundation.org.uk/main/resource.php?s124
- Claire, H. and Holden, C. (eds), The challenge of teaching controversial issues, Trentham Books, Oakhill, 2007.
- Gollob, R. and Krapf, P., Living in democracy – lesson plans for lower secondary level (DVE/İHE Volume III), Council of Europe, Strasbourg, 2008.
- OSCE, "Toledo Guiding Principles – Teaching about religions and beliefs", 2008. www.osce.org/publications/odihr/2007/11/28314_993_en.pdf.

Avrupa Konseyi Yayınlarının Satış Yerleri

BELÇİKA

La Librairie Europeenne –
The European Bookshop
Rue de l'Orme, 1
BE-1040 BRUXELLES
Tel.: +32 (0)2 231 04 35
Faks.: +32 (0)2 735 08 60
E-mail: order@libeurop.be
<http://www.libeurop.be>

Jean De Lannoy/DL Services
Avenue du Roi 202 Koninslaan
BE-1190 BRUXELLES
Tel.: +32 (0)2 538 43 08
Faks.: +32 (0)2 538 08 41
E-mail: jean.de.lannoy@dl-servi.com
<http://www.jean-de-lannoy.be>

BOSNA HERSEK

Robert's Plus d.o.o
Marka Marulića 2/V
BA-71000, SARAJEVO
Tel.: +387 33 640 818
Faks.: +387 33 640 818
E-mail: robertsplus@bih.net.ba

KANADA

Renouf Publishing Co. Ltd.
1-5369 Canotek Road
CA-OTTAWA, Ontario K1J 9J3
Tel.: +1 613 745 2665
Faks.: +1 613 745 7660
Toll-Free Tel.: (866) 767-6766
E-mail: order.dept@renoufbooks.com
<http://www.renoufbooks.com>

HIRVATİSTAN

Robert's Plus d.o.o.
Marasovićevo 67
HR-21000, SPLIT
Tel.: +385 21 315 800,801,802,803
Faks.: +385 21 315 804
E-mail: robertsplus@robertsplus.hr

ÇEK CUMHURİYETİ

Suweco C, s.r.o.
Klecakova 347
CZ-180 21 PRAHA 9
Tel.: +420 2 424 59 204
Faks.: +420 2 848 21 646
E-mail: import@suweco.cz
<http://www.suweco.cz>

DANİMARKA

GAD
Vimmelskaftet 32
DK-1161 KOBENHAVN K
Tel.: +45 77 66 60 00
Faks.: +45 77 66 60 01
E-mail: gad@gad.dk
<http://www.gad.dk>

FİNLANDİYA

Akateeminen Kirjakauppa
PO Box 128
Keskuskatu 1
FI-00100 HELSINKI
Tel.: +385 (0)9 121 4430
Faks.: +385 (0)9 121 4242
E-mail: akatilaus@akateeminen.com
<http://www.akateeminen.com>

FRANSA

La Documentation française
(diffusion/distribution France entiere)
124, rue Henri Barbusse
FR-93308 AUBERVILLERS CEDEX
Tel.: +33 (0)1 40 15 70 00
Faks.: +33 (0)1 40 15 68 00
E-mail: commande@ladocumentationfrancaise.fr
<http://www.ladocumentationfrancaise.fr>

Librairie Kleber
1 rue des Francs Bourgeois
FR-67000 STRASBOURG
Tel.: +33 (0)3 88 15 78 88
Faks.: +33 (0)3 88 15 78 80
E-mail: librairie-kleber@coe.int
<http://www.librairie-kleber.com>

ALMANYA/AVUSTURYA

UNO Verlag GmbH
August-Bebe-Allee 6
DE-53175 BONN
Tel.: +49 (0)228 94 90 20
Faks.: +49 (0)228 94 90 222
E-mail: bestellung@uno-verlag.de
<http://www.uno-verlag.de>

YUNANİSTAN

Librairie Kauffman s.a.
Stadiou 28
GR-105 64 ATHINAI
Tel.: +30 210 32 55 321
Faks.: +30 210 32 30 320
E-mail: ord@otenet.gr
<http://www.kauffmann.gr>

MACARİSTAN

Euro Info Service
Pannonia u. 58.
PF.1039
HU-1136 BUDAPEST
Tel.: +36 1 329 2170
Faks.: +36 1 349 2053
E-mail: euoinfo@euoinfo.com
<http://www.euoinfo.hu>

İTALYA

Licosa SpA
Via Duca di Calabria, 1/1
IT-50125 FIRENZE
Tel.: +39 0556 483215
Faks.: +39 0556 41257
E-mail: licosa@licosa.com

MEKSİKA

Mundi-Prensa Mexico, S.A. De C.V.
Rio Panuco, 141, Delegacion Cuauhtemoc
MX-06500 MEXICO, D.F
Tel.: +52 (0)1 55 55 33 56 58
Faks.: +52 (0)1 55 55 14 67 99
E-mail: mundiprensa@mundiprensa.com.mx
<http://www.mundiprensa.com.mx>

HOLLANDA

Roodveldt Import BV
Nieuwe Hemweg 50
NL-1030 CX AMSTERDAM
Tel.: +31 20 622 8035
Faks.: +31 20 625 5493
E-mail: orders@publidis.org
<http://www.publidis.org>

NORVEÇ

Akademika
Postboks 87 Blindern
NO-0314 OSLA
Tel.: +47 2 218 8100
Faks.: +47 2 218 8103
E-mail: support@akademika.no
<http://www.akademika.no>

POLONYA

Ars Polona JSC
25 Obroncow Street
PL-03-933 WARSZAWA
Tel.: +48 (0)22 509 86 00
Faks.: +48 (0)22 509 86 10
E-mail: arspolona@arspolona.com.pl
<http://www.arspolona.com.pl>

PORTEKİZ

Livraria Portugal
(Dias & Andrade, Lda.)
Rua do Carmo, 70
PT-1200-094 LISBOA
Tel.: +351 21 347 42 82/85
Faks.: +351 21 347 02 64
E-mail: info@livrariaportugal.pt
<http://www.livrariaportugal.pt>

RUSYA FEDERASYONU

Ves Mir
17b, Butlerova ul.
RU-101000 MOSCOW
Tel.: +7 495 739 0971
Faks.: +7 495 739 0971
E-mail: orders@vesmirbooks.ru
<http://www.vesmirbooks.ru>

İSPANYA

Mundi-Prensa Libros, s.a.
Castello, 37
ES-28001 MADRID
Tel.: +34 914 36 37 00
Faks.: +34 915 76 39 98
E-mail: libreria@mundiprensa.es
<http://www.mundiprensa.com>

İSVİÇRE

Planetis Sarl
16 chemin des pins
CH-1273 ARZIER
Tel.: +41 22 366 51 77
Faks.: +41 22 366 57 78
E-mail: info@planetis.ch
<http://www.licosa.com>

İNGİLTERE

The Stationery Office Ltd
PO Box 29
GB-NORWICH NR3 IGN
Tel.: +44 (0)870 600 5522
Faks.: +44 (0)870 600 5533
E-mail: books.enquiries@tso.co.uk
<http://www.tsoshop.co.uk>

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ VE KANADA

Manhattan Publishing Company
468 Albany Post Road
US-CROTON-ON-HUDSON, NY 10520
Tel.: +1 914 271 5194
Faks.: +1 914 271 5856
E-mail: Info@manhattanpublishing.com
<http://www.manhattanpublishing.com>

Council of Europe Publishing/ Editions du Conseil de l'Europe

FR-67075 STRASBOURG Cedex

Tel.: +33 (0)3 88 41 25 81 – Faks.: +33 (0)3 88 41 39 10 – E-mail: publishing@coe.int – Website: <http://book.coe.int>

Bu yayında, öğretmenlerin, demokratik vatandaşlığın ve insan haklarının sınıfta, tüm okulda ve yerel topluluk içinde uygulamak için ihtiyaç duydukları temel yeterlilikler belirtilmektedir. Yayın, sadece uzmanlar değil tüm branşlardaki öğretmenler ile yüksek öğretim kurumlarında ya da gerek hizmet öncesi gerek hizmet içi eğitim kapsamında diğer ortamlarda çalışan öğretmen eğitimcileri de dahil olmak üzere, tüm öğretmenlere yöneliktir.

15 yeterlilik sunulmakta ve bunlar dört kümeye ayrılmaktadır. Her bir yeterlilik kümesi, yeterliliklerin ayrıntılı olarak anlatıldığı ve örneklerin verildiği bir bölüme denk gelmektedir. Okuyucu, kitapta her bir yeterliliğe ilişkin ilerleme şemalarını ve gelişim faaliyeti önerilerini görecektir; odaklanma, gelişme, bilgilerin oturtulması ve ileri seviye uygulamalarını içeren bu tabloların amacı, öğretmenlere ve öğretmen eğitimcilerine mesleki uygulamalarının karşılık geldiği seviyeyi tespit etmelerinde ve böylece de üzerinde odaklanabilecekleri özel ve pratik iyileştirme alanlarını tespit etmelerinde yardımcı olmaktır.

www.coe.int

Avrupa Konseyi'nde neredeyse tüm Avrupa'yı kapsayan, 47 üye devlet bulunmaktadır. Konsey, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile kişilerin korunmasına dair diğer referans metinlere dayalı olarak ortak demokratik ve yasal ilkelerin geliştirilmesini amaçlamaktadır. İkinci Dünya Savaşının ardından 1949 yılında kurulmasından bu yana, Avrupa Konseyi uzlaşının sembolü haline gelmiştir.

ISBN 978-92-871-6555-8

9 789287 165558

€10/US\$20

Avrupa Konseyi Yayınları